

Wiadomości **Uniwersyteckie**

13 | Z życia Uczelni

UMCS z nagrodą „PRom” 2025

34 | Nauka i ludzie

Elektrownie jądrowe to strategiczne inwestycje. Rozmowa z dr. hab. Zbigniewem Surowcem, prof. Uczelni z Katedry Fizyki Materiałowej UMCS

45 | Nauka i ludzie

Świadomi pracownicy to fundament bezpiecznej uczelni. Rozmowa z Katarzyną Żółkiewską-Malicką – pełnomocnikiem Rektora ds. bezpieczeństwa informacji i inspektorem ochrony danych w UMCS

**Nagroda
Stowarzyszenia
PR i Promocji
Uczelni Polskich
„Prom”**

**Kategoria
Kreacja
2025**

p.r.o.m.

Fot. Bartosz Proll

Spotkanie w ramach projektu „Uczelnie Przyszłości”, 29 kwietnia 2025 r.

Fot. Bartosz Proll

Prezentacja „EduBusa – Mobilnego Demonstratora Nauki”, 16 kwietnia 2025 r.

Spis treści

WYDARZENIA

- 4** | Z życia Uczelni
- 13** | Nasze sukcesy
- 17** | Na wydziałach
- 32** | Twarze komercjalizacji

NAUKA I LUDZIE

- 34** | Elektrownie jądrowe to strategiczne inwestycje. Rozmowa z dr. hab. Zbigniewem Surowcem, prof. Uczelni z Katedry Fizyki Materiałowej UMCS
- 40** | Różne oblicza patriotyzmu. Refleksje i komentarze ekspertów
- 45** | Świadomi pracownicy to fundament bezpiecznej uczelni. Rozmowa z Katarzyną Żółkiewską-Malicką – pełnomocnikiem Rektora ds. bezpieczeństwa informacji i inspektorem ochrony danych w UMCS
- 48** | Umieędzynarodowienie uczelni jest niezwykle ważne. Rozmowa z Alicją Borzęcką-Szajner – dyrektor Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów UMCS
- 50** | W świecie leśnych owadów. Rozmowa z dr. Grzegorzem K. Wagnerem z Katedry Zoologii i Ochrony Przyrody UMCS
- 53** | Przedsiębiorstwo rodzinne – archetyp i współczesność
- 56** | Efekty badań krenologicznych prowadzonych na UMCS

NASI ABSOLWENCI

- 58** | Muzyka łączy ludzi. Rozmowa z Karoliną Filipczak-Sulimą – drugim dyrygentem i korepetytorem Chóru La Musica, absolwentką UMCS

WYDARZENIA NAUKOWE

- 60** | XVI Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu „Współczesne Media”

- 61** | Konferencja „Samorząd Terytorialny i Zawodowy”
- 62** | W Centrum CeReClimEn o globalnych wyzwaniach klimatycznych
- 63** | Międzynarodowe sympozjum w Katalonii dotyczące sów
- 63** | „Co chemikowi w duszy gra”
- 64** | Międzynarodowa konferencja naukowa ELFA 2025 w Sofii
- 65** | Przedstawicielki Centrum Promocji na Università degli Studi Link w Rzymie
- 66** | Konferencja nt. ochrony praw dzieci
- 66** | Współpraca z firmą NATUREL

SPRAWY STUDENCKIE

- 67** | Wyjazd studyjny do Naczelnego Sądu Administracyjnego
- 68** | Światowy Dzień Ziemi 2025 na UMCS
- 69** | Wykład płk. Tomasza Czekirdy
- 70** | Sukces siatek DRS AZS UMCS
- 71** | Studenci produkcji medialnej odwiedzili łódzką filmówkę
- 71** | Egzaminu telc dual B1–B2 z języka polskiego w CJKP
- 72** | Spotkanie z przedstawicielami służby cywilnej
- 73** | Dzień Logistyka
- 73** | Warsztaty miejskie

UMCS DLA SZKÓŁ

- 74** | Akademia Programowania UMCS
- 75** | Konkurs Biochemiczny
- 76** | 51. Olimpiada Geograficzna w Lublinie
- 77** | „Próbna matura z chemii”
- 78** | Turniej o Puchar JM Rektora UMCS
- 79** | Konkurs Liga Młodych Menadżerów

ŻYCIE KULTURALNE

- 80** | Początki światów

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

PL ISSN 1233-216X

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1606, 20-031 Lublin,
tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@mail.umcs.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Aneta Adamska, Magdalena Cichocka, Ewa Kawałko-Marczuk (redaktor naczelny), Michał Piłat (fotograf), Bartosz Proll (fotograf), Katarzyna Skalecka, Magdalena Wołoszyn-Mróz

Współpracownicy: Krzysztof Bartnik, Agata Dzyr, Sara Filipiak, Monika Gabrys-Sławińska, Teresa Klimowicz, Andrzej Kokowski, Ihor Kolisnichenko, Eliza Komierzyńska-

-Orlińska, Urszula Lewartowicz, Julia Maj, Kamil Michaluk, Monika Mielko-Remiszewska, Anna Pastuszka, Tomasz Poślada, Adrian Skubiszewski, Maciej Symoniak, Paulina Turyto-Nowak, Michał Zembrzycki

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, dtp@academicon.pl,
<http://dtp.academicon.pl/>

Druk: Magic

Nakład: 420 egzemplarzy

Oktadka: fot. Bartosz Proll

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

List Rektora w sprawie strategii rozwoju marki i komunikacji UMCS

Szanowni Państwo,
Członkinie i Członkowie wspólnoty akademickiej
naszego Uniwersytetu,

Zakończyliśmy prace nad wielowymiarową strategią rozwoju marki i komunikacji UMCS. W wyniku kilku-miesięcznych działań przygotowano trzy strategie kluczowe dla naszej Uczelni: marki, komunikacji marketingowej i komunikacji wewnętrznej. Teraz przed nami czas wdrożenia ich założeń.

Jako władze UMCS podjęliśmy decyzję, aby poddać całą Uczelnię pogłębionym badaniom, które miały na celu przede wszystkim identyfikację najważniejszych z perspektywy funkcjonowania naszego Uniwersytetu wyznaczników, trendów i zagrożeń oraz znalezienie środków zaradczych w tych wymiarach, w których coś należałoby poprawić.

Wielowymiarowa strategia rozwoju marki i komunikacji UMCS jest efektem szeroko zakrojonych badań, w których wzięli udział reprezentanci różnych grup związanych z Uczelnią i spoza niej. Wielomiesięczne analizy uzupełniono o *desk research*, wywiady indywidualne oraz warsztaty strategiczne z władzami, kadrami, studentami i zespołem kreatywnym UMCS. Aby dogłębnie zbadać temat, wykorzystano również *know-how* oraz znajomość dobrych praktyk ekspertów ds. marketingu, pracowników Instytutu Rozwoju Szkolnictwa Wyższego (IRSW) i przedstawicieli naszej Uczelni.

Punktem wyjścia wszystkich działań strategicznych i promocyjnych UMCS, prowadzących do tworzenia pozytywnego i atrakcyjnego wizerunku Uniwersytetu, będzie strategia marki. Sięga ona do korzeni, do DNA naszej Uczelni. Wiąże się też z misją, którą ma do

spełnienia Uniwersytet, i wartościami, jakie mu przyświecają. Jej fundamentem jest dążenie do doskonałości w każdym możliwym wymiarze, dlatego łączymy kształcenie, badania naukowe, sport i kulturę. Prężnie współpracujemy również z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Jako Uczelnia kompletna stwarzamy studentkom i studentom coraz lepsze warunki do wszechstronnego rozwoju, aby mogli wykorzystywać w pełni swój potencjał.

W centrum naszej uwagi pozostają wartości, które wyznaczają kierunek dalszych działań i kształtują kulturę akademicką. Istotę marki UMCS stanowią: rozwój, odwaga, konsekwencja, kreatywność, otwartość, relacyjność i pomoc innym. Wartości te wpływają na budowanie zaufania, kształtowanie postaw oraz tworzenie przestrzeni sprzyjającej rozwojowi intelektualnemu i osobistemu.

Celem strategii komunikacji marketingowej jest z kolei określenie, w jaki sposób ma być zorganizowana i prowadzona komunikacja, aby skuteczniej wpływać m.in. na wyniki rekrutacji kandydatów i kandydatek na studia w naszej Uczelni. Strategia marki i strategia komunikacji marketingowej pomogą nam mówić jednym głosem, zwrócić uwagę na nasze atuty i wyróżniać się na tle innych.

Pamiętajmy, że jesteśmy jedynym publicznym Uniwersytetem w Polsce i jednym z nielicznych na świecie, którego patronką jest kobieta i to podwójna noblistka – Maria Curie-Skłodowska. Każdego dnia powinniśmy pokazywać, że UMCS podąża jej śladem. To właśnie postać naszej patronki jest sercem strategii marki i jej podstawowym nośnikiem promocyjnym.

Fot. Bartosz Polł

Drodzy Państwo,

zachęcam do zapoznania się z podstawowymi założeniami dotyczącymi strategii marki i strategii komunikacji marketingowej – zostały one opublikowane na stronie internetowej Uczelni oraz wysłane na Państwa skrzynki mailowe. Były również prezentowane Zespołowi ds. opracowania aktualizacji Strategii Uniwersytetu na lata 2026–2030. Zależy mi, aby każdy członek naszej wspólnoty akademickiej rozumiał znaczenie i istotę tych dokumentów.

Cieszę się, że zostały wykonane dogłębne analizy, które do tej pory nie były przeprowadzane na taką skalę na naszej Uczelni. Dzięki płynącym z nich wnioskom wiemy, jak postępować, aby UMCS stał się jeszcze bardziej dostrzegany i ceniony w Polsce, Europie i na świecie. Nadmienię, że wkrótce rozpocznie się etap realizacji założeń wielowymiarowej strategii rozwoju marki i komunikacji UMCS. Powołamy zespoły do wdrożenia rekomendacji w różnych obszarach i zaprosimy Państwa na spotkania, podczas których będzie można zapoznać się ze szczegółami. Przygotujemy szkolenia, które pomogą zrozumieć założenia strategii oraz proponujemy działania odpowiednie dla różnych grup naszej wspólnoty.

Niebawem także prześlemy Państwu najważniejsze założenia strategii komunikacji wewnętrznej. Jej

wprowadzenie jest niezbędnym elementem jak najlepszego funkcjonowania naszej Alma Mater – szczególnie w kontekście przepływu informacji i współpracy różnych grup pracowniczych. Z pewnością wiele w tym zakresie możemy jeszcze zrobić, aby bardziej efektywnie komunikować się w codziennej pracy, procesach decyzyjnych oraz działaniach administracyjnych i naukowych.

Wdrażając całą wielowymiarową strategię marki i komunikacji, chcemy, aby przyświecało nam hasło przewodnie: „Widzimy w Tobie przyszłość. Pomożemy ją ukształtować”, które kierujemy zarówno do studentów, doktorantów i pracowników UMCS, jak i do wszystkich, którzy zechcą postawić na swojej drodze życiowej naszą Uczelnię. Serdecznie dziękuję osobom zaangażowanym w przygotowanie tych dokumentów: pracownikom IRSW oraz zespołowi UMCS w składzie: Aneta Adamśka, Alicja Borzęcka-Szajner, Wirginia Giering-Wójtowicz i Elżbieta Maksym za poświęcony czas i efektywną pracę. Jestem pewny, że dzięki zaproponowanym narzędziom będziemy działać sprawniej i skuteczniej. UMCS wkracza w nowy etap komunikacji i dalszego rozwoju wizerunkowego, dlatego bardzo liczę na Państwa zainteresowanie, zaangażowanie i współpracę.

Z wyrazami szacunku
Radostaw Dobrowolski

Fot. Barbara Proń

EduBus wyruszy do szkół w regionie

16 kwietnia w Zespole Szkół Elektronicznych w Lublinie środowisko akademickie zrzeszone w Związku Uczelni Lubelskich ogłosiło start nowej inicjatywy pt. „EduBus – Mobilny Demonstrator Nauki”. W ramach projektu uczelnie będą odwiedzać szkoły z województwa lubelskiego i prezentować ciekawe inicjatywy i materiały naukowe, m.in. z zakresu fizyki, przedsiębiorczości, robotyki, ochrony środowiska i pierwszej pomocy medycznej.

W spotkaniu z mediami i społecznością ZSE udział wzięli: prof. dr hab. Radosław Dobrowolski – rektor UMCS, prof. dr hab. inż. Zbigniew Pater – rektor Politechniki Lubelskiej, prof. dr hab. Krzysztof Kowalczyk – rektor Uniwersytetu Przyrodniczego, prof. dr hab. n. med. Wojciech Załuska – rektor Uniwersytetu Medycznego, dr hab. Beata Piskorska, prof. KUL – prorektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz Michał Tarnowski – dyrektor ZSE. Instytucje z otoczenia społeczno-gospodarczego reprezentowali m.in.: Tomasz Fulara – zastępca prezydenta Lublina, Zbigniew Wojciechowski – radny Sejmiku Województwa Lubelskiego, Bogdan Kołciuk – prezes Zarządu Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego i Grzegorz Malec – dyrektor Zarządu Dróg i Transportu Miejskiego w Lublinie.

W imieniu ZUL zebranych powitał Rektor UMCS, który przybliżył założenia projektu:

„To kolejna inicjatywa Związku Uczelni Lubelskich podkreślająca fakt, że od kilku lat potrafimy się zjednoczyć i wspólnie działać. Cie-

szę się, że ten projekt edukacyjny skierowany do młodzieży zarówno z Lublina, jak i regionu znalazł pozytywny odzew wśród władz miasta i województwa. Udało nam się wspólnie pozyskać do celów edukacyjnych wspaniały autobus, który nazwaliśmy EduBusem, mobilnym edukatorem. Kadra i studenci będą nim odwiedzać szkoły, aby promować naukę i osiągnięcia lubelskich uczelni, a przy okazji także zachęcać uczniów do studiowania w naszym mieście.

Prof. Radosław Dobrowolski podziękował wszystkim osobom i instytucjom, które przyczyniły się do sfinalizowania tego projektu.

Jak podkreślają inicjatorzy EduBusa, wszystkie wyjazdy do szkół będą realizowane zeroemisyjnym autobusem wodorowym, którego zasięg wynosi około 350 km. Wokół autobusu każdorazowo zostanie zbudowane „miasteczko akademickie”, które będzie sercem wydarzeń. Chęć zaproszenia EduBusa można zgłaszać poprzez stronę www.4zul.pl/edubus. Warto przy tym zaznaczyć, że projekt dla szkół i uczniów jest nieodpłatny. Szkoła musi zapewnić jedynie bezpieczny wjazd, utwardzony teren o wymiarach 25×25 m oraz dostęp do prądu i Internetu.

Partnerem inicjatywy „EduBus – Mobilny Demonstrator Nauki” jest Województwo Lubelskie „Lubelskie. Smakuj życie!”. Projekt jest realizowany dzięki współpracy lubelskich uczelni, Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego Lublin Sp. z o.o. oraz Zarządu Dróg i Transportu Miejskiego w Lublinie.

Katarzyna Skątecka

UMCS współtwórcą Platformy Szkolnictwa Wyższego Europy Środkowo-Wschodniej

16 kwietnia na Wydziale Prawa Uniwersytetu Loránda Eötvösa w Budapeszcie (Węgry) nasz Uniwersytet, reprezentowany przez prorektora ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorotę Kołodyńską, prorektora ds. ogólnych dr. hab. Arkadiusza Berezę, prof. UMCS oraz dziekana Wydziału Prawa i Administracji dr. hab. Jarosława Kostrubca, prof. UMCS, podpisał memorandum w sprawie powołania Platformy Szkolnictwa Wyższego Europy Środkowo-Wschodniej i wdrożenia programu pilotażowego wspólnego systemu mikropoświadczeń pomiędzy UMCS, Uniwersytetem Loránda Eötvösa w Budapeszcie oraz Uniwersytetem Babeşa-Bolyai w Kluż-Napocze (Rumunia). W projekcie uczestniczy też Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy, który był reprezentowany przez Roberta Jakubika – zastępcę dyrektora, Justynę Gieżyńską – kierownik Zespołu Strategii i Rozwoju oraz Michała Nowakowskiego – lidera projektu mikropoświadczeń. Z ramienia Uniwersytetu Loránda Eötvösa memorandum podpisali rektor prof. László Borhy, kanclerz dr Gyula Scheuer oraz dziekan Wydziału Prawa prof. Réka Somssich. Uniwersytet Babeşa-Bolyai reprezentował dr Márton Balogh, który występował w imieniu dziekana Wydziału Nauk

Politycznych, Administracyjnych i Nauk o Komunikacji prof. Călina Emiliana Hîntea.

Memorandum dotyczy współpracy w zakresie rozwoju innowacyjnych metod nauczania w szkolnictwie wyższym, ze szczególnym uwzględnieniem systemu odznak cyfrowych (*digital badges*). Celem porozumienia jest m.in.: promowanie uczenia się zorientowanego na studenta, rozwijanie umiejętności przekrojowych, integracja technologii cyfrowych w nauczaniu, współpraca z rynkiem pracy i środowiskiem społecznym oraz wspieranie procesu umiędzynarodowienia kształcenia, który przygotowuje studentów do wyzwań i możliwości o zasięgu międzynarodowym. Jedną z podstaw współpracy będzie program pilotażowy systemu odznak cyfrowych, wspierany przez aplikację Odnaka+, która została opracowana przez Instytut Badań Edukacyjnych. Zadaniem UMCS będzie w szczególności testowanie programu w ramach zajęć dydaktycznych oraz współpraca z IBE i Uniwersytetem Loránda Eötvösa przy definiowaniu wymagań dotyczących transferu danych w systemie odznak cyfrowych. Podjęte działania stanowią kontynuację dotychczasowej współpracy między UMCS a IBE.

Jarosław Kostrubiec

Archiwum EIE

Archiwum EIE

UMCS na rzecz równości i antydyskryminacji

W trosce o tworzenie środowiska akademickiego opartego na zasadach równości, szacunku i odpowiedzialności społecznej Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej od kilku lat konsekwentnie wprowadza standardy w zakresie polityki równościowej. Kluczową rolę w tych działaniach odgrywa Zespół ds. Równości, powołany w 2022 r. na mocy przyjętego przez Senat UMCS Planu Równości Płci. Zespół koordynuje działania mające na celu wdrażanie rozwiązań służących zapewnieniu równego traktowania wszystkich osób tworzących społeczność akademicką.

Jednym z najważniejszych zadań Zespołu było przygotowanie i wdrożenie w 2023 r. Procedury antydyskryminacyjnej, która powstała w wyniku szerokich konsultacji środowiskowych. Procedura ta nie tylko porządkuje zasady zgłaszania przypadków dyskryminacji na Uniwersytecie, ale także zapewnia ich rzetelne rozpatrywanie i wprowadza mechanizmy wsparcia dla osób poszkodowanych. Dodatkowo w 2024 r. powołano Komisję Antydyskryminacyjną UMCS, która wzmacnia procedury reagowania na przypadki dyskryminacji w przestrzeni uniwersyteckiej. Równolegle wprowadzone zostały obowiązkowe szkolenia online z zakresu równości płci i przeciwdziałania dyskryminacji. Ukończyło je już ponad 8,6 tys. osób – zarówno studentów pierwszego roku, jak i pracowników UMCS.

Zespół ds. Równości prowadzi również rozbudowany monitoring równościowy. Corocznej analizie poddawane są dane dotyczące pięciu obszarów: reprezentacji kobiet i mężczyzn w organach oraz zespołach i komisjach decyzyjnych (uczelnianych i wydziało-

wych); różnic w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn zatrudnionych na UMCS; ewentualnych dysproporcji pomiędzy kobietami a mężczyznami w zakresie wysokopunktowanych publikacji naukowych oraz identyfikacji barier związanych z procesem publikacji; udziału kobiet i mężczyzn w zespołach badawczych oraz zarządzaniu projektami badawczymi na poziomie krajowym i międzynarodowym; występowania tematyki równości płci w nauczaniu i badaniach naukowych. Wyniki analiz stanowią podstawę do opracowywania rekomendacji działań naprawczych oraz planowania kolejnych inicjatyw. Wiosną 2024 r. wśród całej społeczności akademickiej przeprowadzone zostały pogłębione badania dotyczące oceny działań prowadzonych w ramach polityki antydyskryminacyjnej na UMCS oraz konkretnych potrzeb w tym zakresie.

Ważnym elementem polityki równościowej realizowanej na Uczelni są działania edukacyjne i kampanie podnoszące świadomość. Poza wprowadzeniem obowiązkowych szkoleń dla całej społeczności Uniwersytetu zrealizowano także liczne warsztaty, m.in. na temat prowadzenia badań z uwzględnieniem perspektywy płci, stosowa-

nia języka inkluzywnego, niedyskryminującej rekrutacji i przeciwdziałania mikroagresjom w środowisku akademickim. We współpracy z Wydziałami: Pedagogiki i Psychologii, Matematyki, Fizyki i Informatyki oraz Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej została zrealizowana kampania promująca zwiększenie obecności kobiet na kierunkach ścisłych i inżynierskich oraz mężczyzn na kierunkach humanistycznych i społecznych.

SZANUJĘ SIEBIE I INNYCH

Jeśli jesteś osobą, która doświadczyła dyskryminacji lub molestowania na terenie Uniwersytetu lub w związku z jego działalnością, a także jeśli byłaś lub byłeś ich świadkiem lub świadkiem, masz prawo zareagować!

PRZYJAZNY UMCS BEZ DYSKRYMINACJI

Kontakt: Zespół ds. Równości, Konsultant Wydziałowy
www.umcs.pl/pl/rownosc.htm, rownosc@mail.umcs.pl
 Kampania promocyjna w ramach wdrażania Planu Równości Płci na UMCS

Logos: UMCS, UMCS, hr, ATHENA, and a QR code.

Zespół ds. Równości podejmuje także działania interwencyjne. Na wszystkich wydziałach działają konsultantki i konsultanci ds. równości, którzy pełnią dyżury, udzielają porad, a w razie potrzeby interwenują w przypadkach zgłoszeń dotyczących nierównego traktowania.

Wśród działań zaplanowanych na 2025 r. znalazły się m.in. już realizowane badania dotyczące przebiegu kariery zawodowej pracowników i pracownic, dzięki którym możliwe będzie rozpoznanie barier oraz czynników wspierających rozwój zawodowy osób zatrudnionych na UMCS. Z kolei w ramach działań informacyjno-edukacyjnych w maju i czerwcu br. na terenie jednostek organizacyjnych UMCS pojawią się materiały promujące politykę antydyskryminacyjną – plaka-

ty, ulotki oraz broszury, których celem jest upowszechnianie wiedzy o procedurach i możliwościach wsparcia w przypadku doświadczenia lub obserwacji nierównego traktowania. Na czerwiec zaplanowane zostały także warsztaty z zakresu komunikacji bez przemocy.

Należy podkreślić, iż działania realizowane przez Zespół ds. Równości mają charakter systemowy – obejmują zarówno monitoring i analizę potrzeb, jak i interwencje, edukację oraz kampanie informacyjne.

Szczegóły realizowanych przedsięwzięć oraz niezbędne informacje z zakresu polityki antydyskryminacyjnej na UMCS (procedura, ścieżki działania, organy wsparcia, dane konsultantek i konsultantów) są dostępne na stronie www.umcs.pl/pl/rownosc.htm.

Agnieszka Ziętek

Prace nad koncepcją Centrum Języka Polskiego w Szczepieszynie

9 maja została podpisana umowa o współpracy pomiędzy Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej a Fundacją Sztuki Kreatywna Przestrzeń. W spotkaniu wzięli udział: prof. dr hab. Radosław Dobrowolski – rektor, prof. dr hab. Iwona Hofman – dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach oraz Piotr Duda – prezes Fundacji.

Zawarte porozumienie dotyczy w szczególności współpracy merytorycznej i naukowej przy tworzeniu Centrum Języka Polskiego w Szczepieszynie. Zostało ono wpisane do priorytetów rozwoju województwa lubelskiego, a jego otwarcie zaplanowano na 2029 r. Pracownicy naszego Uniwersytetu są zaangażowani w przygotowanie koncepcji pracy instytucji jako ośrodka edukacji oraz nauki dla dzieci i młodzieży, miejsca szkoleń oraz wydarzeń kulturalnych związanych z promocją czytelnictwa.

Fot. Bartosz Pol

Fundacja Sztuki Kreatywna Przestrzeń działa w sferze kultury od 2016 r. Jest organizatorem wydarzeń kulturalnych, m.in. Festiwalu Stolica Języka Polskiego w Szczepieszynie. Idea powstania Centrum zrodziła się właśnie podczas Festiwalu, którego partnerem jest także UMCS.

Magdalena Wołoszyn-Mróż

Wizyta Ambasadora Ukrainy

10 kwietnia na UMCS gościł ambasador Ukrainy w Polsce Wasyl Bodnar. Dyplomatę w murach Wydziału Politologii i Dziennikarstwa powitali rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS oraz prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Wiesław Gruszecki. W spotkaniu uczestniczyli także dyrektor Instytutu Stosunków Międzynarodowych prof. dr hab. Marek Pietraś, zastępca dyrektora ISM dr hab. Katarzyna Marzęda-Młynarska, prof. UMCS, dziekan dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS oraz dyrektor Centrum Europy Wschodniej prof. dr hab. Walenty Baluk. Obecny był również konsul generalny Ukrainy w Lublinie Oleh Kuts.

Po spotkaniu z władzami Uczelni dyplomata wygłosił wykład w ramach cyklu „Rozmowy dyplomatyczne” („Diplomatic Talks”), poświęcony polityce Ukrainy wobec procesu pokojowego. Ambasador podkreślił, że obecna sytuacja geopolityczna, w której znalazła się Ukraina i Europa, ma znaczenie historyczne. Wskazał na motywacje stojące za rosyjską agresją, rolę Ukrainy jako państwa broniącego nie tylko własnej suwerenności, ale także wartości europejskich i bezpieczeństwa całego regionu. Przedstawił również nową mentalność

ukraińskiego społeczeństwa oraz ewolucję myślenia o przyszłości – zarówno Ukrainy, jak i Europy.

Szef misji dyplomatycznej zwrócił uwagę na znaczenie procesu integracji europejskiej, wskazując, że Unia Europejska, dzięki dynamicznym transformacjom, skuteczniej odpowiada na współczesne wyzwania. Ważnym elementem wykładu była refleksja nad koncepcją przyszłości i nadzieją na wspólne, pokojowe jutro, w którym szczególną rolę odegrają młodzi ludzie – w tym studenci – jako przyszli liderzy zmian.

Po wykładzie odbyła się tradycyjna sesja pytań i odpowiedzi, podczas której poruszono m.in. kwestie strategii Ukrainy wobec Rosji, procesu integracji z Unią Europejską, relacji ze Stanami Zjednoczonymi oraz współpracy dwustronnej z Polską.

Wizyta ambasadora Wasyla Bodnara stanowiła 11. odsłonę cyklu „Rozmów dyplomatycznych”, w ramach którego Instytut Stosunków Międzynarodowych zaprasza ambasadorów akredytowanych w Polsce do dyskusji poświęconych współczesnym stosunkom międzynarodowym. Celem spotkań jest pogłębianie wiedzy oraz inspirowanie studentów do refleksji nad globalnymi procesami politycznymi i społecznymi.

Ihor Kolisnichenko

Fot. Ihor Kolisnichenko

Fot. Ihor Kolisnichenko

Bengalski Nowy Rok

24 kwietnia mieliśmy okazję świętować Shuvo Noboborsho 1432 – Bengalski Nowy Rok na UMCS. Wydarzenie, które odbyło się w Stołówce Akademickiej „Trójka”, zgromadziło pracowników UMCS oraz studentów z różnych wydziałów i kierunków studiów (m.in. International Relations, IT Cyber Security, Business Analytics).

Noboborsho, czyli Bengalski Nowy Rok, to pierwszy dzień z kalendarza bengalskiego. W tym roku powitaliśmy rok 1432, świętując go z radością, zgodnie z tradycją i w poczuciu wspólnoty.

Podczas uroczystości na naszej Uczelni nie zabrakło żywiołowych występów muzycznych i tanecznych, prezentacji przybliżającej bengalskie zwyczaje i kulturę, degustacji aromatycznych dań kuchni bengalskiej,

Fot. Barbosz Prohl

a także pięknych, tradycyjnych zdobień z henny (mehendi), z których mogli skorzystać chętni uczestnicy.

Dziękujemy studentom stosunków międzynarodowych z Bangladeszu, którzy odegrali kluczową rolę w organizacji tego barwnego wydarzenia na UMCS. To była prawdziwa celebrowanie nadziei, nowych początków i bycia razem.

Shuvo Noboborsho dla wszystkich!

Maheen Ahamed

Spotkanie z uczestnikami projektu „Uczelnie Przyszłości”

29 kwietnia w Sali Senatu odbyło się spotkanie z osobami zakwalifikowanymi do projektu „Uczelnie Przyszłości”, który nasz Uniwersytet realizuje od zeszłego roku. Koordynatorem i głównym liderem jest Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, a UMCS znalazł się w gronie 12 partnerów, którzy będą wdrażać innowacyjny model kształcenia oparty na indywidualnych projektach.

Spotkanie poprowadziły prof. dr hab. Dorota Kołodyńska – prorektor ds. studentów i jakości kształcenia, koordynator Modelu Edukacji Spersonalizowanej (MES) i Alicja Borzęcka-Szajner – dyrektor Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, koordynator projektu w UMCS. Obecni byli też dziekani i przedstawiciele wydziałów. W trakcie wydarzenia rozmawiano o najważniejszych kwestiach dotyczących „Uczelni Przyszłości”.

Fot. Barbosz Prohl

5 maja rozpoczął się tydzień projektowy, podczas którego studenci przygotowali indywidualne projekty z coachami i pod opieką opiekunów oraz koordynatora MES prof. Doroty Kołodyńskiej. W czerwcu czekają ich obrony przed Biznesowymi Zespołami Innowacyjnego Kształcenia (BZIK).

W projekcie weźmie udział 12 osób, z których 10 to studenci zakwalifikowani jako uczestnicy, a 2 osoby będą współuczestniczyć w realizacji z projektów grupowych. Do zrealizowania jest bowiem 8 projektów indywidualnych i 2 grupowe.

Magdalena Wołoszyn-Mróz

Spotkanie z przedstawicielami Lwowskiej Służby Celnej

Naszej Uczelni gościliśmy przedstawicieli Lwowskiej Służby Celnej. Podczas spotkania z rektorem prof. dr. hab. Radosławem Dobrowolskim, które odbyło się 25 kwietnia w Sali Senatu, rozmawiano m.in. o edukacji studentów z Ukrainy, współpracy polsko-ukraińskiej na granicy i pomocy udzielanej przez województwo lubelskie.

Wśród poruszanych tematów znalazły się również kwestie związane z aktualną sytuacją polityczno-wojenną na Ukrainie, zagadnienia bezpieczeństwa oraz działania, które mogą przyczynić się do przyszłej odbudowy kraju. Szczególną uwagę poświęcono współpracy z ukraińskimi uniwersytetami, zwłaszcza w zakresie realizacji wspólnych inicjatyw akademickich, np. programów podwójnego dyplomowania, które pozwolą studentom zdobywać wiedzę i kwalifikacje w obu krajach, a w dłuższej perspektywie przyczynią się do kształcenia kadr niezbędnych do odbudowy Ukrainy.

Fot. Bartosz Proń

Na spotkaniu obecni byli m.in. Oksana Khimich z Oddziału Współpracy Międzynarodowej w Kancelarii Marszałka Województwa Lubelskiego i Zbigniew Wojciechowski, radny Sejmiku Województwa Lubelskiego.

Wizyta była okazją do wymiany doświadczeń, nawiązania bliższych relacji oraz rozmów na temat dalszej współpracy edukacyjnej i instytucjonalnej. Spotkanie miało charakter zarówno informacyjny, jak i partnerski, co podkreśliło znaczenie dialogu, wzajemnego wsparcia oraz wspólnych działań w obliczu aktualnych wyzwań społeczno-politycznych.

Alina Czarnacka, Magdalena Wołoszyn-Mróz

20. rocznica śmierci Jana Pawła II

2 kwietnia o symbolicznej godzinie 9:37 przedstawiciele władz miasta, województwa i lubelskich uczelni oraz reprezentanci placówek edukacyjnych zgromadzili się na dziedzińcu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, aby złożyć kwiaty pod pomnikiem Jana Pawła II i kardynała Stefana Wyszyńskiego. W ten sposób uczcili 20. rocznicę śmierci papieża Polaka. Naszą Uczelnię reprezentował rektor prof. dr. hab. Radosław Dobrowolski.

Karol Wojtyła zanim został papieżem był związany z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim. Kierował Katedrą Etyki na Wydziale Filozofii KUL przez prawie ćwierć wieku. 16 października 1978 r. został wybrany

Fot. Agata Pawłowska / Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego

na zwierzchnika kościoła katolickiego. Jego wyjątkowy pontyfikat trwał 27 lat i zapisał się w świadomości i pamięci ludzi na całym świecie.

Magdalena Wołoszyn-Mróz

Archiwum organizatorów

UMCS z nagrodą „PRom” 2025

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej został laureatem Konkursu Nagrody Stowarzyszenia PR i Promocji Uczelni Polskich „PRom” 2025 w kategorii Kreacja za Międzynarodowy Kongres Marii Curie-Skłodowskiej „Innowacja jest kobietą. Nauka – Biznes – Edukacja”, który miał miejsce w dn. 21–22 października 2024 r. w Lublinie. Nagroda w tej kategorii jest przyznawana m.in. za: kreacje graficzne, materiały wideo, wydarzenia promujące uczelnie oraz kwestie społeczne, zdrowotne i charytatywne.

Wyróżniony Międzynarodowy Kongres Marii Curie-Skłodowskiej był jednym z najważniejszych wydarzeń obchodów jubileuszu 80-lecia istnienia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Pokazano wówczas, że nasza patronka może być inspiracją dla kobiet i mężczyzn w Polsce, Europie i na świecie. W programie znalazły się wystąpienia osób z kręgu nauki, edukacji, biznesu i polityki. W międzynarodowym gronie ekspertek i ekspertów rozmawiano m.in. o roli kobiet oraz ich sile, kreatywności i innowacyjności.

Konkurs Nagrody Stowarzyszenia PR i Promocji Uczelni Polskich „PRom” ma na celu wsparcie i nagradzanie najlepszych, twórczych i efektywnych działań w obszarze komunikacji, praktyki i promocji w polskim szkolnictwie wyższym. W tej edycji zgłoszono 54 przedsięwzięcia, z czego do decydującego etapu wybrano 51 (najwięcej w kategorii Popularyzacja nauki – 20 i Kreacja – 15).

Podczas uroczystej gali, która odbyła się 7 kwietnia w Łodzi, naszą Uczelnię reprezentowały Aneta Adam-

ska – rzecznik prasowy, dyrektor Centrum Prasowego UMCS i Izabela Pastuszko – dyrektor Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka.

Gala była częścią XXXII Konferencji „PRom”, która w tym roku odbywała się w dn. 6–8 kwietnia pod hasłem „Popularyzacja w akcji! Droga do otwartości i dostępności nauki”. Współorganizatorem konferencji był Uniwersytet Łódzki. W bogatym programie wydarzenia znalazły się m.in. panele dyskusyjne z udziałem ekspertów, prelekcje, warsztaty i wystąpienia popularyzatorów nauki. Odbyło się też spotkanie Zespołu doradczego ds. działań na rzecz promocji polskiej nauki za granicą. W konferencji wzięło udział blisko 200 osób reprezentujących różne ośrodki naukowe.

Magdalena Wołoszyn-Mróż

Archiwum organizatorów

Prof. dr hab. Patryk Oleszczuk w gronie liderów nauki

W dn. 25–29 kwietnia prof. dr hab. Patryk Oleszczuk, kierownik Katedry Radiochemii i Chemii Środowiskowej, gościł na prestiżowej konferencji naukowej – International Symposium on Agricultural Biomass Conversion and Its Use in Soil w Wuhan

(Chiny). Na zaproszenie wygłosił wykład pt. „Transforming and integrating sewage sludge with biochar for enhanced soil applications”. Wystąpienie spotkało się z dużym zainteresowaniem i dotyczyło nowatorskich metod przekształcania osadów ściekowych w biochar o właściwościach poprawiających jakość gleb.

Prof. Oleszczuk poruszył kluczowy problem współczesnej ochrony środowiska – rosnącą ilość odpadów organicznych, w szczególności osadów ściekowych. Jak podkreślił, ich tradycyjne składowanie stanowi poważne zagrożenie dla środowiska – prowadzi do emisji gazów cieplarnianych oraz przenikania toksyn do wód i gleb. Tymczasem odpowiednio przetworzone osady mogą stać się cennym źródłem składników odżywczych i materii organicznej.

Szczególne uwagę poświęcono badaniom nad tzw. nano-biowęgłem – innowacyjnym materiałem powstającym z odpadów organicznych, który ma ogromny potencjał w ochronie zasobów glebowych i wodnych. To właśnie ten temat prof. Oleszczuk rozwija w ramach realizowanego projektu NCN Maestro pt. „Tworzenie się i losy nanobiowęgla w kontekście ochrony zasobów glebowych i wodnych”.

Podczas konferencji prof. Oleszczuk wziął również udział w międzynarodowej debacie poświęconej przyszłości odpadów organicznych jako surowców do tworzenia innowacyjnych materiałów służących ochronie środowiska – od oczyszczania wód i gleb, po produkcję ekologicznych nawozów i materiałów konstrukcyjnych.

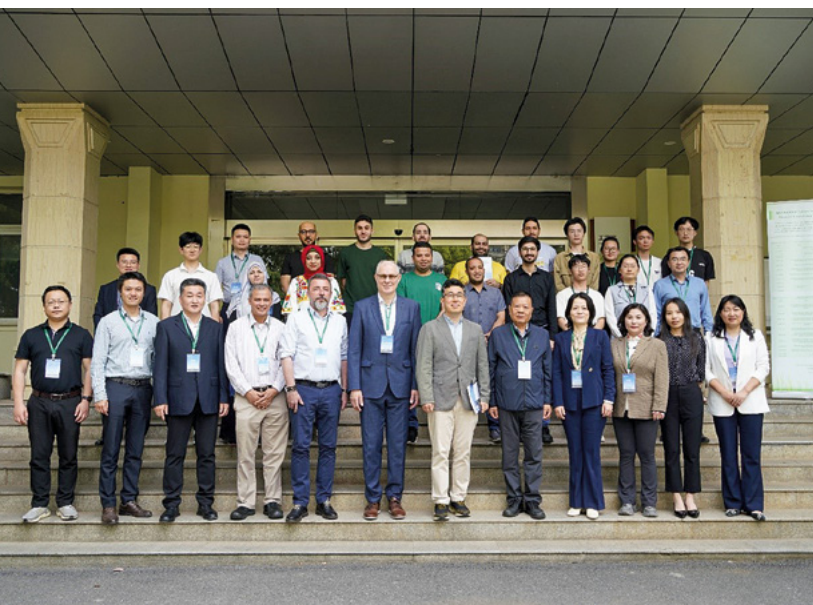
W panelu towarzyszyli mu światowej sławy naukowcy należący do elity 1% najczęściej cytowanych badaczy: prof. Yong Sik Ok (Korea University, Korea), prof. Dan Tsang (Hong Kong University of Science and Technology), prof. Jörg Rinklebe (University of Wuppertal, Niemcy), prof. Eakalak Khan (University of Nevada, USA) i prof. Baojun Yi (Huazhong Agricultural University, Chiny).

W ramach wizyty prof. Oleszczuk poprowadził także seminarium dla studentów i doktorantów, przybliżając im praktyczne aspekty pisanie publikacji naukowych i przygotowywania projektów badawczych.

Patryk Oleszczuk

Archiwum organizatorów konferencji

Archiwum organizatorów konferencji

Sukces dr. Jacka Jakubczaka w konkursie Polsko-Chińskiej Rady Biznesu

Dr Jacek Jakubczak, asystent w Katedrze Zarządzania Wydziału Ekonomicznego, został jednym z laureatów IX Konkursu na najlepszą pracę z zakresu współczesnej współpracy gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej z Chińską Republiką Ludową.

Doceniona została jego rozprawa doktorska pt. „Barriers kulturowe wejścia polskich przedsiębiorstw na rynek Chińskiej Republiki Ludowej”, przygotowana pod kierunkiem prof. dr hab. Anny Rakowskiej oraz promotora pomocniczego dr Doroty Chmielewskiej-Muciek. Oficjalne ogłoszenie wyników oraz wręczenie nagród miało miejsce 24 kwietnia podczas uroczystej gali w Ambasadzie Chińskiej Republiki Ludowej w Warszawie. Dyplom uznania wręczył ambasador Sun Linjiang.

Konkurs został zorganizowany przez Polsko-Chińską Radę Biznesu, której prezesem jest dr Zbigniew Niesiobędzki. Jego celem jest promowanie badań akademickich wspierających rozwój relacji gospodarczych między Polską a Chinami. Patronat nad wydarzeniem objęły Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwo Rozwoju i Technologii oraz Ambasada ChRL. Nagrody ufundowały m.in. Ambasada ChRL, Haitong Bank, Fasing S.A. i KPMG.

Rozprawa dr. Jakubczaka stanowi pogłębioną analizę wyzwań, jakie napotykają polskie przedsiębiorstwa przy wchodzeniu na rynek chiński, w szczególności w kontekście odmienności kulturowych i ich wpływu na relacje biznesowe. Praca powstała m.in. na podstawie badań prowadzonych podczas pobytu naukowego na Guangdong University of Foreign Studies w Kantonie i zawiera praktyczne rekomendacje dla firm zainteresowanych ekspansją na rynek ChRL.

Podczas gali odbyło się również wystąpienie Ambasadora ChRL w Polsce pt. „Jak wzmocnić polsko-chińską współpracę w dziedzinie gospodarki i handlu w bieżącej sytuacji makroekonomicznej”, a w gronie prelegentów znaleźli się uznani eksperci, m.in. dr hab. Karolina Klecha-Tylec, prof. UEK, wiceprezes Krajowej Izby Gospodarczej Andrzej Szumowski oraz dyrektor generalny Bank of China (Poland) i prezes Zarządu SinoCham

Fot. Jarosław Ciemniak

Fot. Jarosław Ciemniak

Hu Xinyuan. Uroczystość zakończył koncert dwóch duetów: Clair i Wiktorii Osińskiej oraz Kun Lianga i Zuzy Browalskiej.

Obecność pracownika Wydziału Ekonomicznego UMCS w gronie laureatów podkreśla rosnące znaczenie naszej Uczelni w rozwijaniu badań nad internacjonalizacją polskich przedsiębiorstw i dialogiem gospodarczym między Europą a Azją.

Wydział Ekonomiczny

Studenci UMCS ze stypendiami ministra za wybitne osiągnięcia

20 studentów UMCS otrzymało stypendia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na rok akademicki 2024/2025 za znaczące osiągnięcia naukowe, artystyczne lub sportowe. 30 kwietnia odbyło się uroczyste wręczenie dyplomów z udziałem rektora prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego i prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr. hab. Doroty Kołodyńskiej.

Wśród nagrodzonych studentów UMCS znaleźli się: Inna Berezka – malarstwo, Vittoria Gajda – grafika, Oskar Mariusz Gołębiowski – analityka gospodarcza, Maciej Guzik – jazz i muzyka estradowa, Joanna Agnieszka Kobiałka – grafika, Bartosz Filip Korszun – grafika, Dominika Dorota Kosidło – grafika, Magdalena Kotowska – grafika, Wiktor Emanuel Kurpiewski – malarstwo, Monika Miazek – grafika, Maria Nowicka – grafika, Adela Krystyna Piskorska – prawo, Anna Siemińska – grafika, Klaudia Maria Skrobek – grafika, Natalia Beata

Smorongiewicz – grafika, Julia Stępień – grafika, Natalia Anna Szostakiewicz – grafika, Sandra Urbanek – grafika, Agnieszka Wlazły – filologia polska, Konstancja Żynel – edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych.

Stypendium jest wypłacane jednorazowo, a jego wysokość wynosi 17 tys. zł. Jak podkreślają przedstawiciele MNiSW, otrzymali je najlepsi studenci reprezentujący niemal wszystkie dyscypliny naukowe i artystyczne. Cieszymy się, że aż 20 osób z tej grupy to żacy naszego Uniwersytetu. Warto też dodać, że UMCS znalazł się w czołówce uczelni z największą liczbą nagrodzonych, tuż za Uniwersytetem Jagiellońskim, Uniwersytetem Warszawskim oraz Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Katarzyna Skątecka

Prof. dr hab. Agnieszka Szuster-Ciesielska dołączyła do ważnego gremium

Rzecznik praw pacjenta Bartłomiej Chmielowiec powołał prof. dr hab. Agnieszkę Szuster-Ciesielską z Instytutu Nauk Biologicznych do zespołu specjalistów zajmującego się problemem dezinformacji medycznej w przestrzeni publicznej. To kolejne wyróżnienie ekspertki z UMCS i docenienie jej wieloletniej pracy. Prof. Szuster-Ciesielska m.in. kilkakrotnie znalazła się w rankingu stu najbardziej wpływowych osób w polskiej medycynie oraz była laureatką konkursu Kobieta Rynku Zdrowia 2024.

Prof. Agnieszka Szuster-Ciesielska jest zatrudniona w Katedrze Wirusologii i Immunologii. W latach

2019–2024 pełniła funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Nauk Biologicznych. Ma ponad 30-letnie doświadczenie naukowo-dydaktyczne. Jest uznaną popularyzatorką wiedzy z zakresu wirusologii, immunologii człowieka i wakcynologii. Czas pandemii uwidocznił ogromne zapotrzebowanie na informacje w tym obszarze. Z tego powodu prof. Szuster-Ciesielska rozpoczęła społeczną działalność na rzecz upowszechniania nauki, wykorzystując do tego celu różne media społecznościowe – obecnie na Facebooku jej profil obserwuje ponad 25 tys. osób.

Katarzyna Skątecka

Wydział Artystyczny

Sukcesy

Studentki Aleksandra Hryciuk i Julia Litwinek oraz absolwentki Julia Maj i Renata Maria Gogol (doktorantka) zakwalifikowały się do udziału w 14. Biennale Grafiki Artystycznej „IMPORT/EXPORT”, którego otwarcie odbyło się 4 kwietnia w Galerii Miejskiej Arsenał w Poznaniu. Biennale Grafiki Artystycznej, powołane w 1999 r. przez prof. dr. hab. Stefana Ficnera, to prestiżowy, cykliczny przegląd prac młodych twórców związanych z grafiką artystyczną. Tegoroczna edycja – po raz pierwszy o charakterze międzynarodowym – porusza temat „IMPORT/EXPORT”, badając zależności kulturowe i artystyczne między centrum a peryferiami współczesnego świata.

Konferencje

Dr hab. Marcin Maron, prof. UMCS był jednym z gości specjalnych konferencji naukowej pt. „Ludzie Hasa” oraz wydarzeń artystycznych związanych z 100. rocznicą urodzin wybitnego reżysera filmowego Wojciecha Jerzego Hasa, zorganizowanych przez Państwową Wyższą Szkołę Filmową, Telewizyjną i Teatralną w Łodzi. Zaprezentował wykład pt. „Filmowe obrazy czasu Wojciecha Hasa. Współpraca z Mieczysławem Jahodą”. Celem konferencji, która odbyła się 1 kwietnia w PWSFTviT w Łodzi, była próba analitycznej rekonstrukcji warsztatu filmowców – Hasa i jego współpracowników: pisarzy, autorów zdjęć filmowych, scenografów i aktorów. Wydarzenia te były częścią obchodów Roku Wojciecha Hasa ustanowionego przez Senat RP.

Wyjazdy

4 kwietnia w Galerii Sztuki Helios w Timișoarze otwarto wystawę pt. „Gry graficzne” dr. hab. szt. Amadeusza Popka. Prezentowane prace nawiązują do motywów znanych gier, takich jak kółko i krzyżyk, domino czy kalejdoskop, łącząc elementy zabawy z grafiką o charakterze symbolicznym i surrealistycznym. W związku z wizytą odbyły się również warsztaty dla studentów w West University of Timișoara.

Koncerty

8 kwietnia Mała Sala Widowiskowa ACKiM UMCS Chatka Żaka po raz kolejny wypełniła się dźwiękami

jazzu i muzyki rozrywkowej w najlepszym wydaniu. Wszystko za sprawą wyjątkowego koncertu studentów kierunku jazz i muzyka estradowa pt. *Muzyka łatwa, lekka i przyjemna* z cyklu „made in #jazzUMCS”. Wieczór, którego tytuł nawiązywał do telewizyjnych programów rozrywkowych z przełomu lat 60. i 70., okazał się prawdziwą uczcą dla miłośników lekkich, przystępnych brzmień. Publiczność mogła usłyszeć starannie przygotowany repertuar, który powstał w ramach zajęć współpraca wokalistów z zespołem muzycznym. Opiekę artystyczną sprawował prof. dr hab. Mariusz Bogdanowicz.

Wystawy

9 kwietnia w Galerii Concrete na Wydziale Grafiki i Sztuki Mediów Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu odbyło się otwarcie wystawy prof. dr. hab. Krzysztofa Szymanowicza pt. „Linoryty”. Wydarzeniu towarzyszyło spotkanie autorskie – artysta przedstawił kontekst swojej twórczości oraz opowiedział o technice linorytu punktowego, którą stosuje w swoich pracach.

27 kwietnia w Galerii Wystaw Czasowych Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym odbyło się otwarcie wystawy pt. „Przywilej poznania”, prezentującej prace prof. szt. plast. Tomasza Zawadzkiego, pochodzące z różnych okresów jego twórczości – od dzieł z lat 80. po najnowsze cykle: „Obrazy autonomiczne”, „Zapis porządkowania przestrzeni” oraz „Pomiar bezpośredni”.

25 kwietnia w Domu Kultury Kalinowszczyzna w Lublinie odbyło się otwarcie wystawy przygotowanej przez Koło Naukowe Galatea. Ekspozycja obejmowała rzeźby przedstawiające hybrydy zwierzęce (formy łączące elementy natury i fantazji) oraz autorskie witraże wykonane w pracowni szkła.

Wydział Biologii i Biotechnologii

Sukcesy

Prof. dr Jaco Vangronsveld z Katedry Fizjologii Roślin i Biofizyki zajął 39. miejsce w światowym rankingu

i 1. miejsce w Belgii w edycji 2025 Rankingu najlepszych naukowców w dziedzinie nauk o roślinach i agronomii, który został opublikowany przez Research.com, wiodącą platformę akademicką dla badaczy. Profesor został również wyróżniony nagrodą Plant Science and Agronomy Leader Award 2025.

Wydarzenia

W dn. 27–28 marca w Ministerstwie Klimatu i Środowiska odbyło się trzecie spotkanie Grupy ds. Zapyłaczy w ramach projektu „Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju”. Głównym jego celem było kontynuowanie prac nad projektem krajowej strategii ochrony dzikich zapyłaczy, w tym planowanie działań i edukacji na rzecz ich ochrony. Pierwszy dzień rozpoczął się od prezentacji dr hab. Anety Ptaszyńskiej, prof. UMCS z Katedry Immunobiologii, która przedstawiła propozycję unijnego systemu monitorowania zapyłaczy (EU Pollinator Monitoring Scheme), składającego się z trzech głównych i trzech uzupełniających modułów obejmujących różne grupy owadów zapyłających (dzikie pszczoły, motyle i bzygowate). Poruszyła również kwestie metodologiczne, wyzwania związane z wdrażaniem systemu monitoringu oraz możliwe ich rozwiązania. Następnie dr Anna Rysiak z Katedry Botaniki, Mykologii i Ekologii omówiła problemy związane z organizmami inwazyjnymi w Polsce. W dalszej części spotkania zaprezentowano przykłady działań związanych z monitoringiem zapyłaczy w różnych krajach europejskich, w tym w Estonii, Finlandii, Niemczech, Irlandii, Holandii i we Włoszech, oraz przeanalizowano różne podejścia metodologiczne, zakres monitorowanych gatunków i organizację systemów monitoringu w poszczególnych krajach.

2 kwietnia odbyło się seminarium dotyczące nowoczesnych metod badania i przeciwdziałania otyłości. Wystąpienia zaprezentowali naukowcy z Instytutu Biologii Doświadczalnej im. Marcela Nenckiego Polskiej Akademii Nauk. Prof. dr hab. Mariusz Więckowski wygłosił wykład pt. „Stłuszczeniowa choroba wątroby związana z zaburzeniami metabolicznymi (MASLD) i otyłość – kompleksowe podejście badawcze PAS GRAS”, a mgr Barbara Pakuła poprowadziła wykład pt. „Modulacja autofagii w MASLD – od molekularnych mechanizmów do strategii terapeutycz-

nych”. Zgromadzeni mogli wziąć udział w dyskusji na temat leczenia otyłości i przyszłości związanych z tym badań.

28 kwietnia odbył się wykład prof. dr hab. Barbary Płytycz z Uniwersytetu Jagiellońskiego pt. „Spojrzenie bio-łożki na płeć i płciowość człowieka” nt. najnowszych doniesień naukowych umożliwiających szersze spojrzenie na temat tożsamości oraz orientacji płciowej. Wykład zorganizował Oddział Lubelski Polskiego Towarzystwa Biofizycznego we współpracy z Instytutem Nauk Biologicznych UMCS.

Doktoraty

7 kwietnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Marleny Martyny. Temat pracy: „Zastosowanie elektrody z cyklicznie odnawialnego filmu ciekłego amalgamatu srebra (R-AgLAFe) do badań kinetyki i mechanizmów elektrodowych wybranych depolaryzatorów w aspekcie efektu »cap-pair«”. Promotor: prof. dr hab. Agnieszka Nosal-Wiercińska. Recenzenci: dr hab. Dagmara Jacewicz, prof. UG (Uniwersytet Gdański), dr hab. Jolanta Kochana, prof. UJ (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie) oraz dr hab. inż. Elżbieta Kuśmierk (Politechnika Łódzka). Rada Naukowa Instytutu Nauk Chemicznych na posiedzeniu 14 kwietnia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Marlenie Martynie stopnia naukowego doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne. Dodatkowo Komisja Doktorska złożyła wniosek do Rady Naukowej INCh o wyróżnienie rozprawy doktorskiej, która pozytywnie go zaopiniowała.

Wyjazdy

W dn. 25–27 kwietnia odbyła się 11th ICNTC International Conference of New Trends in Chemistry w Bolonii we Włoszech, w której uczestniczyły dr hab. Cecylia Wardak, prof. UMCS i prof. dr hab. Małgorzata Grabarczyk.

W dn. 27–30 kwietnia dr hab. Cecylia Wardak, prof. UMCS uczestniczyła w 2nd Global Action Meeting (GAM) of the LUCES COST Action w Zadarze w Chorwacji w ramach działania „COST: CA22131, Supramolecular LUMinescent Chemosensors for Enviromental Security (LUCES)”.

Współpraca ze szkołami

W kwietniu na Wydziale odbyło się wiele warsztatów dla uczniów szkół podstawowych oraz młodzieży ze szkół ponadpodstawowych z województwa lubelskiego.

- 7 kwietnia dr Agnieszka Marcewicz-Kuba i dr Przemysław Podkościelny (obsługa laboratoryjna: dr Wiesława Ćwikła-Bundyra) przeprowadzili warsztaty chemiczne pt. „Reakcje jonowe” dla uczennic i uczniów Niepublicznej Szkoły Podstawowej Świętego Jana Bosko w Lublinie.
- 10 kwietnia zorganizowano warsztaty pt. „Czy ocet jest kwaśny, a woda twarda?” w ramach programu Szkoły Partnerskie UMCS dla uczniów I Liceum Ogólnokształcącego im. ks. Stanisława Staszica w Hrubieszowie. Dzień później w wydarzeniu w ramach projektu „Nowe umiejętności szansą na przyszłość”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, uczestniczyli również uczniowie II Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Reja w Kraśniku. Warsztaty poprowadzili: dr hab. Jolanta Nieszporek, prof. UMCS, dr hab. Dorota Gugała-Fekner, dr hab. Joanna Lenik, dr hab. Iwona Gęca, dr Marzena Fiałek, dr Mateusz Ochab, dr Wiesława Ćwikła-Bundyra oraz członkowie Studenckiego Koła Naukowego Chemików „Sherlock”.
- 15 i 29 kwietnia dla uczniów ze szkół partnerskich: I Liceum Ogólnokształcącego im. Władysława Jagiełły w Krasnymstawie oraz Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 im. Władysława Korzyka w Rykach warsztaty pt. „Kolorowa chemia” przeprowadzili: dr Monika Pańczyk i dr Elżbieta Olszewska (obsługa laboratoryjna: dr Wiesława Ćwikła-Bundyra).
- 29 kwietnia dr hab. Dorota Gugała-Fekner oraz członkowie Studenckiego Koła Naukowego Chemików „Bioaktywni” i Studenckiego Koła Naukowego Chemików „Sherlock” przeprowadzili warsztaty kosmetyczne dla uczniów IX Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Lublinie.

Wydział
Ekonomiczny

Habilitacje

24 kwietnia dr Grzegorz Grela uzyskał stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości. Postępowanie habilitacyjne zostało przeprowadzone przez Komisję Habilitacyjną powołaną przez Radę Naukową Instytutu Nauk o Zarządzaniu i Jakości. Komisja, po szczegółowej analizie dokumentacji, recenzji kolekwium habilitacyjnego oraz dyskusji podczas posiedzenia, wyraziła jednogłośnie poparcie dla wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Podstawą do jego nadania była monografia pt. *Insourcing procesów organizacyjnych. Istota, przyczyny i efekty*, która wноси istotny wkład w rozwój nauk o zarządzaniu i jakości. Pozytywnie oceniono również szeroką aktywność naukową habilitanta, w tym odbywane staże oraz zaangażowanie w projekty badawcze.

Sukcesy

Prof. dr hab. Andrzej Miszczuk, dyrektor Instytutu Ekonomii i Finansów, kierownik Katedry Polityki Gospodarczej i Regionalnej, otrzymał tytuł doktora *honoris causa* Łuckiego Narodowego Uniwersytetu Technicznego. Profesor został doceniony m.in. za wybitne osiągnięcia w dziedzinie edukacji i nauki, znaczący wkład w rozwój ŁNTU oraz umacnianie jego roli i autorytetu jako instytucji edukacyjnej, naukowej i kulturalnej.

Goście

W dn. 26–27 marca na Wydziale gościł prof. dr hab. Wojciech Czakon, autor książki *Jak powstają wielkie strategie i dlaczego nie wszystkie muszą być wielkie*, nominowanej do prestiżowego konkursu Biznesowa Książka Roku, organizowanego przez „Puls Biznesu”. Podczas szkolenia pt. „Procedury awansowe – dobre praktyki w postępowaniu habilitacyjnym oraz o tytuł profesora” podzielił się bogatym doświadczeniem w zakresie ścieżek kariery naukowej, prezentując praktyczne wskazówki oraz najczęstsze wyzwania, jakie napotykają naukowcy w procesie awansu zawodowego. Wygłosił

także wykład poświęcony zarządzaniu strategicznemu, oparty na jego najnowszej książce.

Wydarzenia

28 marca odbył się Międzynarodowy Okrągły Stół poświęcony zagadnieniom transformacji na pograniczu polsko-ukraińskim. W wydarzeniu wzięli udział eksperci, naukowcy oraz przedstawiciele instytucji z Polski i Ukrainy, którzy dyskutowali o wyzwaniach i perspektywach współpracy transgranicznej.

28 marca odbył się egzamin pisemny zawodów III stopnia (centralnych) XXXVIII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej. Był to etap przeznaczony dla najlepszych 100 uczniów z całej Polski, wyłonionych w poprzednich fazach konkursu. Wśród nich znalazło się 8 reprezentantów regionu lubelskiego. Najlepszych 55 uczniów, w tym 6 z naszego regionu, zakwalifikowało się do części ustnej zawodów, która odbyła się 4 kwietnia. Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej jest jednym z najbardziej prestiżowych konkursów dla uczniów szkół ponadpodstawowych, organizowanym przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne od 1987 r. Celem zawodów jest popularyzacja wiedzy ekonomicznej, rozwijanie umiejętności analitycznych oraz przygotowanie młodych ludzi do wyzwań współczesnej gospodarki. W tegorocznej edycji do rywalizacji przystąpiło ponad 6 tys. uczniów z 550 szkół w całym kraju. Konkurs wspierają liczni partnerzy, w tym Narodowy Bank Polski oraz Fundacja Empiria i Wiedza.

7 kwietnia odbyły się Targi Pracy zorganizowane przez Radę Wydziałową Samorządu Studentów. Wydarzenie przyciągnęło wielu studentów i absolwentów zainteresowanych rozpoczęciem lub rozwojem swojej kariery zawodowej. Uczestnicy mieli okazję zapoznać się z aktualnymi ofertami pracy, praktyk i staży od renomowanych firm z różnych branż, m.in. finansowej, doradczej i HR. W programie znalazły się również prelekcje i warsztaty, które pomogły uczestnikom rozwijać kompetencje zawodowe i przygotować się do procesu rekrutacyjnego. Głównym sponsorem targów była firma Grant Thornton – globalny lider w zakresie doradztwa i audytu.

9 kwietnia odbyły się Drzwi Otwarte UMCS. Wydarzenia dla osób zainteresowanych studiami na Wydzia-

le Ekonomicznym rozpoczęły się od uroczystego powitania przez dziekana dr. hab. Marcina Lipowskiego, prof. UMCS. Następnie w ramach „Kwadransa ekonomicznego” dr Mieczysław Pawłowski wygłosił prelekcję pt. „Bitcoin – cyfrowe złoto”, a mgr Kamila Piskorz opowiedziała o kompetencjach przyszłości – kluczowych umiejętnościach potrzebnych na współczesnym rynku pracy. W bloku studenckim Rada Wydziałowa Samorządu Studentów oraz koła naukowe przygotowały: prezentację o życiu studenckim i quiz wiedzy, grę edukacyjną Finansowe Bingo oraz popularne show „Postaw na milion”, które połączyło naukę z zabawą i rywalizacją. Zwieńczeniem wydarzeń na Wydziale był wykład dr. Jarosława Banasia pt. „Magia ukryta w danych”, ukazujący fascynujący świat analizy danych i ich znaczenie dla współczesnej ekonomii.

10 kwietnia wykład pt. „Kulisy powstania giełdy w Polsce” wygłosił Tomasz Prusek – publicysta ekonomiczny, dziennikarz i prezes Fundacji Przyjazny Kraj. Prelegent przybliżył okoliczności powrotu do wolnorynkowego obrotu akcjami po półwieczu gospodarki centralnie planowanej oraz kulisy tworzenia jednej scentralizowanej giełdy w Polsce. Uczestnicy dowiedzieli się m.in. jak zdematerializowano akcje, według jakich kryteriów dobierano spółki do prywatyzacji i kim byli pierwsi maklerzy w nowej rzeczywistości gospodarczej.

Spotkania

3 kwietnia odbyło się spotkanie z przedstawicielami firmy Sii Polska. Ze strony Wydziału uczestniczyli w nim: dziekan dr. hab. Marcin Lipowski, prof. UMCS, prodziekan ds. jakości kształcenia dr. hab. Iwona Mendryk, prodziekan ds. studentów dr. Mariusz Lisowski oraz kierownik kierunku Business Analytics and Data Science dr. Anna Tatarczak. Firmę Sii Polska reprezentowali: Artur Palac – dyrektor regionalny oraz Agata Micał – regionalna managerka rekrutacji. Spotkanie miało na celu podsumowanie dotychczasowej współpracy firmy Sii z Wydziałem w zakresie inicjatyw dydaktycznych realizowanych na kierunku Data Science, który funkcjonuje pod patronatem firmy. Omówiono dalszą współpracę. Wśród zaplanowanych działań znalazły się m.in.: prowadzenie zajęć na kierunku Business Analytics and Data Science przez ekspertki i ekspertów z firmy Sii, organizacja warsztatów dla studentek

i studentów, udział przedstawicieli i przedstawicieli firmy w konferencjach naukowych i dydaktycznych, oferty praktyk dla studentek i studentów Wydziału oraz patronat firmy nad wymienionym kierunkiem.

14 kwietnia odbyło się spotkanie z przedstawicielami firmy SOLET – dynamicznie rozwijającego się przedsiębiorstwa oferującego praktyki oraz płatne staże dla osób zainteresowanych zastosowaniem analityki w praktyce biznesowej. Uczestnicy poznali obszary działalności firmy, która specjalizuje się w tworzeniu i wdrażaniu kompleksowych rozwiązań analitycznych wspierających m.in. zarządzanie efektywnością przedsiębiorstw, działalność operacyjną i finansową, procesy ESG i kontrolingowe, budowę systemów aplikacyjnych typu *self-service*, analitykę opartą na przetwarzaniu strumieniowym i AI, cyberbezpieczeństwo oraz narzędzia *modern work*.

Wyjazdy

W dn. 18–21 marca w Botho University (Gaborone, Botswana) odbyło się spotkanie konsorcjum oraz warsztaty eksperckie na temat śledzenia ścieżek karier absolwentów i dualnego kształcenia (prezentacje dobrych praktyk przez partnerów z krajów UE oraz Afryki) w ramach międzynarodowego projektu pt. „Upscaling Graduates’ Employability Tracking through the implementation of special Dual Career paths in Botswana and Eswatini”, finansowanego przez European Education and Culture Executive Agency (EACEA). W skład konsorcjum wchodzi: International School for Social and Business Studies (Słowenia), Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, European Policy Development and Research Institute (Słowenia), Lleida University (Hiszpania), Botho University (Botswana), BA ISAGO University (Botswana), Botswana University of Agriculture & Natural Resources (Botswana), University of Eswatini (Eswatini), Southern Africa Nazarene University (Eswatini). W spotkaniu wzięli udział pracownicy Wydziału Ekonomicznego zaangażowani w realizację projektu: prof. dr hab. Anna Rakowska, dr hab. Tomasz Kijek, prof. UMCS, mgr Bogumiła Brzuchala i mgr Beata Kozłowska.

Publikacje

Nakładem wydawnictwa Routledge ukazała się kolejna monografia autorstwa dr. Łukasza Jasińskiego pt. *Health*

Insurance in the United States of America: Austrian Perspectives on Interventionism before ObamaCare. Autor opisuje powstanie i ewolucję amerykańskiego rynku ubezpieczeń zdrowotnych oraz rządowych programów medycznych takich jak Medicare i Medicaid. Książka ma na celu wskazanie przyczyn współczesnych problemów z dostępnością do świadczeń medycznych w USA oraz wykazanie, że rządowy długoterminowy interwencjonizm na rynku ubezpieczeń zdrowotnych doprowadził do wielu poważnych trudności, takich jak znaczny i niekontrolowany wzrost kosztów opieki zdrowotnej, rosnące ceny ubezpieczeń zdrowotnych, marginalizacja dopłat bezpośrednich, ograniczona konkurencja oraz kłopoty z nieubezpieczonymi Amerykanami. Opracowanie podzielone jest na dwie części: analizę historii interwencji (i ich skutków) na rynku prywatnych ubezpieczeń zdrowotnych oraz analizę genezy i ewolucji rządowych ubezpieczeń Medicare i Medicaid. Stanowi syntezę austriackiej teorii interwencjonizmu oraz historii ubezpieczeń zdrowotnych w Stanach Zjednoczonych Ameryki.

Wydział
Filologiczny

Konferencje

24 kwietnia w formule online odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Students’ Corner”, zorganizowana po raz 10. przez Koło Naukowe Anglistów. Wykład plenarny wygłosił prof. Justin Rogers-Cooper (New York), a tematyką wiodącą była migracja.

Wydarzenia

8 kwietnia zainaugurowany został cykl wykładów „Porozmawiajmy o Unii Europejskiej”, przygotowany przez Centrum Europejskie UMCS w ramach projektu „Together for Europe”, współfinansowanego ze środków UE. Pierwszy wykład pt. „Instytucje unijne – kto rządzi w Europie?” wygłosiła dr hab. Edyta Całka, prof. UMCS z Katedry Prawa Unii Europejskiej. Podczas spotkania studenci zapoznali się również z praktycznymi aspektami działalności Centrum Staży Europejskich UMCS, które przedstawili dr Jacek Leńczuk oraz

mgr Maciej Stodółkiewicz z Katedry Prawa Informatycznego i Zawodów Prawniczych.

9 kwietnia odbyło się uroczyste podsumowanie pierwszej edycji konkursu „English und Deutsch. Why not?”, zorganizowanego przez Katedrę Lingwistyki Stosowanej. W wydarzeniu wzięły udział władze dziekańskie Wydziału Filologicznego oraz dr Monika Janicka i dr Wioleta Wieczerniak. 11 najlepszych uczestników otrzymało tytuł laureata i indeks lingwistyki stosowanej w kombinacji język angielski i niemiecki.

Wyjazdy

W dn. 7–11 kwietnia dr hab. Jadwiga Kozłowska-Doda, prof. UMCS z Katedry Językoznawstwa Słowiańskiego odwiedziła Europejski Uniwersytet Humanistyczny w Wilnie. Wizyta odbyła się w ramach programu Erasmus+, a zajęcia dydaktyczne przeprowadzone na uczelni dotyczyły językowo-kulturowego obrazu domu w języku białoruskim. EUH powstał w Mińsku na Białorusi w 1992 r., ale został zmuszony do zaprzestania działalności w 2004 r. i przeniósł się na Litwę. Obecnie jest uniwersyteciem litewskim z siedzibą w byłym klasztorze augustianów w Wilnie.

Wydział Historii i Archeologii

Sukcesy

Prof. dr hab. Mirosław Szumiło został wybrany na członka Rady Naukowej czeskiego Instytutu Badania Reżimów Totalitarnych (Ústav pro studium totalitních režimů – ÚSTR). 9 kwietnia wziął udział w pierwszym posiedzeniu Rady, które odbyło się w siedzibie ÚSTR w Pradze. Powołany do życia w 2007 r. Instytut prowadzi działalność badawczą, edukacyjną i wydawniczą, zajmując się okresem okupacji niemieckiej na ziemiach czeskich i rządów komunistycznych w Czechosłowacji.

Tomasz Basa, student II roku historii SUM i prezes Koła Naukowego Amatorów Antyku, zdobył nagrodę w Konkursie Mów i Ewaluacji, zorganizowanym przez Toastmasters Lublin, klub należący do międzynarodowej or-

ganizacji Toastmasters International. Celem organizacji jest doskonalenie umiejętności publicznego przemawiania oraz kreowania liderów. 10 marca uczestnicy konkursu prezentowali swoje umiejętności oratorskie oraz zdolność do konstruktywnej oceny wystąpień innych osób biorących udział w rywalizacji. Zwycięzcy tego etapu uzyskali prawo do reprezentowania klubu na kolejnych szczeblach rywalizacji, co stanowi istotny element rozwoju kompetencji komunikacyjnych i przywódczych w ramach struktury Toastmasters.

Konferencje

Mgr Jarosław Buniowski, doktorant w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych i Sztuki, przygotowujący dysertację pod kierunkiem prof. dr. hab. Grzegorza Jawora, w dn. 9–12 kwietnia wziął udział w międzynarodowej konferencji naukowej ASEH 2025, która odbyła się w Pittsburghu w Stanach Zjednoczonych. Jest to największe na świecie wydarzenie w pełni poświęcone historii środowiskowej, którego organizatorem jest cenione Amerykańskie Towarzystwo Historii Środowiskowej (American Society for Environmental History). Tegoroczna edycja odbyła się pod hasłem „Forging Environments: Confluence, Resilience, Intersectionality” i składała się z ponad 100 sesji i 500 referatów. Mgr J. Buniowski przedstawił część wyników swoich badań w trakcie sesji posterowej, prezentując pracę pt. „Forms of Destructive Exploitation of Forests in Southern Poland in the 15th and 16th Centuries. Case Study of the Sandomierz Forest”. Jego celem było jak najlepsze przedstawienie pod kątem wizualnym struktury zajęć gospodarczych, które wpływały na przemiany środowiska przyrodniczego dawnej Puszczy Sandomierskiej, oraz ukazanie procesu deforestacji tego obszaru.

Spotkania

10 kwietnia członkowie Koła Nauk Pomocniczych Historii zorganizowali spotkanie pt. „Korona Bolesława Chrobrego” z okazji jubileuszu 1000-lecia koronacji pierwszego króla Polski. Gościem był dr hab. Tomisław Giergiel, prof. UMCS, który w niezwykle interesujący sposób przedstawił tematykę insygniów Bolesława Chrobrego.

10 kwietnia odbyło się spotkanie z dr hab. Bożeną Czwojdrak, prof. UŚ, specjalistką w zakresie mediewistyki,

zorganizowane przez zespół Katedry Historii Starożytnej i Średniowiecznej, nt. życia codziennego i odświeżonego na dworach królowych w późnośredniowiecznej Polsce.

Publikacje

Ukazał się kolejny tom z cyklu „Dzieje Lubelszczyzny” pt. *Dzieje Lubelszczyzny 1956–1970. Aspekty polityczne*, red. Tomasz Osiński, Mariusz Mazur (Lublin – Warszawa 2025). W tomie zawarto teksty dotyczące struktur administracyjnych, ówczesnych partii politycznych, organizacji młodzieżowych, wojska, wymiaru sprawiedliwości oraz oporu wobec władz komunistycznych na terenie województwa lubelskiego.

Naukowcy w mediach

9 kwietnia na antenie TVP Historia wyemitowany został 28. odcinek programu „Fake czy historia?”. Tematem były wydarzenia z września i października 1938 r. dotyczące przyłączenia Zaolzia do Polski. W dyskusji uczestniczył dr hab. Marek Sioma, prof. UMCS z Katedry Metodologii i Badań nad XX–XXI w. Materiał jest dostępny na stronie internetowej TVP.

Rok 2025 został ustanowiony przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Rokiem Polskich Bohaterów z Katynia, Charkowa, Miednoje, Bykowni i innych miejsc. 11 kwietnia, w przeddzień 85. rocznicy zbrodni katyńskiej, dr Monika Napora z Katedry Metodologii i Badań nad XX–XXI w. wzięła udział w programie „Gość Panoramy”, przedstawiając szerokie spektrum wydarzeń związanych z tą tragiczną w dziejach narodu i państwa rocznicą. Materiał jest dostępny na stronie internetowej Panoramy Lubelskiej.

Wydział Matematyki,
Fizyki i Informatyki

Sukcesy

Koło Dydaktyków MaFiI uzyskało Grant Władz Rektorskich na rok 2025, przyznany w związku z działalnością Koła i uczestnictwem jego członków w Dniu Liczby Pi, zorganizowanym 14 marca na Wydziale.

Goście

W dn. 28–30 kwietnia na Wydziale gościł dr Antoni Kozić z Vilniaus Gedimino Technikos Universitetas – VILNIUS TECH. Celem wizyty było nawiązanie współpracy między Wydziałem a Elektronikos Fakultetas VILNIUS TECH w ramach Konsorcjum Uniwersytetów Europejskich ATHENA. Dr A. Kozić zwiedził serwer obliczeniowy Instytutu Informatyki oraz spotkał się z prodziekan dr hab. Beatą Byliną, prof. UMCS i wicedyrektorem Instytutu Informatyki dr hab. Jarosławem Byliną, prof. UMCS. Opowiedział o swojej uczelni oraz prowadzonych tam badaniach naukowych. Omówiono także możliwości współpracy międzyuczelnianej i wymiany studentów.

Wydarzenia

22 marca odbył się finał konkursu „Memoriał Urszuli Marciniak”, przeznaczonego dla miłośników łamigłówek, którego głównym organizatorem jest Fundacja Matematyków Wrocławskich współpracująca z Wydawnictwem Logi. Na Lubelszczyźnie po raz trzeci konkurs zorganizowała Katedra Nauczania Matematyki i Informatyki UMCS. Miał on formę otwartych zawodów w rozwiązywaniu łamigłówek diagramowych. Wzięli w nim udział uczniowie szkół podstawowych (klasy 3–8), uczniowie szkół ponadpodstawowych i osoby dorosłe.

28 marca odbyło się wydarzenie pt. „Dziewczyny na ścisłe – bądź jak Maria!”, promujące studia na kierunkach ścisłych, skierowane do uczniów klas 2–3 liceów i techników z województwa lubelskiego. W jego ramach zorganizowano warsztaty prowadzone przez studentów i wykładowców z Wydziału oraz spotkanie z Natalią Kałucką – mistrzynią świata i Europy we wspinaczce sportowej, która opowiadała o sposobach radzenia sobie z sytuacjami stresowymi.

W dn. 31 marca oraz 7 kwietnia odbyły się dwa wykłady popularnonaukowe w ramach wydarzenia „Spotkania z Matematyką”. Poprowadzili je dr Jerzy Mycka („Sztuka symetrii”) i dr Anna Gąsior („Liczby Fibonacciego, czyli sekretny kod natury”).

2 kwietnia odbyły się Targi Pracy zorganizowane przez Samorząd Studentów Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki. Była to doskonała okazja dla studentów do

spotkania z potencjalnymi pracodawcami i poznania ich oferty, przekazania im CV, umówienia się na rozmowy rekrutacyjne lub wzięcia udziału w prelekcjach i warsztatach. Wydział gościł przedstawicieli firm: Capgemini, JoinThe.Space, Transition Technologies, Santander, All-Tax, Sii, Inea oraz Orange.

16 kwietnia w Zespole Szkół Elektronicznych w Lublinie odbyła się gala podsumowująca szkolny Festiwal Explory, który miał miejsce 16 listopada ub.r. Podczas wydarzenia uczniowie prezentowali projekty o charakterze naukowym, badawczym, technicznym i inżynierskim. Jury złożone głównie z przedstawicieli nauki i biznesu wyłoniło wówczas kilka prac, których autorzy reprezentować będą szkołę podczas dalszych, ogólnopolskich etapów. W czasie gali podsumowano wydarzenie oraz wręczono nagrody laureatom etapu szkolnego. Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki reprezentował dr Marek Gorgol z Instytutu Fizyki, który pełnił także rolę jurora.

16 kwietnia w Zespole Szkół Elektronicznych w Lublinie środowisko akademickie zrzeszone w Związku Uczelni Lubelskich ogłosiło start nowej inicjatywy o nazwie „EduBus – Mobilny Demonstrator Nauki”. W wydarzeniu wzięli udział członkowie Studenckiego Koła Naukowego Informatyki: Oskar Maksim, Wojciech Rzucidło, Damian Kawerski, Patrycja Kiecak, Filip Uliasz, Jakub Wołodko.

24 kwietnia odbyły się obchody IP Day 2025. Wydarzenie zgromadziło specjalistów z dziedziny własności intelektualnej, innowacji oraz transferu technologii i było okazją do poszerzenia wiedzy z zakresu IP (Intellectual Property), podsumowania dotychczasowych osiągnięć naukowych, prezentacji najnowszych wyników badań oraz dyskusji nad aktualnymi wyzwaniami badawczymi w tym zakresie. W ramach obchodów IP Day zostały zorganizowane „Pokazy z Fizyki” z demonstracjami wizualizującymi dźwięk.

25 kwietnia zorganizowano panel dyskusyjny online dla nauczycieli matematyki pt. „Jak nie podcinać skrzydeł uczniom?”. Osią rozmowy były tematy kluczowe dla każdego nauczyciela, tj. jak wzbudzać w uczniach chęć do nauki i jak wspierać kreatywność, w jaki sposób brak prac domowych wpływa na samodzielność

ucznia oraz czy młodzi ludzie uczą się dla siebie, a nie po to, by sprostać zewnętrznym oczekiwaniom.

28 kwietnia w Instytucie Informatyki odbył się finał „Cosmic Challenge” – programu edukacyjnego skierowanego do dzieci i młodzieży zainteresowanych tematyką Kosmosu. Edycja „Cosmic Challenge: Pathfinder/AI” adresowana była do uczniów szkół ponadpodstawowych z całej Polski i realizowana we współpracy z firmą ICEYE – światowym liderem w zakresie danych satelitarnych, wykorzystującym technologię SAR (Synthetic Aperture Radar).

Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej

Doktoraty

11 kwietnia odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr inż. Dominiki Mazur pt. „Programowanie rewitalizacji miejskich obszarów zdegradowanych na przykładzie Bydgoszczy i Lublina”. Promotor: dr hab. Waldemar Gorzym-Wilkowski, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. inż. Krzysztof Rogatka, prof. UMK (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), dr hab. inż. arch. Monika Cysek-Pawlak, prof. PŁ (Politechnika Łódzka) oraz dr hab. Sławomir Sitek (Uniwersytet Śląski w Katowicach). Rada Naukowa Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej na posiedzeniu 11 kwietnia nadała mgr inż. Dominice Mazur stopień doktora nauk społecznych w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna.

Sukcesy

Piotr Nieznański, absolwent kierunku geografia (1995), współinicjator Koalicji Ratujmy Rzeki i ekspert ds. ochrony i renaturyzacji rzek, członek Fundacji Code for Green, wystąpił 22 kwietnia (w Międzynarodowy Dzień Ziemi) na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku. Tego dnia odbyło się posiedzenie wysokiego szczebla poświęcone tematyce „Harmonii z naturą i dobrego życia”. Piotr Nieznański apelował o globalne działania na rzecz ochrony rzek, odbudowy ekosystemów i zasadniczej zmiany relacji człowieka

z naturą. W swoim wystąpieniu przypominał o katastrofie ekologicznej na Odrze w 2022 r.

Wydarzenia

5 kwietnia odbył się etap okręgowy XL Olimpiady Wiedzy Ekologicznej. Głównym organizatorem wydarzenia był Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych we współpracy z Wydziałem. W zawodach wzięło udział 44 uczniów z 23 szkół z województwa lubelskiego. Wydarzenie składało się z części pisemnej (testu) oraz ustnej, do której zakwalifikowało się (po podwójnej dogrywce!) 12 najlepszych uczestników. 10 z nich uzyskało tytuł finalisty, a najlepsza szóstka została laureatami. Zwycięzcy będą reprezentować województwo lubelskie na etapie centralnym. W składzie Komitetu Wojewódzkiego Olimpiady byli m.in. pracownicy Wydziału: dr Jolanta Rodzoś, prof. UMCS (dziekan), prof. dr hab. Irena Pidek (zastępca dyrektora Instytutu Nauk o Ziemi i Środowisku; przewodnicząca Komitetu) oraz dr Małgorzata Stanicka (Katedra Gospodarki Przestrzennej).

15 kwietnia na Wydziale świętowano Birmański Nowy Rok. Festiwal Thingyan zorganizowali mjanmańscy studenci kierunku Tourism Management pod opieką dr Małgorzaty Teleckiej.

W ostatnim czasie odbyły się kolejne odczyty Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego. 3 kwietnia Dorota Filipiak z Wydawnictwa Paśny Buriat wygłosiła prelekcję „Gdzie jest Podlasie? Od mapy do literatury, od Glogera do Stasiuka”. Tydzień później odczyt dla uczniów szkół ponadpodstawowych pt. „Od biblijnego potopu po *flash flood*, czyli o zagrożeniach hydrologicznych” przygotowała dr Joanna Sposób. Odczyt 24 kwietnia był połączony z inauguracją Światowego Dnia Ziemi. Wygłosił go Kamil Stepuch z Fundacji Dla Przyrody. Tytuł wystąpienia to „Wędrówki lubelskich żurawi”.

Naukowcy w mediach

W mediach ukazało się kilkanaście zapowiedzi Światowego Dnia Ziemi 2025 na UMCS. Były to m.in.: rozmowa z dr. Adamem Lesiukiem (21 marca) na antenie TVP3 Lublin na temat Konkursu Filmowego „Wiosenne obrazy i dźwięki natury”, a także zapowiedź wspomnianego wydarzenia w TVP3 Lublin z udziałem

prof. dr. hab. Krzysztofa Kałamuckiego, dr Małgorzaty Stanickiej i dr Joanny Szczęsnej. Z kolei relacje z Dnia Ziemi pojawiły się m.in. na antenie: Polskiego Radia Lublin, Akademickiego Radia Centrum i TVP3 Lublin.

Wydział Pedagogiki i Psychologii

Wydarzenia

10 kwietnia w Instytucie Pedagogiki odbyło się kolejne spotkanie naukowe z cyklu „Czwartki Badawcze”. Gościem była dr Marija Pranjić z Harvard Medical School. W wykładzie pt. „Mapping the Musical Brain: Rhythm, Sound, and Movement in Neurodevelopment” przybliżyła najnowsze informacje na temat neuronauki – neurobiologii postrzegania muzyki. Podkreślała, że trening muzyczny może wpływać na wiele funkcji organizmu człowieka, prowadząc do zmian anatomicznych i funkcjonalnych w mózgu. Tezy postawione w wykładzie rozwijane były w zaangażowanej dyskusji uczestników spotkania.

Konferencje

W dn. 3–4 kwietnia dr hab. Beata Bednarczuk, prof. UMCS, dr hab. Urszula Osza, prof. UMCS, dr hab. Agnieszka Buczak, prof. UMCS, dr hab. Jolanta Andrzejewska, prof. UMCS, dr hab. Barbara Bilewicz, prof. UMCS, dr Magdalena Boczkowska oraz dr Agnieszka Gabryś aktywnie uczestniczyły w Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. „Identyfikowanie i Zaspokajanie Potrzeb Zawodowych Nauczycieli – Dyskursy Współczesności”, zorganizowanej przez Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Tematem wykładów i warsztatów były potrzeby zawodowe i osobiste nauczycieli. Na konferencję zostali zaproszeni eksperci m.in. ze Stanów Zjednoczonych, Japonii, Wielkiej Brytanii i Argentyny.

7 kwietnia w Instytucie Pedagogiki odbyła się V Ogólnopolska Konferencja Naukowa z udziałem gości zagranicznych pt. „Quo vadis wychowanie”, zorganizowana przez Koło Naukowe Pedagogów Opiekuńczych pod

opieką dr hab. Danuty Wosik-Kawali, prof. UMCS. W konferencji czynny udział wzięło 50 prelegentów z 13 ośrodków akademickich z Polski, Kirgistanu i Ukrainy. Wystąpienia zaprezentowali także praktycy zajmujący się na co dzień wychowaniem dzieci i młodzieży.

W dn. 23–25 kwietnia odbyła się konferencja naukowo-metodyczna „Współczesne wyzwania wobec resocjalizacji nieletnich w zakładowych mikrosystemach wychowawczych”, zorganizowana przez Instytut Pedagogiki oraz Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Aleksandra Kamińskiego w Puławach. Konferencja miała charakter interdyscyplinarny i koncentrowała się na pogłębionej analizie współczesnych wyzwań w resocjalizacji nieletnich. W spotkaniu wzięli udział naukowcy z renomowanych ośrodków akademickich w Polsce oraz dyrektorzy i kadra placówek resocjalizacyjnych, dla których organizacja skutecznych warunków wychowawczych stanowi codzienne wyzwanie zawodowe. Instytut Pedagogiki reprezentowali: dr hab. Andrzej Węgliński, prof. UMCS, dr Andrzej Chudnicki i dr Agnieszka Pytka.

Wydarzenia

11 marca odbyły się pierwsze egzaminy dyplomowe na kierunku rozwój zasobów ludzkich. Trzysemestralne magisterskie studia II stopnia to pierwszy tego typu program w Polsce przygotowany przez Wydział Pedagogiki i Psychologii, nawiązujący do oferty rozwijanej od lat na uniwersytetach amerykańskich. Studia przygotowują specjalistów w obszarze systemowego wsparcia organizacji w zakresie rozwoju zasobów ludzkich, rozwoju pracowników i przeciwdziałania negatywnym zjawiskom w środowisku pracy. Studenci mieli możliwość udziału w zajęciach prowadzonych przez doświadczonych wykładowców polskich i amerykańskich, konsultantów i praktyków funkcjonujących na polskim i zagranicznym rynku doradczym, odbyli również praktyki w przedsiębiorstwie Polimex Mostostal SA. Absolwenci otrzymali dyplomy magisterskie w jednej z dwóch oferowanych specjalności: coaching z elementami psychologii oraz specjalista ds. szkoleń i rozwoju, a pierwszymi promotorami prac magisterskich w zakresie RZL byli: dr hab. Andrzej Różański, prof. UMCS, dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. UMCS oraz dr hab. Katarzyna Klimkowska, prof. UMCS.

2 kwietnia, z inicjatywy Katedry Teorii Wychowania, odbyło się spotkanie z mgr Zinat Kirbashevą z Kirgistanu, która wygłosiła wykład pt. „Proces wychowania i opieki zastępczej w Kirgistanie”. Przedstawione przez prelegentkę niezwykle ciekawe, odmienne od polskich standardów, formy pieczy zastępczej przyjęte w tym kraju wzbudziły wiele emocji u słuchaczy. Udział w wydarzeniu pozwolił studentom nie tylko na zdobycie wiedzy z zakresu opieki zastępczej nad dzieckiem, ale także na poznanie systemu edukacji w Kirgistanie oraz tradycji, kultury i zwyczajów tego odległego kraju.

7 kwietnia w Instytucie Pedagogiki odbyło się szkolenie informacyjne dla pracowników i doktorantów pn. „Międzynarodowe projekty badawcze i mobilność naukowców”, zorganizowane we współpracy z Centrum Współpracy Międzynarodowej. Program szkolenia obejmował: przegląd ofert międzynarodowych programów grantowych NAWA, prezentację programów NCN wspierających współpracę międzynarodową, zapoznanie z możliwościami finansowania badań i wymiany naukowej z Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego, przegląd programów stypendialnych i naukowych, wprowadzenie do programu Horyzont Europa oraz omówienie zakresu wsparcia merytorycznego i administracyjnego oferowanego przez CWM.

28 kwietnia w Instytucie Pedagogiki odbyło się szkolenie dla pracowników i doktorantów pn. „Możliwości zastosowania SI w działaniach badawczych. Poznanie narzędzi i praktyk”. Zaprezentowane zostały narzędzia oparte na sztucznej inteligencji oraz przykłady ich praktycznego wykorzystania w pracy naukowej. Szkolenie prowadził mgr Dawid Reja z Pracowni Animacji Kultury.

Wydział Politologii
i Dziennikarstwa

Habilitacje

21 marca Rada Naukowa Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach, na podstawie uchwały Komisji

Habilitacyjnej w składzie: przewodniczący – dr hab. Bartosz Hordecki (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), sekretarz – prof. dr hab. Marta Wójcicka (UMCS), recenzenci – dr hab. Ewa Szkudlarek-Śmiechowicz (Uniwersytet Łódzki), dr hab. Krzysztof Kowalik (Uniwersytet Warszawski), dr hab. Małgorzata Gruchola (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie) i dr hab. Magdalena Ślawska (Uniwersytet Śląski w Katowicach), członek – dr hab. Danuta Kępa-Figura (UMCS), podjęła uchwałę o nadaniu dr. Dorocie Marquardt (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach) stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach. Osiągnięcie naukowe – monografia pt. *Dialog z chatbotem. Ujęcie mediolingwistyczne*.

Sukcesy

Uchwałą Rady Mediów Narodowych prodiakan ds. studenckich dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak, prof. UMCS weszła w skład Rady Programowej Telewizji Polskiej Oddział w Lublinie, zaś kierownik Katedry Komunikacji Medialnej dr hab. Grażyna Stachyra, prof. UMCS została członkiem Rady Programowej Polskiego Radia Lublin. W skład rad wchodzi po 15 członków, w tym 10 reprezentuje ugrupowania parlamentarne, a pozostałych 5 powołuje się z grona osób legitymujących się dorobkiem i doświadczeniem w sferze kultury i mediów. Rady zajmują się doradztwem i przedstawianiem opinii w sprawach dotyczących programów pojawiających się na antenie. Co roku oceniają poziom i jakość programów oraz stopień realizacji misji publicznej. Swoją ocenę przedstawiają zarządowi spółki i Radzie Mediów Narodowych.

Dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach prof. dr hab. Iwona Hofman została powołana przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego do ministerialnego Zespołu doradczego ds. nieuczciwych praktyk publikacyjnych. Celem prac Zespołu jest opracowanie rozwiązań legislacyjnych i systemowych przeciwdziałających zjawisku tzw. papierni, publikacjom w „drapieżnych” czasopismach oraz innym nieetycznym praktykom wydawniczym.

Dyrektor INoKSiM prof. dr hab. Iwona Hofman została powołana przez prezydenta miasta Lublin dr. Krzysz-

tofa Żuka na przewodniczącą Komisji ds. nagród na 2025 r. Członkowie Komisji będą rekomendować kandydatów do nagród miasta Lublin za 2024 r.

Dr hab. Katarzyna Stachurska-Szczesiak, prof. UMCS, kierownik Centrum Dokumentacji Europejskiej, otrzymała projekt międzynarodowy pt. „Rozszerzanie Unii Europejskiej czy pogłębianie sąsiedztwa?”. Będzie on realizowany przez Instytut Stosunków Międzynarodowych wraz z CDE oraz Fundacją Współpracy Polsko-Niemieckiej. Partnerem jest Die Deutsche Gesellschaft für Auswärtige Politik (German Council on Foreign Relations).

Dr hab. Małgorzata Podolak, prof. UMCS z Instytutu Nauk o Polityce i Administracji została wybrana na eksperta w finale 66. Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym (rok szkolny 2024/2025), której temat w tym roku brzmiał „Współczesne systemy polityczne”. Finał odbył się w dn. 5–6 kwietnia na Uniwersytecie Warszawskim.

Konferencje

W dn. 27–29 marca w warszawskiej siedzibie Stowarzyszenia Architektów Polskich odbyła się jubileuszowa konferencja naukowa z okazji 25-lecia Polskiego Instytutu Studiów nad Sztuką Świata, założonego przez prof. dr. hab. Jerzego Malinowskiego. W konferencji wzięła udział dr hab. Małgorzata Stępnik, prof. UMCS z INoKSiM, wiceprezesa warszawskiego oddziału PiSnSzŚ, która wygłosiła referat pt. „Motyw *architecture parlante* w kinie XXI wieku”.

3 kwietnia w Instytucie Stosunków Międzynarodowych odbyło się seminarium eksperckie pt. „Bliski Wschód po wyborze Donalda Trumpa”. Udział w nim wzięli badacze z różnych ośrodków naukowych w Polsce, którzy przeanalizowali obecną sytuację geopolityczną na Bliskim Wschodzie, a także wyzwania i perspektywy stojące przed regionem w związku z ponownym wyborem Donalda Trumpa na prezydenta i realizacją przez niego nowej, kontrowersyjnej polityki zagranicznej USA. Wydarzenie otworzył prof. dr hab. Marek Pietraś – dyrektor Instytutu. W roli prelegentów wystąpili (stacjonarnie i za pośrednictwem platformy MS Teams): dr hab. Beata Przybylska-Maszner, prof. UAM

(Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Team Europe), dr hab. Przemysław Osiewicz, prof. UAM, dr hab. Rafał Ożarowski, prof. WSAiB (Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu w Gdyni), dr Karol Bieniek (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie), dr Agnieszka Bryc (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) oraz dr Kinga Smoleń i dr Bartosz Bojarczyk z ISM.

Pracownicy Katedry Administracji Publicznej wzięli udział w międzynarodowej konferencji International Research Society for Public Management, która odbyła się w Bolonii (Włochy) w dn. 8–10 kwietnia. Zaprezentowali wyniki swoich najnowszych badań oraz aktywnie uczestniczyli w pracach paneli tematycznych: dr hab. Katarzyna Radzik-Maruszak, prof. UMCS (referat pt. „Youth Participatory Budgeting as a Democratic Innovation: Comparative Insights from Finland and Poland”), dr Elżbieta Szulc-Wałęcka (referat pt. „Beyond Service Provision: The Role of NGOs in Youth Participation. Evidence from Poland and Finland”), dr hab. Mariusz Sienkiewicz, prof. UMCS (referat pt. „Public Procurement for Innovation: Political, Legal, and Practical Effects of Their Implementation in Selected Local Government in Poland”). Prof. M. Sienkiewicz pełnił też funkcję moderatora panelu „SIG Accounting and Accountability”.

17 kwietnia dr Agnieszka Kamińska z Katedry Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej wzięła udział w międzynarodowej konferencji naukowej „Current Issues of the Media Space”, zorganizowanej przez Kijowski Uniwersytet Narodowy im. Tarasa Szewczenki. W ramach okrągłego stołu „Gender: media discourse” wygłosiła referat pt. „Women’s NGOS activist in Lublin – images in the media”.

W dn. 23–25 kwietnia dr hab. Anita Has-Tokarz, prof. UMCS z Katedry Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej uczestniczyła w międzynarodowej konferencji naukowej „Navigating Epistemic, Cultural and Legal Translations: Processes, Hierarchies, Spaces” na Uniwersytecie w Ratyzbonie (Niemcy). Wspólnie z dr Halyną Lystvak, stypendystką Visegrad Fund, wygłosiła referat pt. „Translating Books about the Russo-Ukrainian War: Visual Storytelling Beyond the Borders”.

24 kwietnia, na zaproszenie Kancelarii Sejmu, dyrektor INoPiA dr hab. Katarzyna Radzik-Maruszak, prof. UMCS uczestniczyła jako ekspertka w konferencji pt. „Cel – lepsze prawo. Ocena skutków zmian w Regulaminie Sejmu z 26 lipca 2024 roku”. Podczas wydarzenia podsumowano pierwsze miesiące obowiązywania innowacyjnego na skalę europejską mechanizmu konsultacji społecznych projektów ustaw. W konferencji uczestniczyli marszałek Sejmu Szymon Hołownia i wicemarszałek Dorota Niedziela, parlamentarzyści, eksperci, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz nauki. Prof. K. Radzik-Maruszak podzieliła się w eksperckim wystąpieniu uwagami dotyczącymi organizowania konsultacji, w tym także tych na poziomie parlamentarnym.

28 kwietnia Katedra Systemów Politycznych i Praw Człowieka zorganizowała seminarium naukowe pt. „Jak wygrać wybory? Uwarunkowania prawne i faktyczne”. Prelegentami byli: prof. dr hab. Agnieszka Kasińska-Metryka z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Agnieszka Królik, prezes Fundacji Proiecto Perfecto i Stowarzyszenia Polsko-Kanaryjskiego „Arka”, Anna Obel-Szurek, radna Rady Miasta Łęczna oraz prof. dr hab. Wojciech Sokół (UMCS).

Wydarzenia

20 marca odbyło się uroczyste otwarcie Pracowni Techniki Kryminalistycznej. Symbolicznego przecięcia wstęgi dokonali dziekan dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS oraz opiekun Pracowni, wieloletni wykładowca kierunku bezpieczeństwo asp. Krzysztof Kołtun z Komendy Miejskiej Policji w Lublinie. Pracownia zapewni studentom dostęp do nowoczesnych narzędzi i metod badawczych, tym samym wesprze ich edukację i rozwój zawodowy. Będą się w niej odbywać zajęcia praktyczne z kryminologii i kryminalistyki, umożliwiające zdobycie kluczowych umiejętności niezbędnych w pracy policjanta i kryminalistyka.

2 kwietnia w przestrzeniach wydziałowej galerii Na Poziomie odbył się wernisaż wystawy fotografii „Naznaczone” autorstwa Magdaleny Michalew, studentki produkcji medialnej. W wydarzeniu udział wzięły m.in. autorka wystawy, dziekan dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS oraz kuratorka wystawy dr hab.

Małgorzata Stępnik, prof. UMCS z INoKSiM. Poprzez serię portretów czterech kobiet ekspozycja opowiada o długoterminowych, czasami niewidocznych gołym okiem skutkach doświadczanego przez nich molestowania seksualnego. Każda fotografia to metaforyczne przedstawienie psychicznych konsekwencji tych traumatycznych przeżyć.

3 kwietnia odbyło się spotkanie pt. „Walka o władzę w dynastii Kimów: mechanizmy sukcesji i eliminacji rywali”. Prelegentka dr Sylwia Szyk z Instytutu Pamięci Narodowej przedstawiła analizę procesów politycznych w Korei Północnej, koncentrując się na mechanizmach sukcesji w dynastii Kimów oraz sposobach eliminowania potencjalnych rywali politycznych. Szczegółowo omówiła aktualną sytuację polityczną w Korei i okoliczności dojścia do władzy każdego jej przywódcy, podkreślając rolę propagandy, kontroli aparatu bezpieczeństwa oraz lojalności partyjno-wojskowej. Wydarzenie było współorganizowane przez Koło Naukowe Stosunków Międzynarodowych.

9 kwietnia w bibliotece wydziałowej odbyło się kolejne spotkanie Akademickiego Dyskusyjnego Klubu Książki dotyczące publikacji *Chłopki. Opowieść o naszych babkach* Joanny Kuciel-Frydryszak. Podczas dyskusji uczestnicy szukali odpowiedzi na pytania o dziedzictwo naszych przodków, ich walkę o godność i wpływ na naszą codzienność. Organizatorem spotkań jest Katedra Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej.

10 kwietnia na Wydziale odbyły się VII Spotkania Naukowe z Ameryką Łacińską. Gościem była dr hab. Marta Kania, prof. UJ, która wygłosiła wykład pt. „Partycypacja polityczna i prawa ludów tubylczych w Peru”. Spotkanie poprowadziła dr hab. Katarzyna Krzywicka, prof. UMCS, redaktor naczelna czasopisma „Anuario Latinoamericano – Ciencias Políticas y Relaciones Internacionales”, wydawanego przez ISM.

10 kwietnia odbyło się kolejne wydarzenie z cyklu „Poznaj nas! Dołącz do nas!”, którego gośćmi byli przedstawiciele Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej. Spotkanie zainaugurowała dziekan dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS. Następnie głos zabrała dr Ewelina Kancik-Kołtun z Instytutu Nauk o Po-

lityce i Administracji – organizatorka i moderatorka spotkania. Część merytoryczną wypełniły wystąpienia funkcjonariuszy Straży Granicznej – st. chor. SG Tomasza Pawężki oraz mł. chor. SG Rafała Nowaka. Prelegenci szczegółowo omówili strukturę i zadania formacji, zaprezentowali możliwości rozwoju zawodowego w ramach służby, dostępne programy szkoleniowe oraz korzyści wynikające ze wstąpienia do SG. Zwrócili również uwagę, że pełnienie służby to nie tylko obowiązek wobec państwa, ale również szansa na zdobycie cennego doświadczenia oraz rozwój kompetencji osobistych i zawodowych. W drugiej części spotkania uczestnicy mieli okazję zadać pytania i wziąć udział w dyskusji.

Goście

W marcu i kwietniu na Wydziale odbył się cykl zajęć fakultatywnych prowadzonych przez Georga Zieglera – urzędnika Komisji Europejskiej, byłego niemieckiego dyplomaty i cenionego eksperta w dziedzinie negocjacji rozszerzeniowych Unii Europejskiej. W ramach wykładów pt. „Kamienie milowe w procesie integracji europejskiej (1945–2025)” prelegent przedstawił studentom historię procesu integracji europejskiej na przestrzeni ostatnich ośmiu dekad, od „godziny zero” w 1945 r. do rosyjskiej agresji na Ukrainę i reakcji na nią Unii Europejskiej. Koordynatorką cyklu była dr hab. Katarzyna Stachurska-Szczesiak, prof. UMCS, kierownik Centrum Dokumentacji Europejskiej.

Wydział Prawa
i Administracji

Konferencje

7 kwietnia odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Prawnokarna ochrona zwierząt w Polsce, Ukrainie i Kazachstanie”, zorganizowana przez Katedrę Prawa Karnego i Kryminologii. Spotkanie otworzył kierownik Katedry Prawa Karnego i Kryminologii prof. dr hab. Marek Mozgawa. Konferencja została podzielona na 3 części, w ramach których referaty wygłosili pracownicy UMCS: prof. Marek Mozgawa („Ustawowe znamiona przestępstwa bezprawnego pozbawienia

życia zwierzęcia”); dr hab. Joanna Piórkowska-Flieger, dr Patrycja Kozłowska-Kalisz, dr Maciej Błotnicki („Ustawowe znamiona przestępstwa znęcania się nad zwierzętami”); prof. dr hab. Magdalena Budyn-Kulik („»Kociecko« i »psiecko« – prawnokarna ocena zachowań antropomorfizujących zwierzęta domowe”); dr hab. Aneta Michalska-Warias, prof. UMCS, dr hab. Katarzyna Nazar, prof. UMCS, dr Aleksandra Nowosad („Ochrona zwierząt na gruncie Kodeksu wykroczeń”); dr Marta Mozgawa-Saj, dr Piotr Poniatowski, dr Krzysztof Wala („Formy reakcji prawnokarnej na przestępstwa z ustawy o ochronie zwierząt”); mgr Kinga Welz, mgr Agata Ziobroń („Prawnokarne aspekty *fake animal rescue*”). Konferencja odbyła się za pośrednictwem platformy MS Teams.

W dn. 28–29 kwietnia odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Legal Regulation in the Time of Polycrisis: Challenges of the Public Participation, Climate Catastrophe, Children’s Right and the Renewal of Legal Education”. Była to już 8. edycja polsko-węgierskich Konferencji Studiów Prawniczych. W wydarzeniu wzięli udział przedstawiciele ośrodków akademickich – Uniwersytetu Loránd Eötvösa (Budapeszt), Uniwersytetu w Debreczynie, Uniwersytetu Károli Gáspár Kościoła Reformowanego (Budapeszt) i UMCS. Głównym tematem były obecne wyzwania polikryzysu w kontekście regulacji prawnych. Problematyka dotyczyła porównania ostatnich problemów, wyzwań i transformacji w zakresie regulacji prawnych pod wpływem różnych rodzajów kryzysów (kryzys klimatyczny, pandemia, kryzys energetyczny, niestabilność w krajowych i europejskich systemach politycznych itp.) w systemach prawnych Polski i Węgier. Konferencję charakteryzowało podejście multidyscyplinarne. Była ona powiązana z międzynarodowym projektem badawczym – „Wtare4All Project ClimEx-PE”, międzynarodowym projektem na rzecz praw dziecka i udziału społeczeństwa – „CERV-24-CHILD Project CLAP”, węgierskim krajowym projektem badawczym „OTKA K 132712” i akcją „COST – CA 20123 IGCOORD”. Uroczystego otwarcia wydarzenia dokonali prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS oraz dziekan dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS. Konferencja składała się z 8 paneli oraz przemówienia inauguracyjnego dyrektora Instytutu Nauk Prawnych prof. dr. hab.

Marka Kulika pt. „On the so-called administrativeization of contemporary criminal law”.

Wydarzenia

9 kwietnia odbyły się Drzwi Otwarte UMCS. Wydarzenie było pełne interesujących spotkań, wykładów i aktywności, które przybliżyły uczestnikom życie akademickie. Studenci służyli radą na stoiskach wydziałowych, które mieściły się na Wydziale Ekonomicznym oraz na WPIA. Zorganizowano również panel dyskusyjny pt. „Wydział Prawa i Administracji UMCS oczami studentów”, który poprowadzili członkowie Rady Wydziałowej Samorządu Studentów WPIA. Uczestnicy mieli szansę usłyszeć o życiu akademickim z perspektywy studentów, ich doświadczeniach oraz możliwościach, jakie oferuje UMCS (np. angażowania się w działalność samorządową i w organizacjach studenckich). Następnie dr hab. Kamil Sikora, prof. UMCS wygłosił wykład nt. budżetu obywatelskiego jako sposobu aktywizacji mieszkańców gmin. Na zakończenie odbył się spacer po Wydziale.

3 kwietnia w Krajowej Szkole Administracji Publicznej w ramach ogólnopolskiego Forum Rozwoju Urzędników odbyła się debata horyzontalna pt. „Jak rozwijać kompetencje urzędników?”, w której wziął udział dziekan dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS. Uczestnikami panelu byli: Anita Noskowska-Piątkowska (szefowa służby cywilnej), Robert Bartold (dyrektor generalny Ministerstwa Edukacji Narodowej) oraz dr Iwo Zmyślony (ICAN Institute, Uniwersytet Warszawski). Dziekan WPIA podkreślał, że programy uniwersyteckich studiów administracyjnych zakładają edukację w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, jednak współcześnie studenci administracji wskazują na konieczność zwiększenia liczby zajęć praktycznych. Takie podejście odpowiada profilowi lidera administracji kształconego w KSAP. Wydział w takiej konwencji prowadzi kierunek prawno-administracyjny przygotowujący do pracy w administracji.

Wyjazdy

14 marca grupa studentów II roku studiów prawnych odbyła wyjazd naukowy do agencji UE FRONTEx. Żacy poznali strukturę organizacyjną agencji oraz dowiedzieli się o możliwościach odbywania praktyk. Re-

krutację osób zakwalifikowanych do wyjazdu przeprowadziło Koło Naukowe Prawa Europejskiego.

W dn. 23–26 marca studenci kierunku prawo międzynarodowe i prawo UE w ramach podwójnego dyplomowania z Uniwersytetem Lotaryńskim: Anna Surma, Anna Habiera, Monika Kolasa, Eliza Wołowik, Jakub Zdunek wraz z dyrektorem Centrum Europejskiego dr hab. Sylwią Kucharuk, prof. UMCS oraz mgr Nadią Rusyn uczestniczyli w wizycie studyjnej zorganizowanej przez CE UMCS w ramach projektu „Together for Europe”, współfinansowanej ze środków UE. Program obejmował: wizytę w Parlamencie Europejskim w Strasburgu oraz Stałym Przedstawicielstwie RP przy Radzie Europy, która pozwoliła poszerzyć wiedzę na temat funkcjonowania instytucji europejskich oraz porozmawiać z ich przedstawicielami; udział w wykładach na Uniwersytecie Lotaryńskim dotyczących prawa unijnego oraz w edukacyjnej grze integracyjnej „Escape Game”, w której studenci obu uczelni dzielili się swoją wiedzą na temat Unii Europejskiej; spotkanie z konsulem honorowym RP w Nancy Czesławem Bartelą oraz zastępcą mera Nancy Antoinem Le Solleuzem.

28 marca w Brnie odbyło się spotkanie dziekana dr. hab. Jarosława Kostrubca, prof. UMCS z dziekanem Wydziału Prawa Uniwersytetu Masaryka prof. Martinem Škopem oraz prodziekanem ds. współpracy międzynarodowej prof. Michałem Radvanem. Trwająca od kilku lat współpraca naukowa przybrała ramy formalne w postaci porozumienia między wydziałami prawa. Głównym tematem rozmów były obszary współpracy i możliwości rozwinięcia kooperacji w sferze badań oraz dydaktyki.

Spotkania

27 marca Studenckie Koło Profesji Prawniczych we współpracy z Okręgową Izbą Radców Prawnych w Lublinie oraz Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury zorganizowało spotkanie z aplikantami. Wydarzenie odbyło się w formule zdalnej na platformie MS Teams. Spotkanie podzielone było na panele, które prowadzili Sandra Omieczńska – aplikantka KSSiP, która opowiedziała o aplikacji prokuratorskiej, oraz Filip Wolski – aplikant przy OIRP w Lublinie, który omówił zasady

aplikacji radcowskiej prowadzonej w Lubelskiej Izbie Radców Prawnych.

Konkursy

26 marca odbył się 52. Środowiskowy Konkurs Krasomówczy, organizowany przez Studenckie Koło Naukowe Prawników nieprzerwanie od 1973 r. W tegorocznej edycji wzięło udział 11 uczestników, którzy mieli okazję zaprezentować umiejętności oratorskie, wygłaszając mowy końcowe w sprawach z zakresu prawa pracy, prawa karnego, prawa cywilnego oraz prawa administracyjno-sądowego. Jury konkursowe, w skład którego weszli nauczyciele akademicki Wydziału Prawa i Administracji, przedstawiciele lubelskich instytucji wymiaru sprawiedliwości oraz samorządów prawniczych, oceniało uczestników pod kątem przygotowania merytorycznego, precyzji argumentacji oraz siły retorycznej wystąpień. Po uważnej analizie wszystkich wystąpień jury wyłoniło trzech laureatów, którzy wyróżnili się dogłębną znajomością prawa i doskonałą sztuką przemawiania i przekonywania. Zwycięzcą została Natalia Gosik, studentka IV roku prawa. Drugie miejsce zajęła Julia Dyś, studentka III roku prawa. Trzecie miejsce zajął Jakub Czajka, student V roku prawa.

28 marca odbył się II etap XI Ogólnopolskiego Konkursu z Publicznego Prawa Gospodarczego „Szafrówce Paragrafy”, zorganizowany przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Lublin we współpracy z Katedrą Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji. Do udziału w II etapie uprawnionych było 10 osób, które zakwalifikowały się po I etapie polegającym na rozwiązaniu testu wielokrotnego wyboru z publicznego prawa gospodarczego składającego się z 30 pytań. W wyniku postępowania polegającego na ocenie przedstawionych rozwiązań problemu prawnego przygotowanego przez jury i uprzednio udostępnionego finalistom zostały ustalone następujące wyniki konkursu: I miejsce – Jan Sobuś (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie), II miejsce – Julia Dyś (UMCS), III miejsce – Natalia Sałata (UMCS). Przewodniczącym jury był prof. dr hab. Marian Zdyb, a członkami: dr hab. Paweł Fajgielski, prof. KUL, dr Eliza Komierzyńska-Orlińska, dr Grzegorz Lubeńczuk oraz dr Agnieszka Wołoszyn-Cichocka.

ZESPÓŁ BADAWCZY KATEDRY CHEMII NIEORGANICZNEJ

Fot. Bartosz Proń

↑ Od lewej: dr Dominika Fila, dr hab. Anna Wołowicz, prof. dr hab. Zbigniew Hubicki, prof. dr hab. Dorota Kołodyńska, dr hab. Grzegorz Wójcik, prof. UMCS, dr hab. Agnieszka Gładysz-Płaska, prof. UMCS, dr hab. Monika Wawrzekiewicz, prof. UMCS

W skład zespołu badawczego Katedry Chemii Nieorganicznej, której kierownikiem jest prof. dr hab. Dorota Kołodyńska, wchodzi ośmiu pracowników naukowych. Tematyka badawcza zespołu związana jest z ochroną środowiska, gospodarowaniem odpadami oraz produkcją metali o wysokim stopniu czystości. Zagadnienia te są istotne nie tylko z poznawczego, ale także aplikacyjnego punktu widzenia i mogą mieć szczególne znaczenie dla rozwoju regionu oraz całego kraju. Powstawanie odpadów, zanieczyszczenie środowiska

i wyczerpujące się złoża naturalne są dziś problemem ze względu na rosnącą liczbę ludności, zwiększającą się produkcję dóbr konsumpcyjnych oraz szybki postęp technologiczny. Badania prowadzone przez zespół, skupiające uwagę na odzysku i separacji pierwiastków ziem rzadkich oraz metali szlachetnych, mogą przyczynić się do opracowania skutecznej metody ich przerobu na makroskalę. Ponadto zespół skupia się na otrzymywaniu nowych sorbentów do usuwania metali ciężkich i barwników z wód i ścieków.

Oferta

1. Przygotowanie próbek do oznaczania metali technikami spektroanalitycznymi za pomocą mineralizacji mikrofalowej z wykorzystaniem wysokociśnieniowego reaktora mikrofalowego (roztwarzanie na mokro, spopielenie, suszenie, ekstrakcja).
2. Oznaczanie śladowych zawartości wybranych metali szlachetnych, ciężkich oraz lantanowców i aktynowców technikami spektrometrii atomowej w próbkach środowiskowych, przemysłowych oraz w zużytej elektronice i katalizatorach spalin samochodowych technikami spektrometrii atomowej (FAAS, GFAAS, ICP-OES, ICP-MS).
3. Oznaczanie zawartości rtęci niezależnie od formy jej występowania zarówno w próbkach stałych, jak i ciekłych.
4. Analiza litowców i berylów, rozdzielanie złożonych mieszanin kationów nieorganicznych, analityka śladowych ilości toksycznych jonów metali oraz amonu w wodach, ściekach i glebach.
5. Oznaczanie substancji organicznych i nieorganicznych oraz pomiary ilościowe i jakościowe próbek wykazujących luminescencję, wyznaczanie czasów życia i zaniku luminescencji oraz bezwzględnej wydajności kwantowej.
6. Przeprowadzanie miareczkowania potencjometrycznego z możliwością wyznaczania wartości stałych protonacji oraz stałych trwałości kompleksów.
7. Badanie próbek stałych i ciekłych metodami spektroskopii ATR-FT-IR.
8. Preparatyka produktów liofilizowanych oraz prób technologicznych liofilizacji wyrobów spożywczych, nawozowych, medycznych lub formulacji farmaceutycznych.

Możliwości współpracy

Katedra Chemii Nieorganicznej posiada bogate zaplecze aparaturowe, w skład którego wchodzi sześć pracowni naukowych: analizy pierwiastków, chromatografii jonowej, spektrofotometrii UV-Vis-NIR, spektrofluorymetrii, spektroskopii w podczerwieni FTIR z techniką pojedynczego osłabionego odbicia ATR oraz analityczno-pomiarowa. Pracownicy Katedry współpracują z wieloma ośrodkami krajowymi i zagranicznymi oraz otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Dotychczas prowadzono prace badawczo-rozwojowe z Grupą Azoty dotyczące oczyszczania roztworu mocznika z chromu, niklu i formaldehydu oraz zagospodarowania odpadowego azotan(V) magnezu w produkcji nawozów mineralnych. Realizowano także umowy

z firmami EKO-MONTAŻ Sp. z o.o., Vita Plon, iMPlast, Inglot, Print Coatings Polska, DOW Chemical Co oraz z Przedsiębiorstwem Wielobranżowym GALWANEX EXPORT-IMPORT dotyczące oczyszczania wód i ścieków z jonów metali ciężkich, opracowania parametrów fizykochemicznych wody po filtracji na słabo zasadowych anionitach i adsorbentach węglowych, badania zawartości wody w próbkach kosmetycznych, opracowania metodyki oznaczenia zawartości metali ciężkich w próbkach lakierów, wydzielania pierwiastków ziem rzadkich ze źródeł wtórnych oraz przerobu fosfogipsów. Efektem współpracy z zakładem włókienniczym Biliński Factory Colour jest wdrożenie wytypowanego przez pracowników Katedry jonitu do systemu oczyszczania ścieków włókienniczych.

Centrum Transferu Wiedzy i Technologii UMCS

pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, 20-031 Lublin

tel. 81 537 55 40/81 537 57 50

e-mail: biznes@umcs.pl

Opracowanie materiałów: Centrum Prasowe UMCS

Fot. Bartosz Proń

Elektrownie jądrowe to strategiczne inwestycje

Rozmowa z dr. hab. Zbigniewem Surowcem, prof. Uczelni z Katedry Fizyki Materiałowej UMCS

Naszą rozmowę zacznijmy od podstaw. W jaki sposób powstaje energia jądrowa? Jak działają elektrownie jądrowe? Czy pojęcia „energia jądrowa” i „energia atomowa” są tożsame?

Najprościej ujmując, energia jądrowa zostaje uwolniona w wyniku rozszczepienia niektórych jąder atomowych. Jądro atomowe jest rdzeniem każdego atomu, zbudowanym z protonów i neutronów. Jądra atomowe to niezwykle trwałe obiekty, które w niezmienniczej postaci potrafią trwać przez miliardy lat. Jednak wśród tych stabilnych struktur istnieje pewna klasa jąder, które z czasem się rozpadają. Są to tzw. jądra promieniotwórcze. Mogą rozpadać się poprzez rozpad alfa lub beta, emitując odpowiednio jądra helu (cząstki złożone z dwóch protonów i dwóch neutronów) bądź cząstki beta (elektrony lub pozytony). Zazwyczaj tym rozpadom towarzyszy promieniowanie gamma. Istnieją również jądra takie jak uran-235, które przy zderzeniu z neutronem potrafią rozpaść się na dwa fragmenty. W takim procesie wydzielają się olbrzymie ilości energii. To właśnie ta energia jest wytwarzana w reaktorach jądrowych.

Na pierwszy rzut oka może się wydawać, że jest to dość prosty sposób pozyskiwania energii, natomiast rzeczywistość jest bardziej złożona. Reakcje jądrowe zachodzące w reaktorze muszą być w pełni kontrolo-

wane. Jeżeli na jądro uranu 235 padnie neutron, jądro to może się rozszczepić na dwa fragmenty oraz dodatkowo pojawią się 2 lub 3 swobodne neutrony. Neutrony te mogą zderzyć się z kolejnymi jądrami uranu, doprowadzając je do rozszczepienia i powstania nowych neutronów zdolnych rozszczepić kolejne jądra. W ten sposób zachodzi samopodtrzymująca się reakcja łańcuchowa. Aby reakcja ta zachodziła w sposób kontrolowany, w reaktorze znajdują się pręty regulacyjne, czyli elementy pochłaniające neutrony, które umożliwiają sterowanie mocą reaktora. Wprowadzenie ich do wnętrza reaktora spowoduje, że więcej nadmiarowych neutronów zostanie pochłoniętych w prętach regulacyjnych, mniej jąder ulegnie rozszczepieniu, a moc reaktora zmaleje. Wysłunięcie prętów przyczynia się z kolei do wzrostu reaktywności.

Uwolnione w procesie rozszczepienia ciepło należy odebrać z reaktora. Jako chłodziwo wykorzystuje się najczęściej wodę. W reaktorach wodnych ciśnieniowych (PWR – *Pressurized Water Reactor*), czyli takich, jakie mają w przyszłości pracować w Polsce, woda podgrzewana jest do temperatury około 300°C. Aby zapobiec jej wrzeniu przy tak wysokiej temperaturze, w rdzeniu utrzymywane jest wysokie ciśnienie rzędu 15 MPa. Dopiero w drugim obiegu woda jest zamieniana na parę wodną, a następnie kierowana do turbiny, która obraca

Fot. Michał Płot

się pod wpływem strumienia pary, a ruch turbiny jest przekształcany w energię elektryczną poprzez generator.

Aby praca elektrowni jądrowej była bezpieczna, istnieje wiele dublujących się systemów bezpieczeństwa, które zapobiegają powstawaniu awarii. W obecnie budowanych elektrowniach jądrowych dodatkowo implementuje się pasywne systemy bezpieczeństwa, opierające się wprost na prawach fizyki takich jak naturalna cyrkulacja, grawitacja i konwekcja. Pozwala to na bezpieczne funkcjonowanie reaktora przez stosunkowo długi czas nawet bez zasilania oraz braku działań operatora.

Elektrownie jądrowe są uważane dzisiaj za najbardziej bezpieczne ze wszystkich rodzajów elektrowni. Można przytoczyć dane statystyczne, które wskazują, że energetyka jądrowa jest porównywalna pod względem bezpieczeństwa do energetyki słonecznej i wiatrowej i dużo bezpieczniejsza od energetyki wodnej (energetyka jądrowa powoduje 0,03 zgonu na wyprodukowanie jednej terawatogodziny (TWh), słoneczna 0,02 zgonu na TWh, a wiatrowa 0,04 zgonu na TWh, energetyka wodna spowodowała 1,3 śmierci na TWh). Produkcja energii z węgla, ropy naftowej i gazu ziemne-

go powoduje blisko tysiąckrotnie więcej śmierci z uwagi na zanieczyszczenie powietrza i wypadki przemysłowe (spalanie ropy naftowej powoduje 18,4, a spalanie węgla 24,6 ofiar śmiertelnych na TWh).

Co do nazwy – pojęcia „energetyka jądrowa” czy „atomowa” w obiegu społecznym oraz medialnym są używane zamiennie. Poprawnym terminem jednak jest „energetyka jądrowa” lub też „elektrownia jądrowa”, gdyż *stricte* energia jest uwalniana z jądra atomowego. Co więcej, elektrownie gazowe i węglowe można by było nazwać atomowymi, ponieważ podczas spalania zachodzą reakcje na poziomie atomowym.

Oprócz wielkich elektrowni jądrowych na świecie używane są także małe reaktory modułowe tzw. SMR, które łączą zalety czystej energii oraz niewielkich rozmiarów infrastruktury. Dlaczego nie są powszechnie wykorzystywane?

Istotnie, reaktory o małych mocach są znane i wykorzystywane na świecie od lat, niemniej jednak w bardzo umiarkowanym stopniu. Reaktory takie pracują głównie na okrętach podwodnych, lotniskowcach czy

w rejonach bardzo słabo zurbanizowanych. Przykładem może być pływająca elektrownia jądrowa Akademik Łomonosow, która została uruchomiona w 2018 r. na Czukotce i składa się z dwóch reaktorów o mocy 35 MWe.

Dotychczasowe trendy w energetyce opierały się na elektrowniach węglowych lub dużych blokach jądrowych, które były stabilnymi źródłami mocy dla krajowych systemów elektroenergetycznych. Konieczność dekarbonizacji energetyki, ciepłownictwa, przemysłu, a nawet transportu wymusza wprowadzenie nowych rozwiązań. Dlatego uważam, że jesteśmy u progu rewolucji energetycznej opartej na źródłach rozproszonych. SMR wpisują się idealnie w zmieniający się rynek energii, gdyż są przeznaczone do rozproszonych, odizolowanych systemów energetycznych. SMR, pracując na potrzeby lokalne, ograniczają straty energii elektrycznej podczas jej przesyłania na duże odległości. Ponadto reaktory te mogą pracować w kogeneracji, tzn. mogą jednocześnie wytwarzać ciepło i energię elektryczną w jednym procesie, co pozwala na efektywniejsze wykorzystanie energii pierwotnej i zwiększa sprawność energetyczną. Mogą wydajnie stabilizować sieć elektroenergetyczną w kontekście rosnącego udziału odnawialnych źródeł energii (OZE). Zmienność produkcji energii z wiatru i słońca sprawia, że sieć potrzebuje narzędzi do eliminowania wahań w dostarczaniu energii elektrycznej z powodu zmian pogody lub cyklu dobowego.

Dotychczasowe problemy z wdrożeniem technologii SMR były powodowane zbyt wysokimi kosztami budowy tego typu elektrowni w przeliczeniu na megawat dostarczonej energii. Po prostu SMR nie były konkurencyjne dla dużych bloków jądrowych o mocach rzędu 1000 MWe. Obecnie te trendy się odwracają. Firmy zaangażowane w budowę SMR wskazują w swoich raportach, że są w stanie wyprodukować reaktory SMR kilkukrotnie taniej i szybciej niż reaktory wielkoskalowe. Rozwój technologii jest już bardzo dobrze widoczny.

Według Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej (MAEA) na świecie jest realizowanych około 70 projektów o różnym stopniu zaawansowania. 4 kwietnia br. zakończył się proces licencjonowania reaktora BWRX-300 (reaktor wodny wrzący o mocy 300 MWe) w Kanadzie wydaniem prawomocnego pozwolenia na budowę, a projekt jest realizowany. Jest to także istotne

dla naszego programu energetyki jądrowej, gdyż polska spółka Orlen Synthos Green Energy jest współwłaścicielem technologii BWRX-300 razem z GE Hitachi, Ontario Power Generation i Tennessee Valley Authority. Spółka realizuje projekt budowy całej floty małych elektrowni jądrowych w Polsce. Obecnie toczą się trzy postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowych dla projektów budowy BWRX-300 w Stawach Monowskich, Włocławku oraz Ostrołęce. Rozpoczęły się również pierwsze konsultacje transgraniczne.

Innym przykładem może być fińska firma Steady Energy, która planuje budowę pierwszej na świecie ciepłowni wykorzystującej technologię SMR. Steady Energy zamierza do 2030 r. zbudować ciepłownię opartą na małym reaktorze jądrowym LDR-50 o mocy cieplnej 50 MW. Firma twierdzi, że zostanie on zaprojektowany do wydajnego, bezpiecznego i bezemisyjnego wytwarzania ciepła w znacznie niższych temperaturach i ciśnieniu niż tradycyjne reaktory jądrowe. Już w ubiegłym roku Steady Energy wystąpiła do fińskiego dozoru jądrowego o wstępną ocenę bezpieczeństwa ich reaktora.

Obecnie większość komercyjnych reaktorów jądrowych wykorzystuje jako paliwo uran-235. Chiny zakończyły niedawno budowę swojego pierwszego eksperymentalnego reaktora jądrowego na tor, zapowiadając tym samym nową erę w dziedzinie czystej energii. Czy Chiny zrewolucjonizują rynek energetyki jądrowej?

W czerwcu 2024 r. w Chinach został uruchomiony pierwszy na świecie eksperymentalny reaktor oparty na paliwie torowym TMSR-LF1. Reaktor ten osiągnął pełną moc operacyjną i wszedł w fazę testów długoterminowych. Kolejnym przełomowym krokiem chińskich naukowców w ostatnich miesiącach był załadunek paliwa torowego do działającego reaktora bez potrzeby jego wyłączania. Jest to bez wątpienia olbrzymie osiągnięcie.

Technologia oparta na paliwie torowym jest znacznie bardziej skomplikowana niż ta oparta na uranie. Sam tor-232 nie jest izotopem rozszczepialnym, ale po pochłonięciu neutronu tworzy niestabilny tor-233, który rozpada się poprzez rozpad beta do protaktynu-233, a następnie do już rozszczepialnego uranu-233, który jest właściwym paliwem jądrowym. Zatem w takim reaktorze najpierw należy wytworzyć paliwo jądrowe,

a następnie wykorzystać reakcję rozszczepienia do wytworzenia energii. Pomimo tych trudności taki reaktor posiada olbrzymi potencjał i gdyby udało się w pełni oswoić tę technologię, z całą pewnością spowodowałoby to rewolucję w energetyce jądrowej.

Pierwszym kluczowym powodem jest dostępność zasobów toru. Szacuje się, że światowe zasoby tego pierwiastka są około trzy razy większe od zasobów uranu. Dodatkowo ruda uranu zawiera tylko 0,7% rozszczepialnego uranu-235, pozostałe ponad 99% to uran-238. W klasycznych reaktorach wymagany udział uranu-235 to około 3–5%. Zatem, aby ruda uranu mogła się stać paliwem jądrowym, konieczny jest bardzo kosztowny i technicznie złożony proces wzbogacania. Jak oszacowano, jedna kopalnia bogata w tor w Mongolii Wewnętrznej mogłaby teoretycznie zaspokoić potrzeby energetyczne Chin przez dziesiątki tysięcy lat. Kolejną zaletą reaktorów torowych jest to, że generują znacznie mniej długotrwałych odpadów radioaktywnych w porównaniu do tych reaktorów, które wykorzystują uran. Dodatkowo tor nie jest odpowiedni do produkcji broni jądrowej, co czyni go bezpiecznym wyborem w miejscach, gdzie wzbogacanie uranu mogłoby budzić obawy dotyczące wykorzystania materiałów radioaktywnych.

Wyścig o palmę pierwszeństwa w programie rozwoju technologii reaktora torowego trwa od wielu lat między Chinami a Indiami. Indie, które posiadają duże zasoby łatwo dostępnego toru i stosunkowo mało uranu, obrały wykorzystanie toru do produkcji energii na dużą skalę za główny cel swojego programu energetyki jądrowej. Choć opracowanie TMSR-LF1 jest dużym osiągnięciem, to droga do komercyjnych elektrowni jądrowych jest jeszcze daleka. Moc omawianego reaktora to 2 MWt. Naukowcy już teraz pracują nad większym reaktorem torowym, który ma generować 10 MWe. Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem, reaktor ten zostanie uruchomiony do 2030 r. Natomiast planowany w Polsce reaktor AP-1000 będzie generował około 1000 MWe.

Pierwsza polska elektrownia jądrowa ma powstać w miejscowości Lubiato-Kopalino na Pomorzu. Dlaczego akurat tam? Czy jest to jedyna tego typu inwestycja, czy są może plany budowy kolejnych elektrowni jądrowych?

Plany budowy elektrowni jądrowej na Pomorzu były już od dawna. Na początku lat 70. XX w. podjęto decyzję o budowie pierwszej elektrowni jądrowej, która miała stanąć w Żarnowcu. Na początku 1982 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie budowy Elektrowni Żarnowiec, a dwa miesiące później plac budowy został przekazany generalnemu wykonawcy, firmie Energo-blok-Wybrzeże. Plany były ambitne, bo do 1990 r. zamierzano uruchomić dwa bloki. Niestety warunki ekonomiczne w zmieniającym się systemowo państwie oraz protesty społeczne, których podłożem była katastrofa w elektrowni w Czarnobylu, doprowadziły w grudniu 1989 r. do podjęcia decyzji przez rząd Tadeusza Mazowieckiego o wstrzymaniu budowy.

Za lokalizacją w miejscowości Lubiato-Kopalino przemawia kilka kluczowych czynników. Przede wszystkim teren ten charakteryzuje się odpowiednimi warunkami geologicznymi, które są istotne dla budowy i eksploatacji elektrowni jądrowej. Kolejny argument to praktycznie nieograniczony dostęp do wody z Bałtyku. Dzięki temu elektrownia może pracować w ramach otwartego systemu chłodzenia. Oznacza to, że nie ma potrzeby budowy wysokich (nawet 200-metrowych) chłodni kominowych – obiekty te, widoczne ze znacznej odległości, zaburzałyby krajobraz w tym miejscu. Otwarty system chłodzenia polega na przepływie wody chłodzącej przez wnętrze elektrowni (ale nie samego reaktora, tym samym nie ma kontaktu z materiałami promieniotwórczymi) i jej powrocie do Bałtyku. Co istotne, taki system chłodzenia nie będzie podgrzewał morza. Dzięki użyciu odpowiednich instalacji oraz odpowiedniej głębokości zrzutu różnica temperatury przy powierzchni w promieniu kilometra od miejsca zrzutu nie przekroczy 2°C. Nie bez znaczenia są także prawa własności. Grunty we wskazanej lokalizacji w zdecydowanej większości należą do Skarbu Państwa oraz nie są zabudowane. Nie trzeba zatem dokonywać kosztownych wykupów ziem, wywłaszczeń czy wyburzeń. Ponadto poparcie społeczne dla budowy elektrowni w tej lokalizacji jest relatywnie wysokie. Potwierdzają to prowadzone tam od lat niezależne badania opinii publicznej. Udało się nawet przełamać tzw. syndrom NIMBY (ang. *Not In My Backyard*, pol. „nie na moim podwórku”), polegający na oporze społecznym wobec dużych inwestycji realizowanych w sąsiedztwie.

Celem Programu Polskiej Energetyki Jądrowej (PPEJ) jest budowa oraz oddanie do eksploatacji w Polsce elektrowni jądrowych o łącznej mocy zainstalowanej od około 6 do około 9 GWe w oparciu o sprawdzone, wielkoskalowe, wodne, ciśnieniowe reaktory jądrowe generacji III+. Jak wynika z aktualizacji PPEJ, pierwsza polska elektrownia jądrowa ma rozpocząć produkcję energii w 2036 r. W lokalizacji Lubiatowo-Kopalino przewidziane są trzy bloki reaktora AP-1000, które będzie realizować konsorcjum firm Westinghouse i Bechtel.

Natomiast jeszcze w tym roku planowane jest przeprowadzenie wstępnego screeningu lokalizacji dla drugiej elektrowni. Preferowane miejsca to Bełchatów i Kozłów. Lokalizacje te wynikają z potrzeby zapewnienia mocy w miejscach istniejących elektrowni węglowych. Ze względu na transformację energetyczną od 2030 r. nastąpi wygaszanie bloków energetycznych w Elektrowni Bełchatów. Lokalizacja ta posiada infrastrukturę zdolną do wyprowadzenia mocy na odpowiednio wysokim poziomie oraz wystarczające zasoby wodne, a także zasoby kadrowe i przyzwolenie społeczne na takie inwestycje.

Dlaczego potrzebujemy w Polsce własnej elektrowni jądrowej? Czy nie lepiej jest kupować energię na wspólnym unijnym rynku?

Bezpieczeństwo energetyczne, stabilność i niezawodność dostaw są kluczowym elementem bezpieczeństwa państwa. Polska jest znaczącym konsumentem energii elektrycznej w Europie. Jej zapotrzebowanie to ponad 170 TWh rocznie. Perspektywa dekarbonizacji ciepłownictwa, czyli używanie coraz powszechniej pomp ciepła do ogrzewania mieszkań, oraz dekarbonizacji transportu i upowszechnienia się samochodów elektrycznych wskazuje na znaczący wzrost konsumpcji energii elektrycznej w nieodległej przyszłości. Dlatego też nie możemy sobie pozwolić na uzależnienie się od dostaw energii elektrycznej z zewnątrz. Inwestycje w elektrownie jądrowe to inwestycje strategiczne o horyzoncie czasowym nawet 100 lat. Nie jesteśmy w stanie przewidzieć, jakie będą sojusze oraz układy geopolityczne w takim okresie czasowym. Nie mówiąc już nawet o obecnych problemach w handlu energią na wspólnym rynku europejskim.

Zmiana miksu energetycznego poprzez wzrost udziału niestabilnych, pogodozależnych źródeł odnawialnych

powoduje powstawanie znaczących nadwyżek w porach nasłonecznienia i okresach wietrznych oraz niedobory w okresach ciemnej flauty. Łatwo sobie wyobrazić, że w momentach niedoboru energii w systemie operatorzy będą zainteresowani, aby w pierwszej kolejności zaspokajać swoje narodowe zapotrzebowanie. Polska potrzebuje solidnej, stabilnej bazy energetycznej i nie mogą tego zapewnić jedynie źródła odnawialne.

Z wielu względów, nie tylko klimatycznych, Polska musi odchodzić od energetyki węglowej. Dlatego jedynym słusznym rozwiązaniem jest wejście w sektor energetyki jądrowej. Zarówno tej dużej, opartej na reaktorach o mocach rzędu GWe, mających znaczący udział w krajowym systemie elektroenergetycznym, jak również opartej na SMR, które będą stabilizowały systemy energetyczne oraz oprócz prądu elektrycznego będą dostarczały ciepło dla przemysłu i ciepłownictwa. Przemysł jądrowy to także wielka szansa na skok technologiczny naszego kraju. To tysiące nowych miejsc pracy, rozwój lokalnych biznesów oraz wysoko wykwalifikowanej kadry, której kompetencje będą wykorzystywane także poza granicami naszego kraju.

Powiedzieliśmy o zaletach tego typu energii. Czy są jakieś zagrożenia dla zdrowia ludzi oraz środowiska związane z funkcjonowaniem elektrowni jądrowych? Dlaczego hasła „atom” oraz „energia jądrowa” budzą niepokój i kontrowersje w wielu środowiskach?

Prowadząc zajęcia, wykłady dla studentów oraz młodzieży szkolnej, przekonuję się, że młode pokolenie jest otwarte na nowe technologie i pełne entuzjazmu dla energetyki jądrowej. Obawy, które towarzyszą pokoleniu ludzi, którzy doświadczyli awarii w Czarnobylu, są rozwiewane poprzez rzeczową dyskusję opartą na merytorycznych argumentach. Rozmawiając o energetyce jądrowej, staram się nie bagatelizować zagrożeń, jakie niesie ta technologia. Jednakże awarie, które miały miejsce w elektrowniach Three Mile Island (1979), Czarnobylu (1986) i w Fukushima (2011), znacząco podniosły świadomość zagrożenia. Błędy tam popełnione zostały usunięte. Po ostatniej katastrofie w Fukushima zostały opracowane reaktory kolejnej generacji (III+), które posiadają pasywne systemy bezpieczeństwa i umożliwiają bezpieczne funkcjonowanie reaktora nawet w przypadku skrajnych awarii. Pracujące na całym świecie elektrownie jądrowe mają za

Źródło: Polskie Elektroenergetyczne

↑ Wizualizacja elektrowni jądrowej w Polsce

sobą tysiące, jak nie miliony reaktorogodzin bezpiecznej pracy. Elektrownie te są praktycznie bezemisyjne, tzn. nie emitują do środowiska szkodliwych substancji, a poziom promieniowania poza obiektem elektrowni nie powinien przekraczać naturalnego poziomu tła.

Na UMCS, oprócz badań naukowych dotyczących technik jądrowych, funkcjonuje także kierunek bezpieczeństwo radiacyjne. Ma on przygotować kadry niezbędne dla rozwoju energetyki jądrowej w Polsce. Proszę powiedzieć, czego studenci uczą się na tym kierunku i do jakiej pracy będą przygotowani po ukończeniu studiów.

Bezpieczeństwo radiacyjne to unikalny kierunek studiów inżynierskich prowadzony na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki wspólnie z Wydziałem Chemii. Został uruchomiony w 2023 r. Wychodzi naprzeciw zapotrzebowaniu rynku pracy na specjalistów w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, które jest naturalnie związane z rozwojem technologii jądrowych w naszym kraju. Absolwenci tego kierunku nie muszą być związani z lokalnym rynkiem pracy, ale będą posiadać kompetencje do pracy w branży jądrowej zarówno w kraju, jak i za granicą.

Na kierunku bezpieczeństwo radiacyjne studenci zdobywają specjalistyczną wiedzę i praktyczne umiejętności z zakresu zastosowania promieniowania w takich dziedzinach jak: przemysł, medycyna (radiologia, medycyna nuklearna) lub ochrona środowiska. Uczą się obsługi i kontroli urządzeń wykorzystujących promieniowanie jonizujące, takich jak aparaty rentgenowskie lub detektory promieniowania. Przeprowadzają analizy danych pomiarowych, a na ich podstawie tworzą raporty zgodne z obowiązującymi normami bezpieczeństwa. Zostają zaznajomieni z zasadami ochrony radio-

logicznej – zarówno w teorii, jak i w praktyce (m.in. planowanie zabezpieczeń, kontrola dawek, wykorzystanie osłon i monitoring środowiskowy).

Dlaczego warto wybrać ten kierunek?

Studenci posiadają dostęp do nowoczesnych laboratoriów i pracowni badawczych, wyposażonych w specjalistyczny sprzęt pomiarowy, a zajęcia prowadzone są przez doświadczonych naukowców i praktyków, którzy w swoich badaniach wykorzystują różne techniki jądrowe. Wielu z nich uczestniczyło w stażach w elektrowniach jądrowych lub pracowało w międzynarodowych instytutach badań jądrowych. Dzięki temu studenci mają możliwość realizacji własnych projektów naukowych oraz uczestnictwa w inicjatywach badawczych. Daje to duże perspektywy kariery zawodowej m.in. w sektorze medycznym, energetyce jądrowej, laboratoriach kontroli jakości, instytucjach badawczych, służbach ochrony środowiska.

UMCS podpisał umowę o współpracy z Polskimi Elektrowniami Jądrowymi, co daje realną możliwość rozwoju zawodowego już w trakcie studiów. Studenci kierunku bezpieczeństwo radiacyjne mają możliwość realizowania swoich pasji i zainteresowań w kołach naukowych. Uczestniczą w konferencjach poświęconych energetyce jądrowej, promieniotwórczości, dozymetrii. Biorą aktywny udział w debatach na temat bezpieczeństwa jądrowego. O wysokim poziomie i jakości studiów może świadczyć fakt, że w radzie programowej kierunku znajduje się przedstawiciel PEJ. Kierunek został także dostrzeżony i pozytywnie oceniony w raporcie kancelarii Baker McKenzie i Polityki Insight na temat oceny gotowości do budowy pierwszej elektrowni jądrowej w obszarze przygotowania kadr dla energetyki jądrowej.

Rozmawiała Ewa Kawałko-Marczuk

Różne oblicza patriotyzmu

Refleksje i komentarze ekspertów

Początek maja to czas, kiedy upamiętniamy historię naszych barw narodowych, symboli i tradycji patriotycznych. W całym kraju obchodzimy wówczas Święto Pracy, Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej oraz Święto Narodowe Trzeciego Maja. Mimo że każde z tych świąt ma inną genezę i zostało ustanowione w różnym czasie, to wszystkie łączy jedno – stanowią doskonałą okazję do wyrażenia miłości do ojczyzny, zarówno przez starsze, jak i młodsze pokolenia. Z tej okazji postanowiliśmy się przyjrzeć różnym obliczom patriotyzmu. Do podzielenia się refleksjami na ten temat zaprosiliśmy naukowców z UMCS – historyka, politologa, socjologa, ekonomistę, pedagoga i fizyka.

Powróćmy do historii

Umiłowanie i działanie na rzecz dobra ojczyzny – zgodnie z definicją encyklopedyczną – jako miejsca swojego zamieszkania i/lub pochodzenia jest nazywane patriotyzmem. Termin ten wywodzi się od greckiego słowa *patria*, oznaczającego rodowód, klan, rodzinę, ojczyznę. Żeby lepiej wyjaśnić to pojęcie, warto sięgnąć do historii.

„Nowożytne rozumienie słowa patriotyzm związane jest z XVIII-wiecznym oświeceniem – okresem pracy dla państwa, narodzinami idei niepodległych Niderlandów i Stanów Zjednoczonych oraz kształcenia i kształtowania elit Rzeczypospolitej Obojga Narodów w Szkole Rycerskiej. Konarski radził, jak impas przełamać i Res Publikę salwować, Czartoryski patriotę widział w człowieku o dobro powszechne dbającym, który własny majątek i wysiłek poświęcając, czyni to jedynie na swoją chwałę. Patriotyzmem zatem będzie miłowanie i pielęgnowanie tradycji, kultury oraz języka w poczuciu wspólnej więzi kulturowej i narodowej

– mówi **dr hab. Marek Sioma, prof. UMCS** z Katedry Metodologii i Badań nad XX–XXI w. Instytutu Historii.

Na przestrzeni wieków koncepcja patriotyzmu ewoluowała, podobnie jak zmieniały się czasy i okoliczności, w których przyszło żyć Polakom. Nie zawsze były one łatwe, często wręcz naznaczało je cierpienie i wymagały ogromnego poświęcenia.

„W oświeceniowej Rzeczypospolitej Obojga Narodów niewiele było jednakże mężów takich, których obywatelami-patriotami zwać można. Efektem upadek państwa i prawie półtorawiekowa niewola – niektórych ziem od 1772 r. trwająca. Wiek XIX polskim heroizmem znaczonego poprzedziła insurekcja Kościuszki. Romantyzm z dwoma wieszczami powszechnie znanymi, choć nie byli jedyni, nadzieje patriotyczne rozbudził. Bonaparte, który Księstwo Warszawskie w koncepcie z Rosją utworzył, dał Polakom nadzieję, jednak pod Waterloo ideę wielką pogrzebał. Dwa razy zryw podnieśli (w listopadzie i styczniu), ale pokonani zostali. *Salus Regni Poloniae* w pozytywistyczną ideę przekuć poczęli. Trwali i budowali, często nieświadomi trudu i efektu. Świat trwał w bezruchu. Pozornym. Rok 1914 nadziei wyznaczył granicę.

Fot. Michał Piłat, Bartosz Prohl

Patria Polaków, gdy państwa własnego nie mieli, w ich ideach zakłeta, wielkością granic, oświeconym społeczeństwem i szklanymi domami pisana, rzeczywistością stała się po trudach i cierpieniach pokoleń. Rok 1918 znaczy jej początek nowoczesnych dziejów. Pokolenie Kolumbów, po raz kolejny, patriotyzmu dowiodło, gdy dwaj (o trzecim nikt nie pamięta) odwieczni wrogowie targnęli się na Rzeczpospolitą. Wielu poległo, wielu zginęło. Ci, którzy przetrwali, uciekać musieli lub więzieni stali się ofiarami. Sowiecką dominację przetrwali, o Piłsudskim, Dmowskim i innych Ojcach Niepodległej nie zapomnieli

– podsumowuje literacko prof. Sioma.

Patriotyzm współcześnie

Obecnie, gdy Polska jest wolnym krajem, patriotyzm ma inny wymiar. Nie wiąże się już z walką zbrojną o tożsamość narodową, ale z pokazaniem szacunku i przywiązania do ojczyzny. Tak jak w burzliwych czasach historycznych, m.in. okresu zaborów i wojennej pożogi, tak i teraz jest niezwykle ważny. Wyraża się jednak w inny sposób. Jaki jest współczesny patriotyzm, wyjaśnia **dr Dorota Maj** z Katedry Ruchów Politycznych i Badań Etnicznych Instytutu Nauk o Polityce i Administracji:

» Współczesny patriotyzm to postawy i zachowania społeczno-polityczne wyrażające szacunek i oddanie własnej ojczyźnie, ale dostosowane do realiów życia w państwie demokratycznym. W przeciwieństwie do czasów zaborów, wojen i okupacji, kiedy patriotyzm był kojarzony z gotowością do walki o ojczyznę i jej obrony, obecnie jest bardziej zróżnicowany i ujawnia się w codziennych postawach i działaniach, które wspierają dobro ojczyzny i jej mieszkańców. Co więc współtworzy współczesny patriotyzm?

Po pierwsze, szacunek i miłość do ojczyzny, które wyrażają się w więzi z jej historią, kulturą i tradycjami, ale także w przywiązaniu do wspólnoty lokalnej i miejsca swojego pochodzenia. Po drugie, partycypacja polityczna i odpowiedzialność obywatelska, przejawiające się w uczestnictwie w wyborach i referendach, ale także w przestrzeganiu norm prawnych i społecznych, płaceniu podatków, zaangażowaniu w życie wspólnoty lokalnej, dbaniu o środowisko naturalne czy działalności charytatywnej i wolontariackiej. Po trzecie, to szacunek do symboli narodowych i języka ojczystego. Po czwarte, to postawy otwartości i tolerancji, ponieważ autentyczny patriotyzm oznacza uwolnienie się od wrogości i nietolerancji na rzecz akceptacji dla różnorodnych poglądów, przekonań politycznych oraz wiary. Jest więc postawą otwarcia na ludzi, a nie działaniem przeciwko nim. Po pią-

te, to rola edukacji historycznej i krytycznej refleksji nad przeszłością w kształtowaniu przyszłych pokoleń. Współczesny patriota jest więc osobą, która poprzez swoje codzienne działania przyczynia się do integrowania społeczeństwa i jego rozwoju.

Jak widać, współcześnie mamy do czynienia z różnymi rodzajami patriotyzmu. Jednym z nich jest patriotyzm lokalny. Na czym polega? Kim jest lokalna patriotka i lokalny patriota? Na te pytania odpowiada **dr Karolina Podgórska** z Katedry Socjologii i Zmiany Społecznej Instytutu Socjologii:

» W szkole uczono nas, że patriotyzm to miłość do ojczyzny. Warto więc się zastanowić, czym jest – jeśli istnieje – lokalna ojczyzna. Czy będzie to miejsce, z którego pochodzimy? Takie, o którym powiemy, że są tam nasze korzenie? A może współcześnie, gdy mobilność jest dominującą cechą społeczeństw, raczej miejsce z wyboru, w którym decydujemy się żyć, chociaż nie ma tam naszych przodków, wspomnień i przeszłości?

W dzisiejszych analizach socjologicznych związanych z lokalnością dużo mówi się o nowych wymiarach obywatelskości, przynależności, tożsamości, wspólnoty, sąsiedztwa. Kluczem do ich zrozumienia jest uznanie, że lokalna przestrzeń należy do jej mieszkańców, którzy prowadzą w niej codzienne życie, dbają o nią, budują relacje, tkają społeczne sieci. Są to osoby różnego pochodzenia, niekoniecznie obywatele danego kraju, z różnymi historiami, czasami obecne na dłużej, a czasami na chwilę. Jeśli ich postawa jest aktywna, a działania służą budowaniu tej wspólnoty, przyczyniają się do wspólnego dobra, z którego mogą korzystać pozostali – postawę tę opisać można jako lokalny patriotyzm. Także trend związany z wprowadzaniem różnego rodzaju inicjatyw publicznych takich jak budżet obywatelski, ogólnodostępne imprezy kulturalne, miejsca spotkań otwarte dla mieszkańców są narzędziami służącymi budowaniu lokalnej, inkluzywnej wspólnoty, opartej na partycypacyjnym uczestnictwie w kulturze, polityce i życiu społecznym.

Szczególnym rodzajem współczesnego patriotyzmu jest patriotyzm ekonomiczny, nazywany też gospodarczym. Charakteryzuje go podejmowanie świadomych decyzji ekonomicznych, uwzględniających pozytywny wpływ tych wyborów na wspólnotę narodową. Jego koncepcja nie jest nowa, sięga początków rewolucji przemysłowej. W ostatnich miesiącach termin ten coraz częściej pojawia się w mediach ze względu na dynamiczną sytuację geopolityczną. Z perspektywy

Źródło: PixaBay

ekonomisty o tego typu postawie mówi **dr Grzegorz Kwiatkowski** z Katedry Polityki Gospodarczej i Regionalnej Instytutu Ekonomii i Finansów:

» Wraz z nasileniem napięć w gospodarce światowej, w tym między dotychczas bliskimi partnerami, takimi jak Unia Europejska i Stany Zjednoczone, rośnie zainteresowanie patriotyzmem gospodarczym. Niejeden ekonomista, w tym i ja, może odruchowo, choć nieznacznie, skrzywić się na owo hasło. Przecież przez lata powtarzaaliśmy, że handel (także ten międzynarodowy) jest dobry. Argumentowaliśmy, że jeśli jako świat podzielimy się tak, żeby każdy wytwarzał to, co potrafi zrobić relatywnie taniej, to wszyscy będziemy bogatsi. Efektywniej wykorzystamy nasze ograniczone zasoby i będziemy cieszyć się lepszymi i tańszymi produktami.

Oczywiście, że kupując np. polskie jabłka, wspieramy miejsca pracy w kraju. Podobnie będzie, gdy np. firma odzieżowa, zamiast decydować się na wykorzystanie taniej siły roboczej w odległym azjatyckim kraju, otworzy fabrykę w Polsce. Obraz nieco się skomplikuje, gdy gospodarstwa produkujące owe jabłka będą musiały „przejąć się” na całkowicie polskie (lub europejskie – w zależności od perspektywy) maszyny, a nieuchronnie wyższe płace w polskich fabrykach odzieży będą skutkować wyższymi cenami ubrań.

Skierowanie uwagi na te konsekwencje nie oznacza sprzeciwu wobec postulatów patriotyzmu ekonomicznego, zarówno konsumenckiego, jak i producenckiego. Przeglądając listy produktów na stronach takich jak goeuropean.org czy rodzimeprodukty.pl, znajdziemy

wiele ciekawych i wartych wspierania podmiotów, nieoznaczających wcale gorszej jakości ani wyższej ceny. Niemniej zasady działania gospodarki, które jako ekonomiści powtarzaliśmy przez lata, nie były błędne. Jest wiele sytuacji, w których patriotyczny wybór konsumencki będzie miał większe lub mniejsze koszty. Nie zapominamy więc, że patriotyzm zawiera w sobie zarówno miłość do ojczyzny, jak i gotowość do ponoszenia różnego rodzaju poświęceń, także ekonomicznych.

Kształtowanie postaw patriotycznych

Niezwykle ważne jest przekazywanie wartości patriotycznych najmłodszym. Dlaczego ma to tak duże znaczenie i w jaki sposób możemy to robić współcześnie, wyjaśnia **dr Justyna Sala-Suszyńska** z Katedry Dydaktyki Instytutu Pedagogiki:

„Kształtowanie postawy patriotycznej u dzieci jest obowiązkiem każdego rodzica i nauczyciela z szacunku do przodków, którzy walczyli o wolność naszej ojczyzny. Jest to zadanie niezwykle istotne, wymagające wiedzy oraz umiejętności jej przekazywania, systematyczności i cierpliwości ze strony dorosłych.

Najważniejszą kwestię stanowi rozmowa o historii, symbolach narodowych, tradycji i kulturze państwa, w której treści należy dostosować do wieku dziecka. Istotna jest również wiedza na temat bohaterów narodowych, uwrażliwiająca na wydarzenia historyczne, jednocześnie ukazująca obraz państwa, w którym żyli, poświęcając życie dla naszego współczesnego wolnego funkcjonowania.

Kluczową rolę odgrywają też „nawyki postawy patriotycznej” przekazywane przez rodziców, do których zaliczamy m.in. odwiedzanie grobów nieznanych żołnierzy, wywieszanie flagi oraz spełnianie obowiązków obywatelskich, np. udział w wyborach.

Dodatkowo placówki edukacyjne powinny zadbać o organizację uroczystości patriotycznych, takich jak: Święto Narodowe Trzeciego Maja, Narodowe Święto Niepodległości, Dzień Edukacji Narodowej. Wpływa to na kształtowanie szacunku oraz wrażliwości młodego człowieka do ojczyzny. Od rodziców i nauczycieli wymaga się również dbałości w zakresie posługiwania się językiem polskim zarówno w mowie, jak i piśmie, ponieważ dzieci, obserwując i słuchając, czerpią wzorce od dorosłych.

Podsumowując, powołam się na słowa Józefa Piłsudskiego: „Naród, który nie szanuje swej przeszłości, nie zasługuje na szacunek teraźniejszości, i nie ma prawa do przyszłości”.

Patriotyzm w nauce

Na koniec warto także pomyśleć, czy nauka ma narodowość. Zapewne wiele osób zadaje sobie pytania: Jaki wpływ na prowadzenie badań ma nasze pochodzenie? Czy fakt bycia Polką lub Polakiem determinuje nasze spojrzenie na naukę? Niech za odpowiedź posłużą słowa **prof. dr. hab. Wiesława Gruszeckiego** z Katedry Biofizyki Instytutu Fizyki:

„Lubię porównywać naukę do żurawi, które w swoich przelotach nie znają granic państw i cała Ziemia jest dla nich domem. Czyż szczenioka opracowana w laboratoriach jednego z krajów nie ratuje życia ludzi również na odległych kontynentach? Podobnie np. silniki, telefony, komputery konstruowane w jednych krajach ułatwiają życie wszystkim ludziom, bez względu na miejsce ich urodzenia.

Nie mogę jednak zaprzeczyć, że nad rozwiązaniem podobnych problemów inaczej pracuje mi się w laboratorium zagranicznym, a inaczej w środowisku krajowym. Mam tu na myśli sytuacje, w których wraz z zespołem mogę porozmawiać w przerwie o książkach i filmach z dzieciństwa albo rozpoznać piosenki Mazowsza bądź Republiki, nucone pod nosem w trakcie pomiarów laboratoryjnych. Sądzę też, że w kraju łatwiej jest mi zająć stanowisko w naszych dyskusjach nad sprawami ważnymi społecznie, przy czym nie jest to kwestia języka, w jakim toczy się rozmowa, ale raczej łączności z „korzeniami” i odpowiedzialności za przyszłość.

Odczuwam coś w rodzaju dumy narodowej, wspominając wyboistą i krętą drogę, którą kroczyliśmy w naszych laboratoriach przez ostatnie dekady, aby ze stanu skrajnego niedofinansowania dotrzeć dziś do poziomu doskonałego wyposażenia, umożliwiającego rozwiązywanie problemów naukowych istotnych z perspektywy wszystkich ludzi. Bardzo lubię nasze polskie laboratoria, w których pracują dzisiaj uśmiechnięci przedstawiciele wielu narodowości, a rozmowy bywają prowadzone w wielu językach. Może również nauki przyrodnicze mogą mieć więc pewien wymiar patriotyczny?

Patriotyzm ma różne oblicza i można go rozpatrywać z różnych perspektyw. Dlatego w związku z majowymi świętami narodowymi, upamiętniającymi ważne dla Polski wydarzenia i symbole narodowe, warto zastanowić się indywidualnie, w jaki sposób my sami postrzegamy patriotyzm.

*Opracowały: Magdalena Cichocka
i Ewa Kawałko-Marczuk*

Świadomi pracownicy to fundament bezpiecznej uczelni

Rozmowa z Katarzyną Żółkiewską-Malicką – pełnomocnikiem Rektora ds. bezpieczeństwa informacji i inspektorem ochrony danych w UMCS

Jest Pani pełnomocnikiem Rektora ds. bezpieczeństwa informacji i inspektorem ochrony danych na naszej Uczelni. Co należy do Pani zadań?

Moim głównym zadaniem jako pełnomocnika Rektora będzie opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji (tzw. SZBI). To ustrukturyzowane podejście mające na celu ochronę danych (nie tylko osobowych), zarządzanie ryzykiem i zapewnienie zgodności z wymogami cyberbezpieczeństwa. Wprowadzamy system, który ma za zadanie ochronę naszych zasobów informacyjnych w taki sposób, aby zapewnić poufność, integralność i dostępność tych danych. Dodatkowo, co bardzo ważne z punktu widzenia Uczelni, weszła w życie Dyrektywa NIS 2. Obecnie czekamy na kolejny projekt Ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa. Wiąże się to z obowiązkiem wprowadzenia regulacji wewnętrznych. Moją rolą jest to, żeby Uniwersytet spełniał wymagania wynikające z tych regulacji.

Ponadto posiadam uprawnienia audytora wiodącego normy ISO 27001 (dotyczącej bezpieczeństwa informacji) i ISO 22301 (związanej z ciągłością działania). Do moich obowiązków będzie należało zatem także do-

konywanie corocznych przeglądów – audytów bezpieczeństwa informacji na Uczelni.

Od marca br. pełnię również funkcję inspektora ochrony danych. Odpowiadam za to, żeby na Uniwersytecie był zapewniony odpowiedni poziom bezpieczeństwa danych. Moim celem jest podnoszenie świadomości pracowników poprzez prowadzenie szkoleń i konsultacji. Na UMCS ma miejsce wiele konferencji, konkursów, seminariów itp. i wszędzie mamy do czynienia z danymi osobowymi. Bieżące konsultacje w tym zakresie, opiniowanie dokumentów i zgód umów powierzenia to znaczna część mojej pracy jako IOD.

Kto najczęściej pada ofiarą cyberprzestępców?

Ostatnio miałam okazję zapoznać się z wynikami raportu „Czy Polacy są gotowi na Internet bez haseł?” opracowanego przez Allegro. Zostałam zaproszona jako ekspertka i komentowałam wyniki tych badań. Na ich podstawie można wskazać, że jedną z grup szczególnie narażonych na ataki cyberprzestępców są seniorzy, którzy pamiętają czasy niecyfrowe, a duża ich część to osoby o mniejszej świadomości i biegłości technicznej. Kolejną grupę stanowią dzieci. Z badań

wynika, że najbardziej świadome zagrożeń są osoby w wieku 26–45 lat.

Jeżeli chodzi o firmy, to niestety nie ma podmiotu, do którego nie można się włamać. Jest to związane wyłącznie z zastosowanymi metodami i nakładami finansowymi. Specjaliści twierdzą, że nie jest to kwestia tego, czy zostaniemy zaatakowani, tylko tego, kiedy to nastąpi. Phishing jest nadal jedną z najczęstszych metod stosowanych przez cyberprzestępców. To rodzaj cyberataku, w którym przestępcy internetowi próbują wyłudzić od ofiar poufne informacje, takie jak dane logowania do kont internetowych, numery kart kredytowych lub inne wrażliwe dane. Ataki, z uwagi na stosowanie przez przestępców AI, są coraz trudniejsze do zweryfikowania. Dlatego ofiarą może być każdy z nas.

W jaki sposób możemy chronić swoje dane i informacje? Jak to wygląda na naszej Uczelni?

To, co tu i teraz może zrobić każdy z nas, to zachowywać cyberhigienę i zmienić swoje nawyki. Należy od-

powiedzieć sobie na pytania: Czy stosuję menedżera haseł i dwuskładnikowe uwierzytelnianie? A może jednak w kilku miejscach mam jedno hasło? Przestępcy wykorzystują pozyskane z wycieków dane, m.in. nasze loginy i hasła, i weryfikują, czy przypadkiem to samo hasło nie zadziała w innym miejscu, np. w naszej poczcie e-mail. Dlatego absolutnym *must have* jest stosowanie uwierzytelniania dwuskładnikowego (2FA) na swoich kontach. Zdecydowanie zwiększa to poziom bezpieczeństwa danych i często środków finansowych. 2FA to dodatkowy element uwierzytelniający, który chroni dostęp do naszego konta (nawet jeśli utraciliśmy hasło). Może to być telefon, na który przychodzi kod SMS, konto e-mail, na które otrzymamy kod, aplikacja w telefonie lub fizyczny klucz kryptograficzny.

Z punktu widzenia pełnomocnika, co podkreślam wielokrotnie, największą rolę odgrywa świadomość i wiedza pracowników Uczelni. Dlatego kładziemy nacisk na szkolenia, zarówno z ochrony danych osobowych, jak i cyberbezpieczeństwa. Przemodelowaliśmy

szkolenie z cyberbezpieczeństwa dostępne na Wirtualnym Kampusie UMCS, zmieniliśmy jego układ i wymagalność lekcji, które z perspektywy Uniwersytetu są najważniejsze. Oprócz tego miałam wystąpienie pt. „7 historii, które sprawiają, że już zawsze będziesz wiedział, dlaczego cyberbezpieczeństwo jest ważne” podczas III Forum Administracji. Chciałam uczulić pracowników na tematy bezpieczeństwa informacji i ochrony danych osobowych. Szkolenia odbędą się też na poszczególnych wydziałach. Potrzebę ich przeprowadzenia można zgłaszać bezpośrednio do mnie. Najważniejsze jest dla nas to, żeby pracownicy umieli rozpoznać zagrożenie i właściwie na nie zareagować. Nie ma w pełni skutecznych sposobów i jednej recepty, żeby ustrzec się przed cyberprzestępcami. Tak naprawdę to wiele zależy od nas i naszego postępowania w świecie cyfrowym.

Należy podkreślić, że bardzo dużo danych osobowych dostępnych w internecie to te, które podaliśmy sami. I to czasami zupełnie się nad tym nie zastanawiając. Z niesamowitą łatwością przekazujemy dane w różnego rodzaju miejscach, klikamy zgody, np. gdy robimy zakupy. Z jednej strony jesteśmy wyczuleni, gdy ktoś pyta nas o dane i wtedy od razu powołujemy się na RODO. Z drugiej strony, np. podczas robienia zakupów w internecie, udzielamy zgody i wybieramy opcję „akceptuj wszystkie”. Podmiotom zależy, żeby mieć jak najwięcej naszych danych, więc stosują pewien trik. Nad wszystkimi pojedynczymi checkboxami (zgodami) na górze mamy opcję „zaznacz wszystkie”. Często z pośpiechu, czasami z lenistwa nie czytamy tych treści, tylko korzystamy z tego ułatwienia. Później dziwimy się, że inne sklepy mają np. nasz numer telefonu. A mają go dlatego, że zaznaczając jeden z checkboxów, wyraziliśmy zgodę na udostępnienie danych podmiotom współpracującym z tym sklepem. Podobnie jest z akceptowaniem polityk cookies. Banery z informacjami nas denerwują, zasłaniają ekran, nie możemy przejść do treści, którą chcemy przeczytać. Wybieramy więc opcję „akceptuj wszystkie” – tylko czy na pewno wiemy, na co się wówczas zgadzamy?

Na niektóre sytuacje dotyczące naszych danych nie mamy wpływu. Jednak zachowanie podstawowych zasad cyberhigieny i obowiązujących procedur ma znaczący wpływ na bezpieczeństwo informacji na Uczelni. W dzisiejszych czasach to trudne, ale niech nie króluje pośpiech. Czytajmy komunikaty, ostrzeżenia i zgody,

które akceptujemy. A przede wszystkim nie bójmy się pytać i nie działajmy pod wpływem presji czasu i emocji, bo na tym oparta jest cała socjotechnika.

Na UMCS są wdrożone procedury z zakresu ochrony danych osobowych i bezpieczeństwa IT. Bardzo ważne jest, aby pracownicy je znali i stosowali w codziennej pracy. Dostępne na Uczelni narzędzia i infrastruktura wspomagają nas w ochronie, ale niestety nie są w stanie zabezpieczyć przed każdym zagrożeniem.

Do kogo należy się zgłosić, jeśli zauważymy coś niepokojącego?

W przypadku incydentów bezpieczeństwa (związanych z kwestiami IT) pracownicy i studenci na wydziałach powinni kierować zgłoszenie do lokalnego pracownika ds. IT obsługującego dany wydział/jednostkę, który dokona wstępnej analizy i w razie potrzeby przekaze sprawę do zespołu LubMAN UMCS. Natomiast dla jednostek centralnych i administracji (np. Rektoratu, jednostek ogólnouczelnianych) właściwy będzie kontakt bezpośrednio z LubMAN UMCS.

W przypadku incydentów związanych z danymi osobowymi należy niezwłocznie dokonać zgłoszenia do Inspektora Ochrony Danych, np. poprzez e-mail: iod@mail.umcs.pl.

W tym miejscu chciałabym zaapelować do pracowników i pracowników, żeby zgłaszali wszelkie niepokojące ich sytuacje, które potencjalnie mogą być np. naruszeniem ochrony danych. Nawet jeżeli popełniliśmy błąd, zrobiliśmy coś niezgodnego z procedurą, poinformujemy o tym IOD. Na wczesnym etapie jest to kluczowe, ponieważ pozwala na właściwe obsłużenie incydentu. Na gruncie RODO mamy tylko 72 godziny na to, żeby ustalić, co się stało i ewentualnie zgłosić się do Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

W najbliższym czasie będzie zmieniana procedura zgłaszania naruszeń w rozumieniu RODO i incydentów na podstawie Ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa. Będziemy też opracowywać nową dokumentację dotyczącą ochrony danych osobowych i wtedy przeprowadzimy akcję informacyjną. Chcemy o tym mówić i uczyć Państwa na pojawiające się zagrożenia. Będziemy prowadzić szkolenia, żeby każdy pracownik wiedział, do kogo zadzwonić i jak postąpić w sytuacji cyberataku lub naruszenia ochrony danych osobowych.

Rozmawiała Magdalena Wołoszyn-Mróz

Umiedzynarodowienie uczelni jest niezwykle ważne

Rozmowa z Alicją Borzęcką-Szajner – dyrektor Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów UMCS

Na naszej Uczelni od września jest realizowany projekt „The power of relations – działania na rzecz wzmocnienia potencjału UMCS w zakresie obsługi studentów z zagranicy”, finansowany w ramach Programu Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej „Welcome to Poland”. Prace zakończą się w sierpniu 2026 r. Proszę opowiedzieć o jego założeniach.

Cele projektu wynikają z założeń programu Welcome to Poland ogłoszonego przez NAWA. Jest to umiedzynarodowienie uczelni poprzez finansowanie projektów związanych z budowaniem potencjału wnioskodawców w zakresie przyjmowania i obsługi zagranicznych studentów, doktorantów, kadry dydaktycznej i naukowej oraz promowanie wnioskodawców na arenie międzynarodowej, w szczególności poprzez współpracę z zagranicznymi absolwentami. Projekt wpisuje się też w cel, jakim jest dobra jakość edukacji. Stanowi kompleksowy zestaw działań planowanych do realizacji na poziomie ogólnouczelnianym przy zaangażowaniu struktur i jednostek odpowiedzialnych za zadania związane z procesem recepcji i integracji studentów cudzoziemców.

Zaplanowane zadania są odpowiedzią na zidentyfikowane potrzeby w zakresie wzmocnienia potencjału UMCS w obszarze obsługi studentów z zagranicy na każdym etapie ich powiązania z Uczelnią, tj. przed przyjazdem na Uniwersytet, w trakcie studiów i po ich zakończeniu.

W projekcie przewidziano wiele działań mających na celu wsparcie studentów zagranicznych i rozwój kompetencji kadry, w tym m.in. internacjonalizację „w domu” podczas dni orientacyjno-informacyjnych, warsztatów międzykulturowych, wycieczek integracyjno-mentoringowych; spotkania i wydarzenia międzynarodowe, np. organizacja zjazdu Erasmus Student Network ATHENA oraz konferencji; udział w międzynarodowych wydarzeniach promujących ofertę UMCS; rozwój kariery studentów zagranicznych poprzez spotkania z przedsiębiorcami, indywidualne doradztwo zawodowe; podnoszenie kompetencji kadry administracyjnej, np. uczestnictwo pracowników w wyjazdach studyjnych, których celem jest wymiana doświadczeń, pozyskanie *know-how*, nawiązanie kontaktu z bliższymi strukturami na uczelniach goszczących.

Zaplanowano też działania mające na celu promocję UMCS poprzez realizację sześciu odcinków anglojęzycznych podcastów „The Voice of Science” i rozwój aplikacji UMCS Guide wspierającej m.in. kandydatów i studentów zagranicznych.

W realizację projektu zaangażowani są pracownicy Biura ds. Obsługi Studiów i Studentów Zagranicznych Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, Biura Rozwoju Kompetencji Centrum Promocji, Pracowni Umiedzynarodowienia Szkolnictwa Wyższego, Centrum Prasowego, a także przedstawiciele Wydziału

Ekonomicznego i innych wydziałów biorących udział m.in. w podcastach czy organizacji spotkań z pracodawcami i konferencji.

Kto jest adresatem projektu?

Projekt skierowany jest do kilku grup odbiorców. W pierwszej kolejności są to osoby pochodzące z zagranicy kształcące się w naszej Uczelni. Drugą grupę stanowią absolwenci zagraniczni studiów wyższych UMCS prowadzonych w języku polskim i angielskim. Pamiętamy też o osobach kandydujących na studia anglojęzyczne realizowane na Uczelni. Kluczowe znaczenie mają również pracownicy Uniwersytetu zaangażowani w realizację zadań w obszarze obsługi studentów zagranicznych oraz zagraniczni naukowcy.

Jakie korzyści uczestnikom i naszej Uczelni przyniesie ten projekt?

Realizacja projektu przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności UMCS, podniesie jakość obsługi i wesprze rozwój kompetencji kadry w zakresie pracy w środowisku międzykulturowym, przyczyni się do dalszego umiędzynarodowienia, wzrostu konkurencyjności Uczelni, budowania otwartej i przyjaznej marki UMCS, a także wpłynie na długofalowy rozwój instytucjonalny. Przewidziane działania wpisują się w założenia Strategii Rozwoju UMCS na lata 2019–2025 oraz Strategii podnoszenia kompetencji kadry dydaktycznej i wspierającej proces kształcenia UMCS.

Korzyści dla uczestników projektu jest wiele, np. łatwiejsza adaptacja (studenci otrzymują kompleksową pomoc w adaptacji do życia akademickiego i społecznego w Polsce); wsparcie językowe i kulturowe (uczestnicy mają dostęp do warsztatów międzykulturowych, które pomagają im lepiej odnaleźć się w nowym środowisku); rozwój zawodowy (organizowane są spotkania z przedsiębiorcami, szkolenia i warsztaty rozwoju kariery); integracja społeczna (poprzez wydarzenia integracyjne i programy mentoringowe uczestnicy łatwiej nawiązują relacje z innymi studentami i pracownikami, co sprzyja budowaniu więzi i tworzeniu międzynarodowych sieci kontaktów).

Co do tej pory udało się zrealizować? Jakie działania zostały podjęte?

Mimo że projekt trwa dopiero kilka miesięcy, udało nam się już wiele zrobić. Zorganizowaliśmy m.in. spot-

Archiwum prywatne Alicji Borzęckiej-Szajner

kanie integracyjno-orientacyjne (październik 2024 r.), warsztaty świąteczne (grudzień 2024 r.), warsztaty międzykulturowe (kwiecień 2025 r.). Tylko w tych wydarzeniach wzięło udział ponad 140 osób. Odbyło się też kilka spotkań z pracodawcami dla zagranicznych studentów. W tej formie wsparcia wzięło udział ponad 80 osób. Zrekrutowaliśmy osoby studiujące na indywidualne doradztwo zawodowe, efektem czego będzie 15 planów rozwojowych. Reprezentantka naszej Uczelni z Pracowni Umiędzynarodowienia Szkolnictwa Wyższego dr Ewelina Panas wzięła udział w dwóch międzynarodowych konferencjach. O kolejne moduły została rozbudowana aplikacja UMCS Guide. W maju odbyła się konferencja pt. „Data Science – Shaping careers with market-driven competencies”.

Planowany jest wyjazd mentoringowo-integracyjny dla studentów zagranicznych (czerwiec 2025 r.) oraz III Dni Internacjonalizacji (w roku akademickim 2025/2026). Pracujemy też nad kolejnymi odcinkami anglojęzycznych podcastów. Po więcej szczegółów zapraszam na stronę projektu: www.umcs.pl/pl/welcome-at-umcs,30617.htm.

Rozmawiała Magdalena Wołoszyn-Mróż

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

W świecie leśnych owadów

Rozmowa z dr. Grzegorzem K. Wagnerem
z Katedry Zoologii i Ochrony Przyrody UMCS

Głos nauki

Wiosna to dobra pora roku do obserwacji mrówek. Czego możemy dowiedzieć się, śledząc ścieżki tych owadów? Z jakimi rodzajami mrówek mamy do czynienia w lesie?

Wiosna to wyczekiwany czas dla naukowców ze względu na to, że po zimie jesteśmy spragnieni przyrody. Las to miejsce, w którym jako pierwsza budzi się ona do życia. Runo dość szybko ożywa, dlatego że jest odsłonięte i wystawione na działanie promieni słonecznych. W koronach drzew nie ma jeszcze liści, więc bezkręgowce i pozostałe grupy zwierząt i roślin muszą szybko rozwinąć się w okresie wiosennym zanim sklepienie koron drzew pokryją liście.

Jeśli chodzi o mrówki, to dobrym miesiącem do rozpoczęcia obserwacji tych owadów jest marzec, ponieważ ich mrowiska stanowią coś w rodzaju baterii słonecznej, która gromadzi ciepło wewnątrz gniazda i oddaje to ciepło – tym samym pobudza aktywność owadów i prowadzi do jej zwiększenia oraz rozpoczęcia tzw. furazowania, czyli zdobywania pokarmu przez mrówki.

Co można stwierdzić, śledząc szlaki mrówek? Przede wszystkim możemy dowiedzieć się, skąd wyszły i dokąd zmierzają. Owady te poruszają się szlakami feromonowymi, tzn. osobniki, które idą jako pierwsze daną drogą, zostawiają ślad chemiczny, dzięki któremu mogą wrócić do swojego gniazda, a inne mrówki są w stanie za nimi podołać.

Głównym pożywieniem mrówek, które spotykamy w lasach, jest spadź. W zależności od gatunku mrówki spadź może stanowić od 50 do 80% ich pokarmu. Spadź to wydzielina mszyc, którymi mrówki się opie-

kują. Prowadzą hodowle mszyc, bronią je przed drapieżnikami, m.in. przed biedronkami. W zamian za ochronę i transport na inne pastwiska mszyce dają mrówkom słodką wydzielinę, czyli spadź, która stanowi istotny element ich diety.

Często mówi się, że ktoś jest pracowity jak mrówka. Czy te owady rzeczywiście są tak pracowite?

Mrówki, które obserwujemy w terenie, to kasta tzw. robotnic, a więc już sama nazwa wskazuje, że wiele robią. Mrówki podobnie jak inne błonkówki społeczne, np. pszczoły, tworzą społeczeństwa podzielone na kasty. W gnieździe żyje królowa, która składa jaja. Z nich wykluwają się robotnice, czyli kasta samic, których zadaniem jest opieka nad gniazdem i królową oraz zdobywanie pożywienia. W pewnych okresach roku mamy do czynienia z tzw. rójką, czyli pojawianiem się osobników dorosłych, płodnych, uskrzydłych. Są to samce i samice, które odbywają lot godowy. Po locie godowym i po zaplemnieniu samice zlatują na dno lasu, odrzucają skrzydełka i poszukują miejsca do założenia kolonii. Samce po tym epizodzie giną.

Natomiast wracając do robotnic, to rzeczywiście są one bardzo pracowite. Robotnica mrówki żyje nieco ponad miesiąc. U wielu gatunków jest aktywna przez całą dobę. Robotnica początek swojego życia jako dorosła mrówka spędza w gnieździe, gdzie opiekuje się larwami i mrowiskiem. Z czasem zaczyna oddalać się od gniazda. Po osiągnięciu odpowiedniego wieku (w zależności od gatunku) opuszcza je i rozpoczyna poszukiwanie pokarmu na zewnątrz.

Fot. Michał Piat

Jakie owady oprócz mrówek pojawiają się w lesie w miarę wzrostu temperatury powietrza?

Wiosną pierwsze pojawiają się owady, które zimują jako postacie dorosłe, czyli poza mrówkami mamy tu do czynienia np. z motylami. Jest wiele gatunków motyli, np. latolistek cytrynek, rusałka pawik, rusałka pokrzywnik i kilka pokrewnych gatunków rusałek, które o tej porze roku możemy obserwować w lasach.

Gdy temperatura wzrasta, pokazują się przedstawiciele innych rzędów – błonkówki, owady zapylające. Jest to uzależnione od fenologii i stopnia rozwoju roślin. Jeżeli pojawiają się pierwsze rośliny kwitnące, wtedy będziemy mieli do czynienia z zapylaczami. Finalnie na przełomie kwietnia i maja możemy obserwować przedstawicieli większości rzędów owadów spotykanych w Polsce.

Warto zwrócić uwagę na to, że owady leśne to nie tylko te, które widzimy na ścieżce w lesie, ale to również osobniki znajdujące się pod kamieniami, kłodami drzew, konarami. Często są aktywne lub możliwe do zaobserwowania przez cały rok. Na pierwszy rzut oka te gatunki nie są widoczne, ale jeżeli przykucniemy przy jakimś pniaku, to zobaczymy, że jest on pełen życia.

Czym są owady saproksyliczne, którymi zajmuje się Pan w swoich badaniach? Dlaczego są one tak ważne?

Do grupy owadów, które znajdziemy m.in. we wspomnianych pniakach, należą przede wszystkim owady saproksyliczne. Są one przynajmniej na pewnym etapie rozwoju związane z martwym, obumierającym drewnem lub z innymi organizmami, które z tym drewnem są powiązane, np. grzybami nadrzecznymi. Owady saproksyliczne biorą udział w rozkładzie i pośrednio w mineralizacji martwej materii organicznej, usprawniając jej obieg w przyrodzie, co jest niezwykle istotne dla prawidłowego funkcjonowania każdego ekosystemu.

Jakie gatunki owadów żyjących w lesie są zagrożone wyginięciem? Możemy zapobiec temu zjawisku?

Ze względu na gospodarkę leśną prowadzoną w nieodpowiedzialny sposób grupą globalnie zagrożoną wyginięciem są wspomniane owady saproksyliczne. W prawidłowo funkcjonującym lesie, czyli w lesie o charakterze puszczy pierwotnej na dnie zalega mnóstwo materiału drzewnego w różnych fazach rozkładu. To bardzo ważne nisze dla rozwoju owadów saproksylicznych, których w lasach gospodarczych zdecydowanie brakuje. Lasy

Mrówki ćma-
we (*Formica
polyctena*)
z mszycą →

Archiwum Grzegorza Wagnera

gospodarcze na terenie naszego kraju to przede wszystkim monokultury sosnowe, czyli zbiorowiska jednogatunkowe z bardzo niewielkim udziałem innych gatunków drzew, najczęściej brzozy lub dębu w domieszcze. To zespoły jednowiekowe, co też nie jest sprzyjające, bo intensywna gospodarka leśna powoduje brak odpowiedniego substratu dla rozwoju gatunków należących do grupy owadów saproksylicznych, a to z kolei ma negatywny wpływ na bioróżnorodność w danym siedlisku.

W ostatnim roku prowadziliśmy badania nad rozmieszczeniem ponurka Schneidera (*Boros schneideri*) na terenie Polesia. To gatunek chrząszcza uznawany za relikwit lasów pierwotnych. W Polsce znajduje się pod ścisłą ochroną. Okazuje się, że na badanym terenie występuje on zdecydowanie liczniej w lasach prywatnych, w których gospodarka leśna jest utrzymywana na ekstensywnym poziomie. Nie są to monokultury sosnowe, jest w nich duża domieszka innych gatunków drzew i odpowiednia liczba martwych stojących sosn (gatunku preferowanego przez ponurka), czego w lasach państwowych niestety nie uświadczymy. To przykład na to, jak powinna wyglądać gospodarka leśna, aby zapewnić bioróżnorodność i utrzymanie równowagi biologicznej w lesie.

Prowadzi Pan badania nad mrowiszczakiem mrówkomirkiem, czyli najmniejszym świerszczem w Polsce, który występuje w gniazdach mrówek. Co wykazały przeprowadzone do tej pory badania?

Mrowiszczak mrówkomirek (*Myrmecophilus acervorum*), owad o bardzo wdzięcznej nazwie, to jeden z najmniejszych przedstawicieli rzędu Orthoptera, czyli prostoskrzydłych w Europie Środkowej. Gatunek ten tak naprawdę nie

jest obserwowany poza mrowiskami. Jego ścisły związek z mrówkami polega na tym, że świerszcz zabezpiecza się chemicznie przed rozpoznaniem w mrowisku, a to zabezpieczenie jest do tego stopnia skuteczne, że mrówki opiekują się nim i karmią go, podczas gdy on poza tym, że pobiera pokarm od mrówek, to odżywia się również ich larwami i jajami, a więc jest drapieżnikiem w mrowisku.

Nasze badania nad mrowiszczakiem rozpoczęły się jakiś czas temu i były związane z partenogenezą, czyli rodzajem rozmnażania, który u mrowiszczaka jest dominujący. Polega na tym, że samice wydają na świat kolejne generacje samic, a w populacji nie obserwujemy samców. Były domysły, że ta partenogeneza może być wynikiem obecności pewnych grup bakterii w ciele gospodarza, które indukują proces partenogenezy.

Natomiast jak to z badaniami biologicznymi bywa, projekt, który realizowaliśmy, przyniósł więcej pytań niż odpowiedzi. W związku z tym badania nad mrowiszczakiem są kontynuowane. Okazało się, że na terenie Polski zachodniej i wschodniej oraz na terenie Ukrainy występuje populacja mrowiszczaka, która genetycznie znacznie różni się od populacji obserwowanych na zachodzie i południu Europy. Dodatkowo zaobserwowaliśmy pewne cechy morfologiczne, które sugerowały, że możemy mieć do czynienia z odrębnym taksonem. I rzeczywiście okazało się, że na terenie Polski rozciąga się zasięg nowego dla nauki taksonu. Obecnie prowadzimy pracę nad jego opisem. Myślę, że w tym roku zostanie opublikowany artykuł ze szczegółowym opisem gatunku z rodzaju *Myrmecophilus*, czyli mrowiszczak.

Rozmawiała Magdalena Wołoszyn-Mróż

Materiał pierwotnie ukazał się w formie podcastu „Głos nauki”. Pełna wersja dostępna jest na stronie: <https://www.umcs.pl/pl/odcinki,20240,1,1.htm>.

Przedsiębiorstwo rodzinne – archetyp i współczesność

Zainteresowanie przedsiębiorczością rodzinną pojawiło się w naukach ekonomicznych stosunkowo niedawno, gdyż dopiero w latach 60. XX w. Tymczasem prowadzenie zorganizowanej działalności gospodarczej w ramach szeroko rozumianej rodziny ma bardzo długą tradycję, o czym świadczą chociażby stosowane w prawie rzymskim regulacje łączące posiadanie majątku, zarządzanie nim oraz dziedziczenie z rodziną i dominującą rolą seniora. Z czasów nowożytnych znane są przykłady działających do dzisiaj przedsiębiorstw z różnych dziedzin gospodarki, mających wielowiekową tradycję – Château de Gouliane (1000 r., winiarstwo, Francja), Barovier & Toso (1295 r., produkcja szkła, Włochy), Hotel Pilgrim Haus (1304 r., hotelarstwo, Niemcy). Typowym rozwiązaniem dla tego okresu było zespolenie gospodarstwa domowego z prowadzoną działalnością gospodarczą – winnica przyzamkowa, warsztat rzemieślniczy, dom bankowy. Dopiero w okresie industrializacji, gdy przedsiębiorstwa przybierały coraz większe rozmiary, wyodrębniały się jako jednostki organizacyjne z rodziny i wybierały lokalizację poza miejscem jej zamieszkania. Można jednak wskazać przykłady przeciwnego podejścia, np. łódzkich przemysłowców budujących swoje pałace w bezpośrednim sąsiedztwie fabryk.

Współcześnie w wielu krajach, nawet tych o rozwiniętych gospodarkach rynkowych, przedsiębiorstwa rodzinne są nadal istotnym elementem krajowej ekonomii. Szacuje się, że stanowią one od 70 do nawet 95% wszystkich przedsiębiorstw, generują od 60 do 90% PKB, tworzą od 50 do 80% miejsc pracy. Co prawda firmy rodzinne mają szczególnie silną pozycję w gru-

pie przedsiębiorstw mikro, małych i średnich, ale jak wskazuje najnowszy raport firmy konsultacyjnej EY i Uniwersytetu St. Gallen, niektóre z nich mają ogromne rozmiary, np. amerykański Walmart (648 mld dol. przychodów, 2 mln zatrudnionych) lub bardziej znane na naszym rynku Volkswagen (356 mld dol. przychodów, 684 tys. zatrudnionych) i grupa Schwarz (Lidl, Kaufland, Pre Zero – 180 mld dol. przychodów, 575 tys. zatrudnionych).

Ciągłość przedsiębiorczości rodzinnej w Polsce została przerwana na cztery dekady i przetrwało niewiele firm o dłuższej historii, jak np. Ludwisarnia Felczyńskich założona w 1808 r. Odrodzenie tej przedsiębiorczości na pełną skalę nastąpiło dopiero w dobie transformacji gospodarczej. Główny Urząd Statystyczny szacuje, że obecnie w Polsce właścicielami ponad 90% firm są osoby prywatne i rodziny, które mają powyżej 50% udziałów w spółce. Wytwarzają one 63–72% PKB i tworzą około 8 mln miejsc pracy. Są wśród nich duże przedsiębiorstwa o silnej pozycji rynkowej, jak LPP, Apart, Grycan, Polpharma, Mokate czy lubelska POL-SKONE.

Podane powyżej wskaźniki dotyczące gospodarczego znaczenia firm rodzinnych obarczone są jednak mankamentem wynikającym z braku jednolitej i jednoznacznej definicji tego typu przedsiębiorstwa. W literaturze przedmiotu występuje ponad 100 propozycji w tym zakresie. Nie wchodząc w rozważania metodologiczne, można wskazać, że dominuje pogląd uznający za przedsiębiorstwo rodzinne takie, w którym rodzina dysponuje kontrolnym udziałem we własności i co najmniej jeden jej członek zasiada w gremiach zarządzających bądź nadzorczych.

Fot. Bartosz Proll

Kształt fenomenu, jakim jest przedsiębiorstwo rodzinne, wynika z tego, że jego cechy są pochodną wzajemnego oddziaływania na siebie trzech systemów: rodziny, przedsiębiorstwa i własności. Złożoność tych systemów i ich interakcji sprawia, że nie ma jednego typu przedsiębiorstwa rodzinnego. Ma ono zapewnić rodzinie materialne warunki do egzystencji i wykształcenia młodego pokolenia oraz zaspokojenie potrzeb emocjonalnych w zakresie realizacji określonych wartości społecznych. Przedsiębiorstwo jako system jest podmiotem gospodarczym podporządkowanym zasadom racjonalności ekonomicznej. Pracownikami jest grupa osób o zmiennym składzie, zatrudnionych w oparciu o kryterium kompetencji, których efektywność stymulowana jest kryteriami finansowymi. Trzeci

system (własność) różnicuje przedsiębiorstwa rodzinne w zależności od proporcji udziału we własności rodziny i osób zewnętrznych.

Współistnienie w firmie rodzinnej dwóch podmiotów, rodziny i przedsiębiorstwa, przekłada się na występowanie w nim dwóch grup celów. Oczywistym celem finansowym jest generowanie dochodów na zaspokojenie potrzeb bieżących oraz tworzenie majątku. Jako cele specyficzne dla rodziny wskazuje się dążenie do utrzymania przedsiębiorstwa w długim okresie, przeprowadzenie sukcesji, tworzenie miejsc pracy dla członków rodziny, wprowadzanie do biznesu określonego systemu wartości. Natomiast dla przedsiębiorstwa jako podmiotu ekonomicznego typowym celem jest realizacja zysku i wzrost jego wartości. Badania nie wskazują

jednoznacznie, czy w przedsiębiorstwie rodzinnym priorytetem uzyskują cele rodziny, czy przedsiębiorstwa. Możliwa jest z pewnością realizacja celów rodziny przy przestrzeganiu zasad racjonalności ekonomicznej.

Opisana konstrukcja przedsiębiorstwa rodzinnego jest źródłem dwóch problemów. Po pierwsze, dążenie do utrzymania wpływu rodziny na przedsiębiorstwo może prowadzić do obniżenia stopnia profesjonalizacji zarządzania nim. Kluczowe stanowiska i decyzje znajdują się w rękach członków rodziny, którzy nie zawsze mają odpowiednie kompetencje merytoryczne do zarządzania wszystkimi obszarami działalności gospodarczej, wykazują większą awersję do ryzyka, unikają finansowania kapitałem zewnętrznym. Po drugie, doświadczenie wskazuje na zagrożenie ze strony konfliktów o charakterze personalnym, związanym np. z sukcesją, czy zarządczym, odnoszącym się do bieżącego kierowania firmą, kierunków jej rozwoju, podziału zysku itd.

Na koniec należy wskazać, że w cyklu rozwoju każdego przedsiębiorstwa dochodzi do momentu, w którym dotychczasowi właściciele przekazują swoje udziały/akcje na rzecz nowych. W przypadku firm rodzinnych mowa jest o sukcesji, czyli transferze własności i zarządzania na kolejne pokolenie. W ujęciu obiegowym przedsiębiorstwa rodzinne charakteryzuje długowieczność oparta na kolejnych generacjach założyciela firmy.

Tymczasem badania wskazują, że w ręce drugiej generacji przechodzi jedynie około 30%, trzeciej 10–15%, a czwartej 3–5% przedsiębiorstw rodzinnych. Długowieczne i autentycznie rodzinne są najczęściej firmy małe i średnie, ściśle powiązane z lokalną społecznością i zasobami (producenci ceramiki, szkła, serów, wina, oliwy, jubilerzy, firmy cukiernicze, hotele itp.). Natomiast w większych przedsiębiorstwach, w wyniku ich profesjonalizacji (zatrudniania zewnętrznych menedżerów) i wprowadzania do obrotu giełdowego (rozproszenia własności), kolejne generacje właścicieli z grona rodziny tracą bezpośredni wpływ na przedsiębiorstwo i jego rodzinność służy głównie umacnianiu marki, a w działalności operacyjnej aspekt ekonomiczny dominuje nad społecznym czy emocjonalnym.

W Polsce badania nad przedsiębiorczością rodzinną prowadzone są jedynie w kilku ośrodkach naukowych. W UMCS zainicjowane zostały przez autora, który podjął w 2010 r. współpracę w tym zakresie z prof. Helmutem Pernsteinerem z Uniwersytetu Johannesesa Keplera w Linzu. Współpraca ta, prowadzona przez zespół pracowników Katedry Bankowości i Rynków Finansowych, zaowocowała realizacją trzech międzynarodowych projektów badawczych, organizacją kilku konferencji naukowych i innych przedsięwzięć akademickich oraz publikacjami.

Jerzy Węclawski

Achivum prywatne Helmuta Pernsteina

Badania nad firmami rodzinnymi znacznie zintensyfikowały się w ostatnich latach. Podczas gdy w przeszłości dotyczyły przede wszystkim kwestii wielkości, branży oraz zalet i wad lokalizacji, współcześnie zwraca się większą uwagę na znaczenie własności. Poprzednio główny nacisk kładziono na kwestie zarządzania i przywództwa, a teraz coraz częściej również na kwestie finansowania. Firmy rodzinne są postrzegane nie tylko jako małe i średnie przedsiębiorstwa, ale także spółki giełdowe w obrocie publicznym.

Kwestia tego, czym właściwie są firmy rodzinne, nie jest bez znaczenia. Nie istnieje globalnie ustandaryzowana definicja, a poszczególne badania empiryczne różnią się między sobą. Ze względu na ogromne znaczenie firm rodzinnych dla poszczególnych gospodarek badania prawdopodobnie zintensyfikują się w najbliższych latach.

Prof. Helmut Pernsteiner

Efekty badań krenologicznych prowadzonych na UMCS

Badania krenologiczne prowadzone przez geografów z UMCS zostały rozpoczęte praktycznie bezpośrednio po utworzeniu Uczelni. Doprowadziły one do dobrego rozpoznania występowania i zmian wydajności źródeł w województwie lubelskim. Materiały terenowe zbierane były przez 70 lat (głównie w Zakładzie Hydrografii, a następnie Hydrologii), zarówno w okresach posusznych, jak i o wysokich zasobnych w wody, przed i po wykonaniu prac melioracyjnych oraz na określonym etapie lokalnej antropopresji. Źródła rozmieszczone są bardzo nierównomierne, a ich istnienie jest silnie powiązane z tektoniką, wykształceniem litologicznym skał, rzeźbą terenu i opadem. W regionie źródła najęściej występują w zachodniej części Wyżyny Lubelskiej i na Rostoczu.

Z zebranego materiału pomiarowego wynika, że w regionie lubelskim wydajność około 60% wypływów nie osiąga 1 litra na sekundę. W tej grupie znajdują się niemal wszystkie źródła w niżowej części regionu lubelskiego, a wyjątkowo wydajność wzrasta do kilku litrów na sekundę. W obszarze wyżynnym rozpiętość wydatku źródeł jest duża, gdyż w kilku przekracza nawet 200 litrów na sekundę. Najwydajniejsze wypływy zasilane są wodami krążącymi w opokach, marglach i gezach górnej kredy.

Źródła o małej wydajności, mimo ich dość licznego występowania, dostarczają łącznie niewiele wody. Natomiast ze źródeł o wydajności powyżej $10 \text{ dm}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ wypływa aż 78,3% wody źródłanej docierającej do rzek. W 12 źródłach średnia wydajność przekracza $100 \text{ dm}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Najwyższą ma źródło w Zaporzu – około $280 \text{ dm}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ (zlewnia Poru). W kilku innych średnio wypływa od 150 do $210 \text{ dm}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, np. w Hutkach – 210, pod Stokową Górą – 145

(zlewnia Wieprza), w Maliniu – 180 i Abramowie – 165 (zlewnia Białej Łady), w Świdrach – 170 (zlewnia Potoku Łosinieckiego), w Sołokijach – 150 (zlewnia Sołokiji).

Sumaryczną wydajność źródeł, w roku o przeciętnej zasobności wód podziemnych, można oceniać na $13 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. W okresie niskich stanów wód podziemnych wydajność ta obniża się do $6,7 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, a przy wysokich wzrasta do około $18 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ (Michalczyk 2001). Są to wody najwyższej jakości dopływające do rzek Lubelszczyzny, niemal w całości odpowiadające normom wody do picia.

W czasie suszy hydrologicznej zasilanie ze źródeł decyduje o ilości płynącej wody w rzekach Wyżyny Lubelskiej i Rostocza. W okresach bezdeszczowych źródła dostarczają ponad 50% wody, a w niektórych małych zlewniach wyżynnych udział ten wzrasta okresowo do 100% (Michalczyk 2001). Na obszarze Lubelszczyzny odpływ źródłany stanowi 19% wszystkich wód zasilających rzeki z zasobów podziemnych. Znacznie większy jest udział odpływu źródłanego w obszarze wyżynnym, a w zachodniej części Wyżyny Lubelskiej i na Rostoczu wzrasta do 38%.

Wydajność źródeł jest bezpośrednio związana z zasobnością wodną terenu, a ta jest wypadkową czynników klimatycznych i terenowych kształtujących obieg wody. Pojemność retencyjna gleby i całej strefy aeracji decyduje o opóźnionej reakcji źródeł na zasilanie, a pojedyncze opady, nawet obfite, nie dają efektów wzrostu wydatku. Udokumentowano wzrost wydajności źródeł np. w Wąwolnicy, Sulowie, Goraju-Zastawie, Wierchowiskach, Szczepieszynie, następujący z kilkumiesięcznym opóźnieniem w stosunku do zasilania, a maksimum wydatku notowano 2–4 miesiące po obliczonych najwyższych miesięcznych stanach retencji. Zwiększanie

↑ Źródło „Stoki” w Wierchowiskach

wydajności źródeł może trwać dość długo, nawet kilkanaście miesięcy; podobnie i faza regresji. W badaniach regionu lubelskiego wskazano na 4 typy konkretnych reakcji źródeł na zasilanie, od bardzo szybkiej do wydłużonej i znacznie przesuniętej w czasie (Michalczyk 2001).

Dobre warunki przepływu w strefie saturacji oraz jej duża zasobność wodna zapewniają stabilność zasilania źródeł. Decyduje to o wyrównanym rytmie wydajności, w którym na cykle zmian rocznych nakładają się wahania sezonowe. Najdłuższą serię danych ma źródło w Wąwolnicy, mierzone od 1946 r. Nieco krótsze serie pomiarów dotyczą źródeł w Sulowie, Maliniu, Goraju-Zastawiu, Szczepieszynie, Wierchowiskach, Baszkach i w Pliszczynie (Michalczyk i in. 2015, 2020). W okresie 1946–2020 najniższe wydajności rejestrowano w latach 1954–1955, 1959–1960, 1964–1965, 1973–1974, 1984–1985, 1991–1993, 2018–2019. Natomiast bardzo wysokie wydajności stwierdzano w latach 1967–1968, 1971–1972, 1975–1976, 1980–1982, 1999–2000, 2010–2013. Po 2014 r. wydajności mierzonych źródeł układały się nieco poniżej wartości średnich, przy znacznym zróżnicowaniu regionalnym. Uzyskane z reprezentatywnych okresów pomiary wydajności pozwalają zaliczyć duże źródła Wyżyny Lubelskiej i Roztocza do wpływów o mało zmiennych wydajnościach.

W całym regionie zmiany zasobów wody podziemnej – decydujące o wydajności źródeł – dokonują się w cyklach wieloletnich, rocznych i sezonowych. Nie ma podstaw do stwierdzenia jednokierunkowych zmian wydatku, mimo dużego zróżnicowania ich wydajno-

ści. Wody źródłane mają temperaturę około 9°C, są bezbarwne, bez smaku i zapachu. Analizy chemiczne udokumentowały jedynie niewielkie obszarowe przekształcenia jakości wód węglanowych kredy lubelskiej, na co wskazują stosunkowo niskie stężenia substancji pochodzenia antropogenicznego.

Źródła stanowią ważny element przyrodniczy, wzbudzający dość powszechne zainteresowanie. Wiele z nich ma niezwykle cenny, unikatowy charakter, o czym mogą decydować cechy hydrologiczne, hydrochemiczne, krajobrazowe, kulturowe i inne (Jokiel, Michalczyk 2019). Wszystkie wpływy wody podziemnej powinny być chronione przed zanieczyszczeniem i dewastacją nisz źródłanych oraz zmianą własności fizykochemicznych i bakteriologicznych wody. Naturalna woda źródłana korzystnie wpływa na człowieka, orzeźwia jego organizm, oczyszcza ciało, a także przynosi ulgę w niektórych schorzeniach.

Zdzisław Michalczyk

Wybrana literatura

- Jokiel P., Michalczyk Z., 2019: *Źródła Polski – zachować dla przyszłości*. Prace Geograficzne, z. 157, 7–31.
- Michalczyk Z., 2001 [red.]: *Źródła Wyżyny Lubelskiej i Roztocza. Badania hydrograficzne w poznaniu środowiska*, t. 6. Wyd. UMCS. Lublin; 1–298.
- Michalczyk Z., Chmiel S., Głowacki S., Sposób J., Zielińska B., 2020: *Discharge of the spring of the Lublin Upland and Roztocze*. *Ecology & Hydrobiology*, 20, 599–609.
- Michalczyk Z., Chmiel S., Głowacki S., Zielińska B., 2015: *Monitoringowe badania źródeł Wyżyny Lubelskiej i Roztocza*. *Przegląd Geologiczny*, 63, 10/2: 935–939.
- Michalczyk Z., Turczyński M., 1999: *Charakterystyka hydrologiczna źródeł w Wąwolnicy na Wyżynie Lubelskiej*. *Annales UMCS s. B.*, v. LIV, 217–234.

Muzyka łączy ludzi

Rozmowa z Karoliną Filipczak-Sulimą – drugim dyrygentem i korepetytorem Chóru La Musica, absolwentką UMCS

W tym roku mija 10 lat od momentu ukończenia przez Panią studiów na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej. Na pewno wiele zmieniło się w Pani życiu przez ten czas, ale nie pasja do muzyki.

Od 12 lat uczę muzyki w szkole podstawowej w Lublinie, dzięki czemu mogę dzielić się swoją pasją z młodymi ludźmi. Dodatkowo pracuję w Dziennym Centrum Aktywności, gdzie muzyka jest ważnym elementem rozwoju i terapii osób z niepełnosprawnościami. Jednak najważniejszym punktem w moim życiu zawodowym jest Chór La Musica. To zespół o wysokim poziomie artystycznym, który staram się utrzymać, odkąd zaczęłam z nim współpracować. Pod okiem Zdzisława Ohara, mojego mistrza, a jednocześnie założyciela Chóru, doskonaliłam warsztat dyrygencki. To on nauczył mnie ogromnej dbałości o jakość wykonania oraz uważności na drugiego człowieka. Utrzymanie tego poziomu oraz szacunek do ludzi to dla mnie priorytety, a sukcesy Chóru, w postaci najwyższych nagród zdobywanych na różnych konkursach, świadczą o tym, że moja praca przynosi efekty.

W Chórze La Musica działają obecnie trzy grupy wiekowe: starsza, młodsza oraz najmłodsza (przygotowawcza). Każda z nich ma swoje specyficzne wymagania – należy bowiem uwzględniać możliwości oraz wiek dzieci. Kształcenie wokalne młodych chórzystów to duże wyzwanie, ale dające ogromną satysfakcję.

Współpracuję z dwoma dyrygentami – Zdzisławem Oharem oraz Joanną Knap, którym wiele zawdzięczam. To dzięki nim zdobywałam doświadczenie i nadal mogę się rozwijać w tej dziedzinie. Co ciekawe,

oboje są absolwentami tego samego kierunku, który ja też ukończyłam. Muzyka potrafi łączyć ludzi, a nasza współpraca jest tego doskonałym przykładem.

A skąd u Pani zamiłowanie do muzyki, a dokładnie do dyrygentury?

Moja przygoda z muzyką zaczęła się w wieku 7 lat. Dołączyłam wówczas do Chóru La Musica, w którym śpiewałam przez kolejne 20 lat. Dyrygentura nie była moim marzeniem, dopiero po namowach pana Zdzisława stanęłam przed Chórem. To on dostrzegł we mnie potencjał i pomógł mi odkryć, że to właśnie tą drogą chcę podążać. Stał się moim mentorem, który nie tylko nauczył mnie technicznych aspektów dyrygentury, ale przede wszystkim pokazał, jak ważna jest relacja z członkami Chóru.

Ważną rolę na mojej artystycznej drodze odegrała również prof. szt. muz. Zofia Bernatowicz, która od początku dawała mi dużą wolność i swobodę w odkrywaniu tego zawodu. Dzięki temu szybko stałam się samodzielnym muzykiem.

Dzisiaj, sama będąc dyrygentem, staram się przekazać zdobytą wiedzę młodszemu pokoleniu, ponieważ uważam, że muzyka ma moc tworzenia więzi i wyrażania najgłębszych emocji.

Teraz porozmawiajmy o studiach na Wydziale Artystycznym UMCS. Proszę opowiedzieć, jak wpłynął na Panią ten czas.

Studia były najlepszym okresem podczas całej mojej edukacji. Dopiero na Uniwersytecie zrozumiałam, o co tak naprawdę chodzi w muzyce. Od dziecka uczyłam się na różnych zajęciach umuzykalniających, do szkoły

Archiwum prywatne Karoliny Filipczak-Sulimy

muzycznej, uczyłam się gry na instrumentach, ale wtedy nie byłam w stanie pojąć wielu rzeczy. Wydaje mi się, że musiałam dojrzeć do pełnego zrozumienia muzyki.

Na studiach miałam zaszczyt pracować z fantastycznymi wykładowcami, którzy dawali mi wolność twórczą, pozwalali rozwijać skrzydła i nieustannie wspierali. W tym samym czasie rozpoczęłam pracę z Chórem. Pamiętam mój pierwszy duży sukces i debiut na dużej scenie – podczas Ogólnopolskiego Konkursu Chórów a cappella Dzieci i Młodzieży w Bydgoszczy zdobyłam nagrodę dla najlepszego dyrygenta.

Muszę dodać, że była Pani wyjątkowo uzdolnioną studentką, o czym świadczą liczne stypendia przyznawane przez władze rektorskie, ale także miejskie i samorządowe. Ponadto jest Pani laureatką wielu konkursów dla dyrygentów. Co oznaczają dla Pani te wyróżnienia? To przede wszystkim ogromna motywacja do dalszego rozwoju. Zdobyte stypendia i wygrane konkursy potwierdzają, że moja praca jest doceniana, ale jednocześnie są pewnego rodzaju zobowiązaniem do ciągłego samodoskonalenia. Cieszę się, że mogłam reprezen-

tować Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej na tak wielu polach i pokazywać swoją twórczość.

Różnego rodzaju nagrody nie tylko wzmacniają moją pewność siebie, ale również przypominają mi, jak ważna jest pasja i zaangażowanie w tym, co robię. Dzięki sukcesom mam jeszcze większą motywację do rozwijania swoich umiejętności i pracy z Chórem, a tym samym do osiągania coraz lepszych wyników i inspirowania młodego pokolenia chórzystów.

Czy gdyby mogła Pani cofnąć się w czasie, to ponownie wybrałaby nasz Uniwersytet?

Zdecydowanie tak. UMCS to uczelnia, która wyposaża mnie w wiedzę teoretyczną i praktyczną oraz zapewnia szerokie możliwości rozwoju muzycznego. Wykwalifikowana kadra, przyjacielska atmosfera, a także uczestnictwo w wielu projektach artystycznych – to wszystko pozwoliło mi rozwinąć skrzydła.

Wybór UMCS jako miejsca do studiowania był najlepszy, jaki mogłam podjąć, bo to właśnie tutaj odkryłam swoją prawdziwą pasję i dojrzewałam jako artystka.

Rozmawiała Magdalena Cichocka

Fot. Cezary Marburyk

Fot. Cezary Marburyk

XVI Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu „Współczesne Media”

W murach Wydziału Politologii i Dziennikarstwa w dn. 10–11 kwietnia 2025 r. odbyła się XVI Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu „Współczesne Media”, zorganizowana przez Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach. Stanowi ona ważne, wiosenne spotkanie środowiska badaczy mediów.

Tegoroczna edycja, której przewodniczyły prof. dr hab. Iwona Hofman oraz dr hab. Danuta Kępa-Figura, prof. UMCS, odbyła się pod hasłem „Współczesne media. Instytucje medialne i ich tekstowe reprezentacje”. Organizatorzy postawili sobie za cel zainicjowanie naukowej refleksji nad koniecznością łączenia w badaniach mediów oglądu instytucjonalności mediów z analizą właściwości tekstów medialnych – zgodnie z założeniem, że media to nie tylko organizacje działające w obrębie konkretnych systemów, ale także producenci złożonych, multimodalnych tekstów.

Wydarzenie zgromadziło blisko 100 referentów z 28 polskich uczelni, co świadczy o niezmiennie dużym zainteresowaniu cyklem konferencyjnym „Współczesne Media”. Uczestnicy mieli okazję wysłuchać wystąpień w ramach 3 paneli plenarnych oraz 16 sekcji tematycznych („Prasa i jej tekstowe reprezentacje” – 2 sekcje, „Radio i ich tekstowe reprezentacje”, „Telewizja i ich tekstowe reprezentacje”, „(Neo)instytucje medialne i ich tekstowe reprezentacje” – 4 sekcje, „Mediolin-

gwistyczne badania instytucji medialnych” – 3 sekcje, „Instytucje medialne a dziennikarstwo”, „Prawne uwarunkowania funkcjonowania instytucji medialnych”, „Instytucje medialne a AI”, „Instytucje medialne wobec edukacji medialnej – praktyka i wyzwania”, „Domy Medialne”).

Tematyka prezentowanych referatów potwierdziła wielowymiarowość współczesnych badań medioznawczych. Szczególną uwagę uczestników zwróciły wystąpienia podejmujące problematykę wpływu sztucznej inteligencji na media – zarówno w kontekście technologii (np. ChatGPT-4o czy personalizacja SI), jak i ich konsekwencji etycznych, stylistycznych i poznawczych.

W sekcjach poświęconych mediolingwistyce analizowano język nienawiści, struktury tekstowe oraz mechanizmy etykietowania w tekstach prasowych i audio-wizualnych, ujawniające tożsamość instytucjonalną nadawców. Obszernie omawiano także reportaże radiowy, publicystykę prasową oraz paski informacyjne w telewizji jako formy komunikacji instytucjonalnej nasycone znaczeniami ideologicznymi i estetycznymi.

Duże zainteresowanie wzbudziły referaty dotyczące (neo)instytucji medialnych, takich jak Netflix, YouTube, Twitch czy podcasty, które analizowano jako nowe formy nadawczości, zacierające granice między komunikacją profesjonalną a amatorską. W ramach refleksji nad działaniami edukacyjnymi mediów poruszano m.in. tematy phubbingu, multitaskingu i roli mediów w kształtowaniu nawyków poznawczych młodego pokolenia.

Ważnym nurtem dyskusji były także aspekty prawne, w tym interpretacje roli Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, uwarunkowania praw pokrewnych oraz problematyka regulacji treści internetowych. Sekcja poświęcona domom medialnym ukazała przemiany strukturalne i własnościowe najważniejszych graczy rynku medialnego w Polsce i za granicą.

Dyskusje po każdym z bloków tematycznych oraz intensywne debaty plenarne wskazywały na potrzebę

interdyscyplinarnego podejścia i dalszego badania związków między tekstami medialnymi a ich instytucjonalnymi uwarunkowaniami. Różnorodność referatów i ich wysoki poziom merytoryczny pokazały, że problem relacji między nadawcą instytucjonalnym a tekstem medialnym jako wytworem jego działalności pozostaje jednym z najbardziej aktualnych wyzwań współczesnego medioznawstwa.

Charakterystyczną cechą konferencji – niezmiennie od pierwszej edycji – jest jej wiosenny klimat nie tylko w sensie kalendarzowym, ale także środowiskowym. Dla wielu badaczy spotkanie w Lublinie stało się już stałym punktem na naukowej mapie Polski, wydarze-

niem, które łączy systematyczność badań z otwartością na nowe ujęcia i międzydyscyplinarne spojrzenia. XVI edycja pokazała, że refleksja nad mediami jako instytucjami społecznymi i tekstowymi jest nie tylko możliwa, ale i konieczna – szczególnie w kontekście dynamicznych zmian technologicznych, prawnych i kulturowych.

Już dziś spodziewamy się, że XVII konferencja w ramach lubelskiego cyklu, która odbędzie się wiosną 2026 r., ponownie przyciągnie do Lublina grono badaczy gotowych podjąć kolejne wyzwania analityczne stawiane przez współczesne media.

Alena Podviazkina

Konferencja „Samorząd Terytorialny i Zawodowy”

W dn. 10–11 kwietnia 2025 r. odbyła się konferencja pt. „Samorząd Terytorialny i Zawodowy – Pola Współpracy”, współorganizowana przez Lubelską, Podkarpacką i Świętokrzyską Okręgową Izbę Architektów RP. Wystąpienie pt. „Pomiędzy pewnością a dyskrecjonalnością. Kilka uwag na tle administracyjnego modelu stosowania prawa” zaprezentowali prorektor ds. ogólnych, kierownik Katedry Prawa Informatycznego i Zawodów Prawniczych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS oraz dr hab. Marzena Świąstak, prof. UMCS, nauczyciel akademicki w Katedrze Prawa Informatycznego i Zawodów Prawniczych, prezes Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Lublinie.

Celem konferencji była dyskusja na temat spornych zagadnień w obszarze procesu inwestycyjnego, w tym problematyki prawnej związanej z administracyjnym modelem stosowania prawa. Oprócz przedstawicieli samorządu zawodowego architektów uczestniczyli w niej wiceprezydenci Lublina, Kielc i Rzeszowa. Była to doskonała okazja do wymiany doświadczeń, dyskusji oraz stworzenia ram dla wspólnych działań na rzecz wzmocnienia demokratycznego państwa prawa.

Marzena Świąstak

Archiwum organizatorów

W Centrum CeReClimEn o globalnych wyzwaniach klimatycznych

Centrum Badań Zmian Klimatu i Środowiska (Centrum CeReClimEn) UMCS aktywnie włączyło się w obchody Światowego Dnia Ziemi.

Globalne wyzwania klimatyczne i możliwości współpracy międzynarodowej były tematem rozmów dr n. med. Katarzyny Urban z Centrum CeReClimEn z Loizosem Michaeliem, dyrektorem Mesoyios College w Limassol (Cypr). Spotkanie odbyło się 22 kwietnia z okazji Światowego Dnia Ziemi. Rozmowy koncentrowały się na rosnącym wpływie zmian klimatycznych na środowisko naturalne oraz sektor turystyczny na Cyprze i w Polsce. Omówiono również znaczenie edukacji ekologicznej i badań naukowych w tworzeniu skutecznych strategii adaptacyjnych. Dr Katarzyna Urban podkreślała, że wyzwania związane ze zmianami klimatycznymi są problemem globalnym, dlatego wymagają globalnych odpowiedzi i współpracy ponad granicami. Delegat z Mesoyios College zaprezentował działania podejmowane przez jego uczelnię w zakresie promocji zrównoważonej turystyki, ochrony środowiska oraz inicjatyw wspierających odporność społeczeństwa na skutki zmian klimatycznych. Ze strony

lubelskiego Centrum zostały przedstawione projekty badawcze i edukacyjne dotyczące monitorowania zmian klimatycznych w Europie Środkowo-Wschodniej oraz inicjatywy promujące świadomość ekologiczną wśród młodzieży.

Uczestnicy spotkania dostrzegli możliwości współpracy w obszarze badań interdyscyplinarnych, organizacji wspólnych wydarzeń naukowych oraz aplikowania o środki w ramach programów europejskich. Spotkanie otworzyło nowe perspektywy kooperacji i wymiany doświadczeń między uczelniami.

O współczesnych wyzwaniach związanych z zasobami środowiska i zmianami klimatycznymi mówił także dr hab. Grzegorz Grzywaczewski, prof. UP – dyrektor Centrum CeReClimEn w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Okszowie. Zwrócił uwagę na niezwykle istotną rolę edukacji ekologicznej w kształtowaniu prośrodowiskowych postaw młodzieży – tym ważniejszą, że potencjał biologiczny naszej planety, rozumiany jako zdolność jej systemów do regeneracji, został krytycznie naruszony.

Okazją do spotkania były również obchody Światowego Dnia Ziemi, zorganizowane 23 kwietnia 2025 r. z udziałem licznie zgromadzonych uczniów i nauczycieli. Jak podkreśliła Edyta Szymczuk, dyrektor ZSCKR w Okszowie, Światowy Dzień Ziemi to dobry czas na przypomnienie, jak ważna jest wspólna troska o przyszłość naszej planety i jednocześnie jaką funkcję pełnią poszczególne gatunki organizmów żywych.

Wykłady dyrektora prof. Grzegorza Grzywaczewskiego i dyrektora Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych Pawła Łapińskiego spotkały się z dużym zainteresowaniem. Odbył się także konkurs wiedzy z nagrodami. Uczestnicy odpowiadali na pytania związane z tematem wykładów, a zwycięzcy otrzymali upominki.

Ta inicjatywa wpisuje się również w działalność Centrum CeReClimEn, którego jednym z celów jest edukacja ekologiczna, realizowana we współpracy ze szkołami, a także z takimi instytucjami i organizacjami jak Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych i Liga Ochrony Przyrody z Okręgu Chełmskiego.

*Magdalena Kozak-Siemieńska
Katarzyna Urban*

Archiwum Centrum CeReClimEn

Międzynarodowe sympozjum w Katalonii dotyczące sów

Dyrektor Centrum Badań Zmian Klimatu i Środowiska (Centrum CeReClimEn) UMCS dr hab. Grzegorz Grzywaczewski, prof. UP uczestniczył w międzynarodowym spotkaniu ekspertów zajmujących się badaniami i ochroną sowy pójdzki *Athene noctua*.

„Seventh International Little Owl Symposium” odbyło się w dn. 20–23 marca 2025 r. w Beta Technological Centre of the University of Vic-Central (University of Catalonia).

Udział w nim wzięło ponad 60 uczestników z całej Europy, m.in. z Anglii, Danii, Belgii, Holandii, Czech, Bułgarii, Słowacji, Szwajcarii, Francji, Hiszpanii i Polski.

Pójdzka to gatunek sowy typowy dla otwartego krajobrazu rolniczego. W ostatnich dziesięcioleciach w wielu częściach Europy zmieniły się warunki środowiskowe i klimatyczne. Zmiany te związane są m.in. z odejściem od tradycyjnych metod upraw rolniczych na jednych terenach i intensyfikacją rolnictwa na innych oraz zanikiem charakterystycznych elementów przyrodniczych.

Archiwum organizatorów

Wszystko to przyczyniło się do niepokojącego spadku liczebności populacji sowy pójdzki. Naukowcy za wszelką cenę próbują odwrócić ten niekorzystny trend. Obecnie wzrosło zainteresowanie zarówno badaniami, jak i potrzebą ochrony tego gatunku. Służą temu m.in. międzynarodowe spotkania ekspertów.

Prof. Grzegorz Grzywaczewski od ponad 20 lat jest aktywnym członkiem międzynarodowej grupy „International Little Owl Working Group”. Podczas seminarium przedstawił współautorski referat pt. „Population changes, densities and habitat selection of the Little Owl in Poland”.

Magdalena Kozak-Siemińska

„Co chemikowi w duszy gra”

24 kwietnia 2025 r. w Instytucie Nauk Chemicznych odbyło się spotkanie z przedstawicielami świata biznesu, zorganizowane w ramach UMCS IP DAY 2025. Wydarzenie pod hasłem „Co chemikowi w duszy gra” zgromadziło 27 przedsiębiorców z całej Polski, reprezentujących szerokie spektrum branż przemysłu chemicznego.

Wśród gości znaleźli się przedstawiciele renomowanych firm, takich jak: LW Bogdanka S.A., Brenntag Polska Sp. z o.o., Chemnovatic Sp. z o.o., Fabryka Kabli

ELPAR Sp. z o.o., IPT FIBER Sp. z o.o., Magofarm s.c., Margomed S.A., MEDISEPT Sp. z o.o., NOYEN, Polimarky Sp. z o.o. Sp. K., Stock Polska Sp. z o.o., Synthaverse S.A. oraz VET-AGRO Sp. z o.o.

Program wydarzenia obejmował studium przypadku oraz wycieczkę po nowoczesnych laboratoriach UMCS, które wzbudziły duże zainteresowanie uczestników. Przedsiębiorcy mieli okazję zapoznać się z rzeczywistymi wyzwaniami, jakie stawia współczesny przemysł chemiczny, oraz dowiedzieć się, jak Uczelnia – poprzez pracowników, infrastrukturę badawczą i innowacyjne rozwiązania – może wspierać ich działalność.

Dziękujemy wszystkim gościom za obecność, inspirowane rozmowy oraz zaangażowanie. Mamy nadzieję, że to spotkanie będzie początkiem trwałej i owocnej współpracy pomiędzy światem nauki a biznesem.

Adrian Skubiszewski

Archiwum organizatorów

Międzynarodowa konferencja naukowa ELFA 2025 w Sofii

W dn. 23–25 kwietnia 2025 r. w Sofii (Turcja) odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa zorganizowana przez European Law Faculties Association (ELFA) – stowarzyszenie zrzeszające wydziały prawa z 49 krajów świata. Tegoroczne wydanie miało charakter szczególny. Stanowiło jubileuszową edycję konferencji i zostało zorganizowane pod hasłem „30 Years of ELFA: Legal Education between Traditions and Modernities” („30 lat ELFA: Edukacja prawnicza pomiędzy tradycją a nowoczesnością”). Gospodarzem był Wydział Prawa University of National and World Economy w Sofii. Z ramienia Wydziału Prawa i Administracji UMCS uczestniczyli w nim dziekan dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS oraz prodziekan dr hab. Wojciech Mojski.

Obrady rozpoczęły się 24 kwietnia w reprezentacyjnej Auli Maxima Uniwersytetu UNWE. Uroczystego otwarcia dokonali m.in. rektor prof. Dimitar Dimitrov, dziekan Wydziału Prawa prof. Miroslav Dimitrov oraz prof. Jivko Draganov. Referat wprowadzający wygłosiła sędzia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka prezes ELFA prof. Diana Kovatcheva. Program obejmował pięć paneli tematycznych, które były poświęcone roli tradycji w edukacji prawniczej, znaczeniu nowych technologii w dydaktyce prawniczej, w tym m.in. wpływowi sztucznej inteligencji na proces dydaktyczny. Wystąpienia prelegentów dotyczyły również relacji pomiędzy edukacją prawniczą, badaniami naukowymi

Archiwum organizatorów

a praktyką prawniczą. W kolejnym panelu prelegenci z Wielkiej Brytanii, Rumunii i USA oraz przedstawicielka Europejskiego Stowarzyszenia Studentów Prawa poruszyli temat oczekiwań i potrzeb nowego pokolenia studentów prawa. Ostatni panel dyskusyjny dotyczył wpływu integracji europejskiej oraz współpracy międzynarodowej na rozwój edukacji prawniczej. Po zakończeniu części merytorycznej odbyło się Zgromadzenie Ogólne ELFA, podczas którego wybrano nowy zarząd stowarzyszenia.

Konferencja była znakomitą okazją do wymiany doświadczeń dydaktycznych, refleksji nad przyszłością kształcenia prawniczego oraz nawiązania nowych kontaktów, które zaowocowały kolejnymi umowami w ramach programu Erasmus+ i umowami o współpracy.

Jarosław Kostrubiec

Archiwum prywatne

Przedstawicielki Centrum Promocji na Università degli Studi Link w Rzymie

W dn. 24–28 marca 2025 r. przedstawicielki Centrum Promocji: Magdalena Bis, Małgorzata Czarnomska i Magdalena Drwal wzięły udział w wizycie studyjnej w Università degli Studi Link w Rzymie. Wyjazd odbył się w ramach programu szkoleniowej mobilności akademickiej Erasmus+.

Głównym celem pobytu było podniesienie kompetencji i wymiana doświadczeń w ramach uczelnianych biur karier oraz jednostek zajmujących się promocją i rekrutacją na studia. Spotkania, warsztaty oraz konsultacje pozwoliły m.in. na wymianę *know-how* w zakresie doradztwa zawodowego i budowania marki uczelni wśród uczniów, studentów i absolwentów.

Wizyta studyjna obejmowała m.in. prezentacje działań obu uczelni, analizę projektów podejmowanych w odpowiedzi na zapotrzebowanie rynku pracy, konsultacje dotyczące sposobów dotarcia oraz odpowiedzi na potrzeby różnych grup docelowych, porówna-

nie narzędzi i strategii marketingowych odnoszących się do rekrutacji i promocji.

Cenna była również możliwość obserwacji sposobów angażowania absolwentów w działania mentoringowe i rozwojowe na rzecz studentów. Zespół wziął też udział w konsultacjach dotyczących przygotowania CV oraz poznał funkcjonowanie wybranych wydziałów uczelni w kontekście współpracy z otoczeniem gospodarczym.

Analizy wskazały, że zróżnicowanie oferty pozwala na dostosowanie wsparcia do indywidualnych potrzeb i etapów rozwoju akademickiego i zawodowego studentów. Jednym z ciekawych rozwiązań stosowanych przez tamtejszy uniwersytet jest platforma internetowa wspierająca proces monitorowania zaangażowania studentów, wykorzystywana również we współpracy z partnerami zewnętrznymi.

Ponadto w ramach wizyty studyjnej pracowniczki UMCS zostały włączone m.in. w działania w ramach inicjatywy „The Reskilling Consortium”, której włoska uczelnia była gospodarzem. Międzynarodowe konsorcjum skupia uczelnie i partnerów branżowych z Europy w celu przeciwdziałania niedoborom kompetencji w sektorze turystyki i hotelarstwa (m.in. poprzez mikrokursy podnoszące kwalifikacje). Poruszono również temat rozwoju zielonych technologii i nowoczesnych systemów kontroli w branży hotelarskiej.

Wizyta była doskonałą okazją do nawiązania kontaktów i poszukiwania inspiracji do dalszego rozwoju współpracy międzynarodowej na UMCS.

Magdalena Drwal

Konferencja nt. ochrony praw dzieci

24 kwietnia 2025 r. odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Praktyczna pt. „Zapewnienie zasady godności dziecka: przeciwdziałanie przemocowym metodom wychowania”, którą zainaugurował prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS. Spotkanie zostało zorganizowane w trybie hybrydowym w Odeskim Państwowym Uniwersytecie Spraw Wewnętrznych w Ukrainie w ramach umowy o współpracy podpisanej 20 marca pomiędzy UMCS a OPUSW.

Motywy przewodnim konferencji była ochrona praw dzieci i przeciwdziałanie przemocy. Spotkanie skierowane było do przedstawicieli organizacji społecznych, administracji publicznej oraz polskiego i ukraińskiego środowiska akademickiego.

Archiwum organizatorów

W gronie prelegentów znalazły się przedstawiciele Instytutu Pedagogiki UMCS z Katedry Wczesnej Edukacji: dr hab. Jolanta Andrzejewska, prof. UMCS i dr hab. Barbara Bilewicz, prof. UMCS. Tematem ich wystąpienia była „Przestrzeń edukacyjna przyjazna rozwojowi dziecka”.

Maciej Cieciora

Współpraca z firmą NATUREL

2 kwietnia 2025 r. w Instytucie Nauk Chemicznych odbyło się spotkanie zainicjowane przez pracowników Katedry Radiochemii i Chemii Środowiskowej oraz Katedry Chemii Nieorganicznej. Gościem była prezes firmy NATUREL lek. Oksana Yesypchuk. Przedsiębiorstwo, którego główna działalność koncentruje się na rynku ukraińskim w Czerniowcach, od ubiegłego roku dynamicznie rozwija swój oddział w Piasecznie pod Warszawą.

Celem spotkania było omówienie możliwości nawiązania oraz rozwijania współpracy pomiędzy naukowcami z UMCS a przedstawicielami firmy. Szczególny nacisk położono na potencjalną komercjalizację wyników badań naukowych oraz wdrażanie innowacyjnych rozwiązań we współpracy z międzynarodowym otoczeniem gospodarczym. W trakcie prezentacji pracownicy INCh przedstawili bogate zaplecze aparaturowe swoich katedr oraz własne receptury produktów kosmetycznych, które w przyszłości mogą wzbogacić ofertę firmy NATUREL.

Fot. Justyna Podkowiak

Istotnym punktem wydarzenia było podpisanie listu intencyjnego o współpracy pomiędzy firmą NATUREL a naszym Uniwersytetem. Dokument ten symbolicznie otwiera nowy etap intensyfikacji działań na styku nauki i przemysłu.

W spotkaniu wzięła udział dyrekcja oraz pracownicy Instytutu Nauk Chemicznych i Wydziału Chemii: prof. dr hab. Małgorzata Grabarczyk, dr hab. Katarzyna Szymczyk, prof. UMCS, dr hab. Agnieszka Gładysz-Płaska, prof. UMCS, dr hab. Ewa Skwarek, prof. UMCS, prof. dr hab. Małgorzata Wiśniewska, dr Viktoria Paientko, dr hab. Rafał Typek i dr Michał Dybowski.

Adrian Skubiszewski

Wyjazd studyjny do Naczelnego Sądu Administracyjnego

18 marca 2025 r. studenci Wydziału Prawa i Administracji mieli okazję uczestniczyć w charakterze publiczności w rozprawach Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Wyjazd został zorganizowany w ramach działalności Studenckiego Koła Naukowego Prawa Podatkowego dzięki zaproszeniu prof. dr. hab. Antoniego Hanusza, kierownika Katedry Prawa Finansowego, sędziego NSA w Izbie Finansowej, który w tym dniu pełnił funkcję przewodniczącego składu orzekającego. W składzie sędziowskim zasiadli również: sędzia NSA Małgorzata Wolf-Kalamala oraz sędzia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego Krzysztof Kandut, delegowany do pełnienia obowiązków w NSA. W wyjeździe uczestniczyła opiekun koła mgr Agata Kowalska, asystentka w Katedrze Prawa Finansowego.

Na pierwszym posiedzeniu NSA rozpoznawał skargę kasacyjną od wyroku WSA w Gdańsku. Konieczne było ustalenie, czy podatnikowi będącemu rezydentem podatkowym przysługiwało prawo do skorzystania z ulgi abolicyjnej. NSA podzielił stanowisko sądu I instancji i oddalił skargę kasacyjną oraz zasądził zwrot kosztów postępowania.

Przedmiotem kolejnego posiedzenia było rozpoznanie skargi kasacyjnej od wyroku WSA w Warszawie, który orzekał w przedmiocie indywidualnej interpretacji dotyczącej podatku dochodowego od osób fizycznych. Urząd Marszałkowski, będący płatnikiem podatku, zwrócił się do Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z pytaniem, czy kwoty zwrotu kosztów używania samochodu prywatnego do celów służbowych oraz kosztów noclegu, z którego pracownik ko-

rzyszał podczas wykonywania czynności służbowych, stanowią dla pracownika przychody ze stosunku pracy. WSA uchylił wydaną interpretację podatkową, jednak NSA podzielił stanowisko organu podatkowego, oddalając skargę kasacyjną i wydając wyrok uchylający orzeczenie sądu I instancji oraz zasądzały zwrot kosztów postępowania.

Ostatnie z posiedzeń, w którym uczestniczyli studenci, dotyczyło skargi kasacyjnej. Jej przedmiotem była indywidualna interpretacja przepisów prawa podatkowego, która dotyczyła

zaliczenia kwoty zadośćuczynienia wypłaconej byłemu pracownikowi, będącej wynikiem ugody zawartej przed sądem, do kosztów uzyskania przychodów w świetle art. 15 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. NSA podzielił stanowisko WSA, oddalając skargę kasacyjną i zasądzały zwrot kosztów postępowania.

Wyjazd do NSA w Warszawie był dla

większości studentów nowym doświadczeniem. Dzięki pogłębionej i przystępnej prezentacji stanów faktycznych i prawnych przez skład sędziowski studenci mogli zrozumieć skomplikowane zagadnienia materialnego i formalnego prawa podatkowego. Był to również swoisty sprawdzian zdobytej przez nich dotychczas wiedzy. Zrozumienie materii rozstrzyganych spraw wymagało sięgnięcia do podstawowych zagadnień z zakresu prawa cywilnego, administracyjnego, handlowego i gospodarczego, a także prawa międzynarodowego publicznego. Poza obecnością na sali rozpraw studenci mogli zwiedzić gmach budynku NSA.

*Aleksandra Goraj
Karol Góra*

Fot. Agata Kowalska

Światowy Dzień Ziemi 2025 na UMCS

Obchody Światowego Dnia Ziemi 2025 na UMCS odbywały się pod hasłem „Po zrównoważonej stronie mocy”. Miały wyjątkową, zróżnicowaną formułę i trwały aż 4 dni.

24 kwietnia 2025 r. odbyła się inauguracja wydarzenia połączona z odczytem Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Mgr Kamil Stepuch z Fundacji Dla Przyrody opowiedział o wędrówkach lubelskich żurawi.

25 kwietnia na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej odbyła się główna część obchodów. Składało się na nią ponad 50 różnych zajęć: wykładów, prelekcji, warsztatów, gier terenowych i projekcji filmów przyrodniczych. Wydarzenie otworzyła dziekan dr Jolanta Rodzoś, prof. UMCS. Głos zabrał także rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski. Do najciekawszych punktów programu należały dwa wykłady gościa specjalnego, podróżnika Piotra Strzeżysza pt. „Świat na rowerze” oraz debata popularnonaukowa „Co z tą energią” z udziałem ekspertów z branży energetycznej, samorządowców i naukowców. Pozostałe zajęcia zostały przygotowane przez pracowników i studentów Wydziału oraz gości z instytucji zewnętrznych, takich jak Roztoczański i Poleski Park Narodowy, Lasy Państwowe (Nadleśnictwa: Baligród, Gościeradów, Janów Lubelski), Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych i Zespół Parków Krajobrazowych w Przemyśle, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Lublinie, Medyczne Studium Zawodowe im. S. Liebharta w Lublinie oraz Mobilny Tar-

tak Podedwórze. W wydarzeniu wzięli również udział pracownicy z zaprzyjaźnionych jednostek UMCS – Wydziału Biologii i Biotechnologii, Ogrodu Botanicznego i Uniwersytetu Dziecięcego. Odwiedziło nas około 800 uczniów z 30 szkół z województwa lubelskiego i nie tylko. Gości witali i oprowadzali po budynku studenci. Na odwiedzających czekał słodki poczęstunek. Dodatkowo zapewniono możliwość skorzystania ze specjalnego roweru stacjonarnego do ładowania urządzeń mobilnych.

Podczas wydarzenia zostały ogłoszone wyniki konkursu filmowego „Wiosenne obrazy i dźwięki natury” dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Zadaniem uczestników było przygotowanie filmu pokazującego piękno natury, ale i zagrożenia dla przyrody w województwie lubelskim. Na konkurs nadesłano 18 prac wykonanych przez 42 uczestników z całego regionu. Filmy były zróżnicowane pod względem jakości technicznej i wartości merytorycznej, ale wszystkie ukazały wrażliwość uczniów na piękno przyrody. Jury przyznało 3 główne nagrody i 7 wyróżnień. Pierwsze miejsce zajęły uczennice z Zespołu Szkół nr 1 im. W. Grabskiego w Lublinie za film *Wiosenny Cykl Dnia*, drugie miejsce – uczennice z I Liceum Ogólnokształcącego im. Bohaterów Porytowego Wzgórza w Janowie Lubelskim za film *Wiosna w Województwie Lubelskim*, zaś trzecia nagroda trafiła do uczennicy z I Liceum Ogólnokształcącego im. T. Kościuszki we Włodawie za film *Spokój duszy*. Filmy można obejrzeć na stronie Wydziału.

Kolejną część obchodów stanowił wyjazd do Lasów Janowskich na akcję sadzenia lasu przez studentów i pracowników. Dzięki uprzejmości Nadleśnictwa Janów

Fot. Michał Zembrzycki

Fot. Michał Zembrzycki

Lubelski oraz Ośrodka Edukacji Ekologicznej Lasy Janowskie udało się posadzić około 5400 sadzonek sosny na obszarze 1 ha. Mamy nadzieję, że za kilkadziesiąt lat wyrośnie w tym miejscu „Las studentów i pracowników Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS”. W pobliżu rośnie już (posadzony w 2024 r.) „Las Geografów UMCS”. W ten sposób uczczono Dzień Ziemi i 80-lecie geografii lubelskiej oraz przyczyniono się do zazielenienia naszej planety. Po akcji był czas na ognisko oraz zasłużony odpoczynek. Ponadto studenci i pracownicy mogli poznać osobliwości przyrodni-

cze Lasów Janowskich podczas wyprawy kajakowej, rowerowej lub spaceru dookoła Zalewu Janowskiego.

Światowy Dzień Ziemi 2025 na UMCS został objęty wieloma patronatami, w tym Rektora UMCS oraz Prezydenta Miasta Lublin. Szczególne podziękowania należą się Narodowemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie za dofinansowanie przedsięwzięcia w ramach Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej.

Michał Zembrzycki

Wykład płk. Tomasza Czekirdy

2 kwietnia 2025 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbył się gościnny wykład płk. Tomasza Czekirdy – głównego specjalisty Zarządu Inżynierii Wojskowej Inspektoratu Rodzajów Wojsk Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych. Wydarzenie zostało zorganizowane przez dr hab. Annę Moraczewską z Instytutu Stosunków Międzynarodowych.

Podczas wykładu pt. „Narodowy Program Odstraszania i Obrony »Tarcza Wschód« – założenia i ramy programu, wymiar militarny i społeczny” gość zaprezentował rolę i miejsce Sił Zbrojnych RP w systemie bezpieczeństwa państwa, a także ich zadania w nowym porządku geopolitycznym. Słuchacze mogli dowiedzieć się więcej nt. udziału SZ RP w zabezpieczaniu granicy Polski z Białorusią, wsparcia udzielonego Straży Granicznej czy technicznych zabezpieczeń na wschodnim i północnym odcinku granicy naszego państwa.

Zasadniczym tematem wystąpienia był Narodowy Program Odstraszania i Obrony „Tarcza Wschód” na lata 2024–2028. Zakłada on budowę kompleksowego systemu obronnego na wschodniej granicy Polski, będącej jednocześnie zewnętrzną granicą Unii Europejskiej. System ten obejmuje budowę fizycznych fortyfikacji, wykorzystanie naturalnych przeszkód terenowych, rozwój systemów antydronowych oraz wzmocnienie

systemów wykrywania i rozpoznania. Wykorzystanie zarówno tradycyjnych metod (np. betonowych zapór, rowów przeciwczołgowych), jak i zaawansowanych technologii (w tym elementów środowiska naturalnego oraz zaawansowanych systemów technicznych) ma na celu stworzenie wielowarstwowej i skutecznej bariery obronnej Polski na wschodzie. Gość nawiązał również do niedawnej decyzji Polski i państw bałtyckich o wypowiedzeniu Konwencji Ottawskiej, co ma swoje uzasadnienie z punktu widzenia podnoszenia odporności państwa, jednak jest problematyczne ze względów humanitarnych.

Pod koniec wykładu studenci i pracownicy mogli zadawać pytania płk. Tomaszowi Czekirdzie.

Anna Moraczewska

Fot. Ilor Kołsiński

Fot. Elturus Studio

Sukces siatkarek DRS AZS UMCS

Lubelskie siatkarki pracowały na ten sukces od wielu miesięcy. Zwyciężyły w turnieju finałowym i wywalczyły awans do II ligi kobiet w sezonie 2024/2025.

Droga po awans była kręta i wyboista. W rundzie zasadniczej zdarzały się wpadki, ale nie miały one wielkich konsekwencji. Na szczeblu centralnym margines błędu był już jednak naprawdę niewielki. Turniej półfinałowy był sporym wyzwaniem, ale etap finałowy to już była prawdziwa jazda bez trzymanki.

Cztery mocne ekipy i tylko jedno miejsce premiujące, więc trójka wracała do domu z ogromnym niedosytem. Do walki w turnieju w Ozorkowie poza lubliniankami przystąpiły zawodniczki MGLKS Sobieski Oława, UKS Piątka Turek oraz gospodynie imprezy z UKS Ozorków. Akademiczki nie były faworytkami, ale można było je określić nieoczywistymi kandydatkami do awansu.

„Przejeżdżają cztery drużyny, które już są po tej pierwszej weryfikacji na szczeblu centralnym. Z turnieju finałowego wychodzi do II ligi jedna drużyna, czyli z czterech tylko jedna tak naprawdę wyjedzie szczęśliwa i ze zrealizowanym celem. [...] Turnieje te stoją na poziomie średniej półki z II ligi, a do tego po prostu trzeba ostatecznie wygrywać w finale bez marginesu na potknięcie

– przyznał trener Wojciech Ignatiuk.

Początkowo akademikom powinna się noga w starciu z MGLKS Sobieski Oława. Rywalki wygrały dwie pierwsze partie, co postawiło podopieczne Wojciecha Ignatiuka w niezbyt komfortowej sytuacji. Mimo to akademikzki doprowadziły do tie-breaka. W nim jednak skuteczniejsze były przeciwniczki, co oznaczało, że zielono-białe rozpoczęły zmagania od porażki 2–3. Lepiej poradziły sobie za to kolejnego dnia, gdy rozbiły gospodynie turnieju 3–0. To oznaczało, że o awansie zadecyduje starcie DRS AZS UMCS Lublin z UKS Piątka Turek. To było najbardziej wymagające spotkanie dla akademikzek, bo walka toczyła się punkt za punkt. Na koniec jednak to lubelskie siatkarki mogły się cieszyć z awansu, dzięki triumfowi 3–1. Tytuł MVP tego kluczowego spotkania przyznano Idzie Barczewskiej.

„Udało nam się sprowadzić naszą upragnioną II ligę z powrotem do Lublina. Co do samych zawodów, to przyjechałyśmy w piątek, zagrałyśmy bardzo dobry mecz, który niestety przegrałyśmy 2–3. Nie ukrywam, że byłyśmy po nim troszeczkę podłamane, bo wiedziałyśmy, że z całego turnieju wychodzi tylko jedna drużyna. Staraliśmy się zmotywować i w sobotę wyjść na jak najwyższych obrotach na mecz. Udało nam się to i wygrałyśmy 3–0. Nie było większych problemów i wiedziałyśmy, że tak naprawdę wszystko będzie zależało od kolejnego dnia. Staraliśmy się nie analizować punktów, miejsca w tabeli oraz tego, jak wypadły inne drużyny. Chcieliśmy po prostu wyjść i zagrać jak najlepszą siatkówkę w niedziele. Wygrałyśmy ten mecz 3–1 po bardzo zaciętej walce w końcówce. Ostatecznie, z przyjemnością to mówię, że mamy II ligę w Lublinie

– podsumowała Iga Barczewska, siatkarka DRS AZS UMCS Lublin.

Rafał Małyś

Studenci produkcji medialnej odwiedzili łódzką filmówkę

16 kwietnia 2025 r. 50 studentów III roku produkcji medialnej uczestniczyło w wyjeździe do Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi. Wyjazd został zorganizowany przy wsparciu prof. szt. film. Nataszy Ziółkowskiej-Kurczuk, ze środków dziekana Wydziału Politologii i Dziennikarstwa dr hab. Eweliny Podgajnej, prof. UMCS. Opiekę nad grupą sprawował dr hab. Jakub Nowak, prof. UMCS.

Na uczelni studentów powitał kanclerz PWSFTviT mgr Igor Duniewski. Następnie uczestnicy wzięli udział w zajęciach prowadzonych przez dr. Macieja Kozłowskiego na hali zdjęciowej ze studentami I roku sztuki operatorskiej. W sali projekcyjnej obejrzeni pokaz etiud absolwentów, wśród których znalazły się takie dzieła jak *Uśmiech zębiczny* Romana Polańskiego i animacja Michała Poniedziałkiego *Film, że mucha nie siada*.

Po projekcji wszyscy zasiedli na słynnych schodach, z których skakał Roman Polański i na których znajdują się tabliczki z nazwiskami znanych twórców filmo-

Fot. Julia Romanek

wych, m.in. Polańskiego, Andrzeja Wajdy i Janusza Morgensterna. Tam kanclerz PWSFTviT opowiadał o historii uczelni oraz licznych możliwościach, które oferuje. Studenci mogli także zobaczyć archiwum PWSFTviT oraz oryginalne „puszki” zawierające najstarsze produkcje powstałe na terenie szkoły.

Następnie żacy odwiedzili Muzeum Kinematografii w Łodzi, gdzie dowiedzieli się o początkach filmu oraz samego budynku muzeum. Mogli też poczuć atmosferę planu filmowego, ponieważ kręcono tam sceny do kultowych polskich produkcji, takich jak np. *Ziemia obiecana*.

Zwiedzanie Łodzi zakończył spacer po Księżym Młynie – unikatowym kompleksie architektonicznym z XIX w., będącym jednym z najcenniejszych zabytków przemysłowych w Polsce.

*Maria Czajkowska
Paulina Prochorowska*

Egzaminy telc dual B1–B2 z języka polskiego w CJKP

The European Language Certificates (TELC) to system egzaminacyjny opracowany w odniesieniu do Common European Framework of Reference (CEFR) Rady Europy, obejmujący 11 języków. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 maja 2023 r. w sprawie wykazu poświadczeń znajomości języka polskiego potwierdzających znajomość tego języka wymaganą do udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, certyfikat językowy telc GmbH WBT

Weiterbildungs-Testsysteme GmbH (TELC) staje się oficjalnym dokumentem potwierdzającym umiejętność posługiwania się językiem polskim.

Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS od kilkunastu lat przeprowadza państwowe egzaminy certyfikatowe z języka polskiego jako obcego. W kwietniu 2024 r. poszerzyło swoją ofertę o egzaminy telc dual B1–B2 z języka polskiego, przeprowadzane na podstawie uprawnień licencyjnych nadanych przez telc GmbH. Egzamin jest koordynowany przez Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych, a przeprowadzają go wykładowcy CJKP posiadający licencję egzaminatora TELC. Od kwietnia 2024 r. odbyło się 5 sesji egzaminacyjnych, do których przystąpiło blisko 40 osób z Ukrainy, Białorusi, Gruzji, Kazachstanu, Tadżykistanu, Chin i USA. Informacje dotyczące egzaminu umieszczone są na stronie internetowej CJKP.

Magdalena Rumińska

Spotkanie z przedstawicielami służby cywilnej

15 kwietnia 2025 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa gościli Anita Noskowska-Piątkowska – szefowa służby cywilnej oraz Kamil Rodzik – zastępca dyrektora w Departamencie Służby Cywilnej w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, a jednocześnie absolwent stosunków międzynarodowych na UMCS. W ramach wizyty goście przeprowadzili spotkanie ze studentami pt. „Wszystko, co chciał(a)byś wiedzieć o służbie cywilnej, ale boisz się zapytać”. Wydarzenie stanowiło wyjątkową okazję do rozmowy o roli, znaczeniu i perspektywach zawodowych w korpusie służby cywilnej.

Gości w murach Wydziału powitali: dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak, prof. UMCS – prodziekan ds. studenckich oraz dr Wojciech Maguś – zastępca dyrektora Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach. Po krótkim spotkaniu z władzami prelegenci udali się do auli, gdzie czekali na nich studenci zainteresowani realiami pracy w administracji publicznej.

Podczas wystąpienia szefowa służby cywilnej podkreślała, że praca w administracji publicznej to zajęcie o dużym znaczeniu społecznym – jej celem jest realna poprawa jakości życia obywateli i odpowiedzialne kształtowanie rzeczywistości. Zaznaczyła, że każdy urzędnik – niezależnie od zajmowanego stanowiska – dokłada swoją cegiełkę do rozwoju państwa. Wska-

zała również na ogromną różnorodność zadań realizowanych w ramach służby cywilnej oraz fakt, że zatrudnienie w jej strukturach mogą znaleźć absolwenci niemal każdego kierunku studiów.

Goście zwracali uwagę na polityczną neutralność korpusu służby cywilnej oraz na potrzebę inwestowania w administrację publiczną jako filaru sprawnie funkcjonującego państwa. Poruszono również zagadnienia związane z procesem rekrutacji oraz przedstawiono wady i zalety pracy w korpusie. W szczególności sposób podkreślono rolę młodego pokolenia w budowaniu nowoczesnej i otwartej administracji. Jak zaznaczyła Anita Noskowska-Piątkowska, młodzi pracownicy wnoszą do służby cywilnej świeże spojrzenie, nowe pomysły i energię, a ich obecność jest niezbędna dla dalszego rozwoju sektora publicznego. Z tego względu gorąco zachęcała studentów do podejmowania praktyk i staży w urzędach administracji publicznej.

Spotkanie zakończyła otwarta sesja pytań i odpowiedzi. Studenci poruszyli m.in. temat równowagi między pracą a życiem prywatnym oraz problem wypalenia zawodowego. Goście przyznali, że to realne wyzwanie również w służbie cywilnej, choć dotyczy ono szeroko pojętego rynku pracy, nie tylko administracji.

Ihor Kolisnichenko

Fot. Ihor Kolisnichenko

Fot. Ihor Kolisnichenko

Fot. Michał Piat

Fot. Michał Piat

Dzień Logistyka

4 kwietnia 2025 r. na Wydziale Ekonomicznym odbył się Dzień Logistyka. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Studenckie Koło Naukowe Logistyk UMCS i zgromadziło studentów, uczniów oraz przedstawicieli świata biznesu.

Spotkanie otworzył prof. dr hab. Zbigniew Pastuszak – prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką. Następnie głos zabrał dr hab. Marcin Lipowski, prof. UMCS – dziekan WE. Na zakończenie części oficjalnej przemówiła dr Katarzyna Budzyńska – opiekun Studenckiego Koła Naukowego Logistyk.

W programie wydarzenia znalazły się prelekcje przedstawicieli firm i instytucji z branży logistycznej, takich jak: Stokrotka sp. z o.o., Lubelski Węgiel Bogdanka S.A., Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Lublinie, KOSTAL Industrie Elektrik Poland sp. z o.o. oraz TEWA Temperature Sensors. Poruszono tematy związane z funkcjonowaniem sieci logistycznych, logistyką wewnętrzną, rozwojem transportu niskoemisyjnego oraz nowoczesnymi narzędziami informatycznymi wspierającymi produkcję i dystrybucję.

W Dniu Logistyka wzięli udział uczniowie Zespołu Szkół Transportowo-Komunikacyjnych im. Tadeusza Kościuszki w Lublinie oraz studenci Wydziału, którzy mieli okazję poszerzyć swoją wiedzę, poznać realia pracy w logistyce i nawiązać kontakt z praktykami branży.

Katarzyna Budzyńska

Warsztaty miejskie

W kwietniu 2025 r. odbyły się kolejne warsztaty z cyklu „Lublin – miasto twoich pomysłów”, realizowane przy wsparciu finansowym Gminy Lublin w ramach programu „Akademicki Lublin”, które poprowadziła dr Dagmara Kociuba z Katedry Gospodarki Przestrzennej wraz z członkami Studenckiego Koła Naukowego Planistów „SmartCity”.

7 kwietnia odbyły się warsztaty pt. „Moje idealne miasto” dla uczniów III Liceum Ogólnokształcącego im. Unii Lubelskiej w Lublinie pod opieką Ewy Szabłowskiej. 8 i 29 kwietnia gościliśmy uczniów z XXIII Liceum Ogólnokształcącego im. Nauczycieli Tajnego Nauczania w Lublinie pod opieką Kamili Frydrych, którzy wzięli udział w warsztatach pt. „Eco City” i „Moje idealne miasto”. 28 kwietnia uczniowie z XIV

Liceum Ogólnokształcącego w ZSO nr 1 im. Zbigniewa Herberta w Lublinie pod opieką Moniki Garbacz uczestniczyli w warsztatach „Moje idealne miasto”.

Młodzież poznała rozwiązania, które cechują dobrze zaprojektowane i przyjazne dla mieszkańców miasta, przykłady dobrych praktyk w projektowaniu, sposoby poprawy dostępności przestrzeni dla różnych grup, rozwiązania z zakresu transportu oraz metody tworzenia przestrzeni publicznych dla pieszych i rowerzystów, a także wdrażania zielono-błękitnej infrastruktury. Zapoznała się z przykładami miast, które zajmują najwyższe pozycje w światowych rankingach pod względem jakości i komfortu życia oraz przykładami proekologicznych i prospołecznych rozwiązań w przestrzeni miejskiej.

Uczniowie zastosowali wiedzę w praktyce, projektując swoje wizje idealnych i ekologicznych miast. Zwycięskie zespoły otrzymały nagrody, a pozostali uczestnicy gadżety promujące projekt oraz certyfikaty. Nagrodzone projekty zostaną wyeksponowane w szkołach.

Dagmara Kociuba

Akademia Programowania UMCS

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej już po raz czwarty zorganizował Akademię Programowania UMCS – konkurs dla uczniów szkół średnich, którzy chcieli sprawdzić swoje umiejętności algorytmiczne i programistyczne.

W tegorocznej edycji wzięło udział ponad 400 uczniów z 75 szkół z całego kraju. Na Akademię Programowania składa się kurs z podstaw programowania, który kończy się certyfikatem z oceną, Konkurs Algorytmów i Struktury Danych oraz zestaw materiałów edukacyjnych wzbogaconych o krótkie wykłady z programowania, algorytmów oraz współczesnych wyzwań informatyki.

Konkurs Algorytmów i Struktury Danych składa się z dwóch etapów. W pierwszym uczestnicy zmierzali się z zestawem zadań algorytmicznych, wymagających znajomości struktur danych oraz efektywnego rozwiązywania problemów programistycznych. W drugim etapie zadaniem było rozwiązanie bardziej zaawansowanych problemów, które testowały nie tylko zdolności techniczne, ale również kreatywność w wyszukiwaniu optymalnych rozwiązań. Odbył się on 5 kwietnia 2025 r. w Instytucie Informatyki Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki.

Laureatami tegorocznej edycji zostali: Konrad Kmiecik (III LO w Tarnowie), Bartosz Woś (I LO w Lublinie), Dawid Lebryk (III LO w Tarnowie), Julia Juras

(III LO w Tarnowie), Aleksander Olszewski (I LO w Lublinie), Bartosz Wójtowicz (I LO w Lublinie), Mateusz Siwek (ZSZ I i II LO we Włodawie) i Grzegorz Martyna (I LO w Lublinie)

Na zwycięzców czekały atrakcyjne nagrody, ufundowane m.in. przez Orange. Wśród nagród znajdowały się złote indeksy dające możliwość studiowania na UMCS, smartfony i inne gadżety, które mają na celu wsparcie młodych talentów w dalszym rozwoju.

Konkurs organizowany jest corocznie przez Instytut Informatyki i stanowi jedno z bardziej rozpoznawalnych wydarzeń programistycznych w naszym regionie promujących informatykę i algorytmikę wśród młodzieży.

Tegoroczna i poprzednia edycja kładły szczególny nacisk na dostępność, aby umożliwić udział jak największej grupie uczniów. Wszystkie materiały konkursowe oraz nagrania były opatrzone napisami w języku polskim, ukraińskim oraz Polskim Języku Migowym. Podczas finału zapewniona była także obecność tłumacza PJM oraz napisy na żywo.

Projekt był dofinansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu Społeczna Odpowiedzialność Nauki II, co umożliwiło jego realizację na wysokim poziomie merytorycznym i organizacyjnym.

Anna Gajos-Balińska

Fot. Michał Piłat

Fot. Michał Piłat

Konkurs Biochemiczny

Już po raz 16. na Wydziale Biologii i Biotechnologii odbył się Konkurs Biochemiczny, w którym wzięli udział uczniowie i uczennice ze szkół średnich. Po raz pierwszy zorganizowano go 2010 r., a dotychczas udział w nim wzięło prawie 2200 młodych pasjonatów i pasjatek biochemii. Konkurs Biochemiczny jest jedynym tego rodzaju wydarzeniem w Polsce i został objęty honorowym patronatem Jarosława Stawiarskiego – marszałka województwa lubelskiego, Krzysztofa Żuka – prezydenta miasta Lublin i Tomasza Szablowskiego – lubelskiego kuratora oświaty.

Konkurs został przeprowadzony w dwóch etapach. Pierwszy etap zdalny odbył się 12 marca 2025 r. i uczestniczyło w nim 176 osób z 59 szkół. Etap finałowy odbył się stacjonarnie 11 kwietnia. Wzięło w nim udział 55 osób z 28 szkół. Do tegorocznej edycji Konkursu zgłosiły się osoby z 10 województw z takich miejscowości jak: Adamów, Biała Podlaska, Biłgoraj, Chełm, Elbląg, Janów Lubelski, Jarosław, Katowice, Koluszki, Kołobrzeg, Krasnystaw, Kraśnik, Lubawa, Lublin, Łódź, Łuków, Nisko, Oleśnica, Puławy, Racibórz, Radzyń Podlaski, Ryki, Sulejówkę, Tarnów, Tomaszów Lubelski, Toruń, Warszawa, Wrocław, Zamość, Zgorzelec.

Laureatami i laureatkami XVI Konkursu Biochemicznego zostały następujące osoby:

- I miejsce – Oliwier Smułka z I LO im. J. Słowackiego w Oleśnicy,
- II miejsce – Weronika Słowik z Prywatnego LO im. Królowej Jadwigi w Lublinie,
- III miejsce – Tymon Wójtowicz z I Społecznego LO im. Unii Europejskiej w Zamościu,
- I wyróżnienie – Igor Jarczyński z III LO im. Unii Lubelskiej w Lublinie,
- II wyróżnienie – Maksymilian Młynarczyk z I LO im. M. Kopernika w Łodzi,
- III wyróżnienie – Ilia Shevchenko z XIV LO im. S. Staszica w Warszawie,
- IV wyróżnienie – Paulina Rośczał z I LO im. M. Kopernika w Łodzi.

W czasie sprawdzania prac konkursowych uczestnicy wysłuchali wykładu „Owady w badaniach biomedycznych” dr. Michała Sułka z Katedry Wirusologii i Immunologii. Ofertę dydaktyczną Wydziału przedstawiła prodziekan dr hab. Małgorzata Marczał, prof. UMCS. W uroczystym wręczeniu nagród laureatom i nauczycielom wzięli udział dziekan dr hab.

Fot. Marta Rumnowicz-Stefaniuk

Fot. Marta Rumnowicz-Stefaniuk

Anna Matuszewska, prof. UMCS oraz Piotr Szczepanik z Departamentu Kultury, Edukacji i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie.

Tradycją jest losowanie upominków dla szkół. W tym roku były to: biochemiczne zestawy laboratoryjne, które trafiły do ZSP im. I.J. Paderewskiego w Sulejówku oraz do II LO z Oddziałem Dwujęzycznym im. K. Jagiellończyka w Elblągu, a także zestaw podręczników związanych z biochemią, który otrzymało I LO w Radzynie Podlaskim.

Dziękujemy sponsorom, którzy wsparli organizatorów Konkursu. Fundatorami nagród byli: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Marszałek Województwa Lubelskiego, Prezydent Miasta Lublin, Fundacja TYGIEL, Państwowe Wydawnictwo Naukowe oraz Drukarnia DRUKURS ze Świdnika. Podziękowania kierujemy również do pracowników Katedry Biochemii i Biotechnologii oraz do studentów i pozostałych pracowników Wydziału Biologii i Biotechnologii.

Anna Jarosz-Wilkotańska

Fot. Rainbow

Fot. Rainbow

51. Olimpiada Geograficzna w Lublinie

W dn. 10–13 kwietnia 2025 r. w Lublinie odbyły się zawody finałowe 51. Olimpiady Geograficznej. Wydarzenie to, zainicjowane przez prof. dr hab. Annę Dylkową, organizowane jest od 1974 r. przez Polskie Towarzystwo Geograficzne. Olimpiada finansowana jest z dotacji Ministerstwa Edukacji Narodowej. W 2025 r. partnerem głównym była firma Rainbow.

Gospodarzem Olimpiady w tym roku było I LO im. Stanisława Staszica w Lublinie. W jej przygotowanie i organizację zaangażowanych było 7 pracowników Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej: dr hab. Teresa Brzezińska-Wójcik, prof. UMCS (przewodnicząca Komitetu Okręgowego w Lublinie oraz członek Komitetu Głównego), dr Renata Krukowska, dr Katarzyna Mięsiak-Wójcik, dr Jarosław Pietruczuk, dr Magdalena Suchora, dr Sylwester Wereski i dr Paweł Wojtanowicz.

W zawodach finałowych wzięło udział 124 uczniów szkół średnich z Polski, w tym 16 z województwa lubelskiego. Uroczyste otwarcie 51. Olimpiady Geograficznej odbyło się 10 kwietnia w Centrum ECOTECH-COMPLEX UMCS. Patronatem honorowym wydarzenie objął rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski.

11 kwietnia przed południem, po wylosowaniu numerów kodowych, uczniowie przystąpili do pisemnej części konkursu, składającej z trzech podejść. Za-

wody odbywały się w I LO im. S. Staszica w Lublinie. Po południu tego samego dnia wzięli udział w drużynowym konkursie terenowym pod opieką jurorów Komitetu Głównego i wolontariuszy. Wieczorem wysłuchali wykładu „Polesie – obszar wyjątkowych walorów przyrodniczych i wielu konfliktów”, wprowadzającego do sobotnich zajęć terenowych.

12 kwietnia uczniowie uczestniczyli w obowiązkowych zajęciach terenowych na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim. Zapoznali się z ekosystemami zbiorników wodnych o różnej genezie: Jeziora Sumin (kras kredy piszącej), Jeziora Wytyckiego (zamienionego na zbiornik retencyjny kanału Wieprz–Krzna), Jeziora Moszne (zarastającego torfowiskiem przejściowym, tworzącego pło/spleję), Zalewiska Nadrybie (wypełnianego wodą niecki z osiadania gruntu w wyniku eksploatacji węgla kamiennego). Na trasie ścieżki dydaktycznej „Dąb Dominik” poznali różne zbiorowiska leśne: bór bagienny, ols kępkowo-dolinkowy i lasy łąkowe, zwracając uwagę na okazy drzew i unikatowe rośliny. W siedzibie Poleskiego Parku Narodowego w Urszulinie uczniowie obejrzeli film o wyróżnikach przyrody Parku, wysłuchali prelekcji o wyzwaniach związanych z ochroną bioróżnorodności na jego obszarze oraz zwiedzili Ośrodek Ochrony Żółwia Błotnego, wyposażony w ciepłarki-inkubatory niezbędne w procesie inkubacji tego gatunku. Dowiedzieli się też o problemach związanych z niedoborem wody w środowisku oraz z wydobywaniem węgla kamiennego.

W tym dniu ogłoszono wyniki etapu pisemnego i konkursu terenowego oraz kwalifikacji do części ustnej zawodów.

13 kwietnia 27 zakwalifikowanych osób wzięło udział w zawodach ustnych i quizie. W uroczystości zakończenia 51. Olimpiady Geograficznej uczestniczył Tomasz

Szablowski – lubelski kurator oświaty. 97 uczestników otrzymało tytuł finalisty, a 27 – tytuł laureata. Zwycięzcą został Jarosław Augustyniak z I LO w Gliwicach. Druga lokata przypadła Ksaweremu Koperskiemu z XIV LO w Warszawie, a trzecia – Rochowi Sobczyńskiemu z III LO w Gdyni. Najlepszym reprezentantem województwa lubelskiego okazał się Michał Kochański z III LO im. Unii Lubelskiej w Lublinie.

Przechodni Puchar Olimpiady Geograficznej przez najbliższy rok będzie wyeksponowany w I LO im. S. Staszica w Lublinie. Następnym etapem zmagania laureatów będzie obóz szkoleniowo-kwalifikacyjny w maju 2025 r. Najlepsi uczestnicy wezmą udział w Międzynarodowej Olimpiadzie Geograficznej w Bangkoku w Tajlandii.

Teresa Brzezińska-Wójcik

„Próbna matura z chemii”

5 kwietnia 2025 r. Aula im. prof. Jarosława Ościaka na Wydziale Chemii wypełniła się młodzieżą gotową zmierzyć się z wyzwaniami „Próbnej matury z chemii”. To coroczne wydarzenie przyciągnęło uczennice i uczniów klas maturalnych z liceów i techników, oferując nie tylko możliwość sprawdzenia wiedzy, ale również dając przedsmak akademickiej atmosfery panującej UMCS.

Uczestników serdecznie powitali prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorota Kołodyńska oraz prodziekan WCh dr hab. Konrad Terpiłowski, prof. UMCS. W tegorocznej edycji wzięło udział 150 maturzystów – potencjalnych przyszłych studentów chemii, co świadczy o rosnącym zainteresowaniu naukami ścisłymi.

Głównym celem wydarzenia było zapoznanie młodzieży z aktualnymi wymaganiami egzaminacyjnymi z chemii oraz umożliwienie im oceny własnych umiejętności przed nadchodzącym egzaminem maturalnym. Organizatorzy chcieli również zainspirować uczniów do rozwijania swoich pasji naukowych w tej dziedzinie wiedzy.

„Próbna matura z chemii” to inicjatywa cykliczna, realizowana od 2015 r. dzięki zaangażowaniu obecnych i byłych pracowników Wydziału we współpracy z Wydawnictwem Medyk. Dzięki takim przedsięwzięciom młodzi ludzie mogą nie tylko lepiej przygotować się do egzaminu, ale także odkryć własną ścieżkę dalszego rozwoju akademickiego i zawodowego.

Adrian Skubiszewski

Fot. Michał Piłat

Fot. Michał Piłat

Turniej o Puchar JM Rektora UMCS

Turniej o Puchar JM Rektora UMCS to już tradycja podczas Drzwi Otwartych.

Impreza jest skierowana do uczniów szkół ponadpodstawowych, z roku na rok cieszy się coraz większym zainteresowaniem i bije rekordy frekwencji. Do tegorocznej edycji przystąpiło około 600 uczniów z 16 placówek.

Fot. Anna Krawczak

Fot. Michał Piat

Uczestnicy rywalizowali łącznie w 9 dyscyplinach sportowych, spośród których możemy wyodrębnić zarówno gry zespołowe, jak i konkurencje indywidualne. W związku z dużym zainteresowaniem turniej odbywał się w trzech obiektach: Centrum Kultury Fizycznej UMCS, I Liceum Ogólnokształcącym im. Stanisława Staszica oraz w Domu Studenckim „Femina”.

Uczniowie zaprezentowali wysoki poziom sportowy oraz imponowali ambicją. Rywalizację w siatkówce oraz koszykówce zdominowało V Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie, triumfując wśród kobiet i mężczyzn. Najsilniejszą męską reprezentację w futsalu wystawiło VI Liceum Ogólnokształcące im. Hugona Kołłątaja. Wśród pań natomiast nie miało sobie równych IX Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika. Ogromną determinacją w turnieju wykazało się także XXIII Liceum Ogólnokształcące im. Nauczycieli Tajnego Nauczania, które wywalczyło drugie miejsca w futsalu mężczyzn oraz w koszykówce kobiet i mężczyzn.

Jeżeli zaś chodzi o dyscypliny indywidualne, to w tenisie stołowym najlepiej czuli się reprezentanci Zespołu Szkół nr 1 im. Władysława Grabskiego. Potwierdza to zwycięstwo Antoniny Serafin w zmaganiach kobiet. Wśród panów z kolei ZS nr 1 miało dwóch przedstawicieli na podium, a byli to Jacek Kołacz i Miłosz Malinowski, którzy zajęli kolejno drugie i trzecie miejsce. Musieli jednak uznać wyższość Mariusza Watrakiewicza z XXVII Liceum Ogólnokształcącego im. Zesłańców Sybiru. W badmintonie wygrali Aleksandra Kwietniewska i Mariusz Boguta, a w turnieju szachowym najlepszy był Łukasz Tajer.

Nie zabrakło także dyscyplin integracyjnych, wśród których znalazło się pływanie, e-sport oraz boccia. Ponownie po zwycięstwo sięgnęli uczniowie V LO, którzy wygrali w pływaniu i nie mieli sobie równych w e-sporcie, bo zajęli trzy pierwsze miejsca na podium. Byli to kolejno: Igor Tomczak, Adam Kiełbasa oraz Dawid Czarnata. W popularnej dyscyplinie paralimpijskiej na naszej Uczelni, czyli boccii wyróżnił się duet Julia Głuch i Marcin Machnio.

Dziękujemy nauczycielom za zaangażowanie w promowanie aktywności fizycznej wśród uczniów i przekazywanie pasji do sportu. Dziękujemy także wolontariuszom za pomoc w organizacji turnieju.

Rafał Małyś

Konkurs Liga Młodych Menadżerów

10 kwietnia 2025 r. odbyła się Gala Finałowa konkursu Liga Młodych Menadżerów 2024/2025. W obecności dziekana Wydziału Ekonomicznego dr. hab. Marcina Lipowskiego, prof. UMCS, dyrektora Instytutu Ekonomii i Finansów prof. dr. hab. Andrzeja Miszczuka i jego zastępcy dr. hab. Tomasza Kijka, prof. UMCS zostały wręczone nagrody i dyplomy uczestnikom konkursu. Zaproszeni uczniowie, nauczyciele i goście wysłuchali wykładu Ewy Waszkiewicz (Narodowy Bank Polski Oddział w Lublinie) pt. „Mikołaj Kopernik jako Wielki Polski Ekonomista” oraz poznali ofertę dydaktyczną Wydziału.

Konkurs Liga Młodych Menadżerów został zorganizowany przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Lublinie we współpracy z Wydziałem Ekonomicznym i zrealizowany ze środków z grantu z Narodowego Banku Polskiego w ramach Programu Edukacji Ekonomicznej. Patronat nad nim sprawował lubelski kurator oświaty Tomasz Szabłowski. Głównym celem konkursu było kształtowanie i wspieranie postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży ze szkół średnich. Polegało na prowadzeniu działalności biznesowej „wirtualnej firmy” w symulatorze internetowym firmy Revas. W ramach symulacji uczestnicy wcielali się w rolę menadżerów, podejmowali realne decyzje biznesowe, zarządzając wirtualną firmą.

Konkurs był skierowany do uczniów szkół średnich z województwa lubelskiego. Do udziału w nim zgłosiło się 116 uczniów, zorganizowanych w 35 zespołów, którzy reprezentowali: I Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica w Lublinie, Niepubliczne Technikum Programistyczne Techni Schools w Lublinie, V Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie, Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 1 w Zamościu, Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 3 w Zamościu, Zespół Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie, Zespół Szkół nr 1 im. Władysława Grabskiego w Lublinie, Zespół Szkół nr 3 im. Władysława St. Reymonta w Lublinie, Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Zawodowego w Pszczelnej Woli. Zespoły składały się z 3–4 uczniów oraz nauczyciela.

Konkurs przebiegał w dwóch etapach. W etapie eliminacyjnym online, w którym brały udział wszystkie zgłoszone i zakwalifikowane do konkursu zespoły, uczestnicy rywalizowali jako biuro rachunkowe. W etapie finałowym online, w którym wzięło udział

6 najlepszych zespołów, wyłonionych na podstawie listy rankingowej po etapie eliminacyjnym, uczestnicy rywalizowali jako firma transportowa. Finałiści oraz laureaci zostali wyłonieni na podstawie wyników ich działalności w symulatorze Revas. Ocenie podlegały takie elementy jak efektywność zarządzania przedsiębiorstwem mierzona wskaźnikami finansowymi (zysk, przychody, wielkość sprzedaży) i wskaźnikami rynkowymi (udział w rynku, wskaźniki marketingowe) oraz umiejętność analizy sytuacji rynkowej i dostosowywania do niej strategii. Ważna również była innowacyjność podejmowanych decyzji oraz zdolność do pracy zespołowej i komunikacji wewnątrz drużyny.

Konkurs został zrealizowany przez zespół pracowników Wydziału Ekonomicznego i członków Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego Oddział w Lublinie w składzie: dr hab. Tomasz Kijek, prof. UMCS, dr Marek Angowski, dr Anna Budzyńska, dr Anna Matras-Bolibok oraz mgr Ewelina Berlińska.

Paulina Turyło-Nowak

Archiwum Zespołu Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Zawodowego w Pszczelnej Woli

Początki światów

W biblijnej opowieści o stworzeniu świata, podobnie jak w opowieściach wielu innych kultur, na początku był chaos. Początek stworzenia liczy się zatem od aktu porządkowania, aktu rozpinania solidnej struktury, by płynny świat stał się zdalny do zamieszkania. Taki właśnie kosmos otwiera przed nami wystawa pt. „Genesis” dr. hab. Krzysztofa Bartnika, prof. UMCS (Katedra Rysunku i Malarstwa), prezentowana w dn. 26 marca – 26 kwietnia 2025 r. w Centrum Konferencyjno-Ekspozycyjnym „Stara Kotłownia” Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Kosmos – samo to słowo oznacza porządek. Od wejścia uderza nas czystość i przejrzystość prac. Dużo światła – tej pierwszej stworzonej przez Boga rzeczy: na białym papierze lekka akwarela. Niektóre kompozycje uderzają wręcz oślepiającą eksplozją jasności, osiągniętą minimalistycznymi środkami – odjęciem barwy. To świeci sama materia świata, sama pustka. Lekkość jest całym zamierzeniem artysty. Czasem mówi on żartem, że chciałby, aby przy jego pracach nie męczył się ani twórca, ani odbiorca. Efekt osiągnięty – możemy spokojnie oddychać w przestrzennym spokoju.

Krzysztof Bartnik zdecydował się opowiedzieć o początkach świata za pomocą geometrii. Jest to wybór uzasadniony. W swojej drodze odkrywania pejzażu stopniowo upraszczał figury aż do abstrakcji. Geometria jest dla niego szczytem poszukiwań. Długo jej unikał, wiedząc, że po niej nie będzie już odwrotu. Forma łączy się tutaj z treścią – za pomocą jej symbolicznego języka przedstawia to, co ponadczasowe, uniwersalne, wieczne.

Jeśli mielibyśmy szukać przejścia między charakterystycznymi dla twórczości Bartnika pejzażami a tą wystawą, łącznikiem okaże się sama ziemia. Tutaj znajdujemy nie tyle jej portret, nie tyle jakieś konkretne krajobrazy, co raczej ideę ziemi przedstawioną za pomocą kwadratu. Jest to znany w wielu kulturach jeden z najstarszych symboli ziemi. Innym bardzo starym symbolem przewijającym się w tych pracach jest krzyż, również związany z ziemią – cztery kierunki świata określające porządek kosmologiczny spotykające się w centrum.

Mamy zatem ziemię-materię, podstawę, z której tworzą się następnie kolejne elementy świata. Twórca bawi się, budując na podstawie bazowej figury kwadratu coraz to nowe kompozycje, sprawdzając różne

Fot. Sławomir Ciepieliński

możliwości łączenia, różne warianty tego samego pomysłu, jak przystało na demiurga. Warianty łączą się w cykle – co się stanie, gdy osią konstrukcyjną będzie za każdym razem ten sam element w tym samym miejscu, jak *axis mundi* zapewniający stały punkt odniesienia, poczucie bezpieczeństwa, nawet gdy inne figury ciągle się przesuwają? A co pocujemy, gdy ten główny najsilniejszy element w każdej pracy cyklu będzie zmieniał swoje miejsce, dynamicznie i nie do przewidzenia, chociaż i tak wiemy, że to on jest w jakiś sposób centralny, a wszystko inne jest tłem?

Dla mnie ta genezyjska opowieść jest opowieścią o relacjach. O wzajemnych powiązaniach, w jakie wchodziłyby elementy symbolizowane przez kwadraty, za każdym razem tworząc nowy świat. Częstki te, malowane cienką, przejrzystą warstwą farby wodnej, nakładają się na siebie i przenikają. Możliwości są nieskończone. Czasem, gdy zmieszamy ze sobą wiele czystych, odseparowanych kolorów, powstaje brudna barwa samej płodnej ziemi, na której może rosnąć prawdziwe życie. Czasem te połączenia to tajemnicza płątka na gałęzi czy wodorostów, wieloraka gęstwina, która rodzi się na naszym styku. Czasem kolory przechodzą jedno w drugie płynnym gradientem, gładko zlewają się ze sobą, tak że nie można już wskazać granicy między nimi. Czasem oglądamy relacje barw dopełniających, znajdujących się na przeciwnych biegunach. Na pierwszy rzut oka są kontrastowe, może nawet gryzące się, lecz razem dają pełnię.

Tak właśnie przebiega biblijny opis stworzenia, do którego nawiązuje artysta. Zaczyna się od eksplozji światła, a kończy na żywych istotach, które spotykają się i tworzą ze sobą relację miłości. I to jest dopiero prawdziwy początek świata.

Justyna Artym

Światowy Dzień Ziemi na UMCS

Fot. Michał Piłat, Michał Zembrzycki

ABSOLUTORIA

UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie

2025

ZAPISY:

do 19.06.2025 przez internetowy formularz

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.umcs.pl/absolwent

Dołącz do nas:

